

การปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์กลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

น.ส.ชาลิสสา บุญมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

VISUAL QUALITY IMPROVEMENT OF THE OLD NONTHABURI CITY HALL

Miss Chalisa Boonmanee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Landscape Architecture in Landscape Architecture

Department of Landscape Architecture

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

4202781752

CU Thesisis 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์กลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
โดย	น.ส.ชาลิสสา บุญมณี
สาขาวิชา	ภูมิสถาปัตยกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.วิลาสินี สุขสว่าง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นรัชฎ์ กาญจนะจฤดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ฉมาวงศ์ สุริยจันทร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วิลาสินี สุขสว่าง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังสนา บุญโยภาส)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิโรจน์ อนามบุตร)

ชาลิสตา บุญมณี : การปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า). (VISUAL QUALITY IMPROVEMENT OF THE OLD NONTHABURI CITY HALL) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร. วิชาสินี สุขสว่าง

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานโดยกรมศิลปากร ในปี พ.ศ. 2524 จากการขยายตัวของเมืองส่งผลให้ทัศนียภาพโดยรอบโบราณสถานแห่งนี้สูญเสียคุณค่าด้านความงามทางภูมิทัศน์ไปอย่างรวดเร็ว วิทยานิพนธ์นี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางแห่งนี้ โดยจากการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศนศพบว่าจุดมองสำคัญของโบราณสถานแห่งนี้มีจำนวน 5 จุด และได้้นำเสนอแนวทางการออกแบบปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของจุดมองดังกล่าวออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการจัดระเบียบ รูปแบบเรขาคณิต และรูปแบบสวนสาธารณะ จากนั้นจึงได้สร้างภาพจำลองแสดงการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของแต่ละจุดมองตามแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้เป็นภาพตัวแทนภูมิทัศน์สำหรับการประเมินคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของจุดมองภายหลังการปรับปรุงในแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นกลุ่มคนทั่วไป คนในพื้นที่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ จำนวนกลุ่มละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบสวนสาธารณะเป็นแนวทางที่ได้รับการประเมินว่ามีความสวยงามสูงสุด รองลงมาคือรูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบการจัดระเบียบตามลำดับ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มักประเมินความสวยงามของภาพตัวแทนภูมิทัศน์ต่ำกว่ากลุ่มคนทั่วไปและคนในพื้นที่ ดังนั้นจึงนำเสนอว่าการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ด้วยการออกแบบภูมิทัศน์ในรูปแบบสวนสาธารณะ ประกอบกับการลดพื้นที่ตาดแข็งและเพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มความร่มรื่น การจัดแบ่งพื้นที่เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจหรือการออกกำลังกายสำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย จะสามารถช่วยส่งเสริมความงามของภูมิทัศน์เมืองและเพิ่มคุณค่าของโบราณสถานแห่งนี้อีกด้วย

สาขาวิชา ภูมิสถาปัตยกรรม
ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / recv : 05082562 09:10:24 / seq: 9

5873308525 : MAJOR LANDSCAPE ARCHITECTURE

KEYWORD: Historic Site, Visual Quality, Visual Analysis and Assessment, Landscape Design

Chalisa Boonmanee : VISUAL QUALITY IMPROVEMENT OF THE OLD NONTHABURI CITY HALL. Advisor: WILASINEE SUKSAWANG, Ph.D.

The Old Nonthaburi City Hall was registered as a historic site by the Fine Arts Department of Thailand in 1981. The rapid expansion of urban area has posed a significant effect on the visual quality of the site, specifically reducing its landscape beauty. This research aimed to propose plausible approaches for improving the visual quality of the site. Based on the analysis and assessment of the present visual quality of the site, five key viewpoints were declared. Three approaches for improving the visual quality of the site—1) orderly landscape, 2) formal landscape, and 3) park-like landscape—were proposed. The photomontages were created for using as the representative pictures in the questionnaire in order that the respondents can rate the visual quality of each viewpoint after the improvement by using each of the proposed approach. The respondents included forty non-local people, forty local people, and forty experts in the field of landscape design. The results showed that park-like landscape was the approach most of the respondents preferred, followed by formal landscape and then orderly landscape. Remarkably, the ratings given by experts in the field of landscape design were significantly lower than those of the other two groups of respondents. The research findings suggest the improvement of visual quality of the Old Nonthaburi City Hall by conforming to the park-like landscape appearance. In addition, decreasing hardscape surfaces, increasing softscape areas, planting more trees, and providing spaces for recreational activities are also recommended. These could enhance aesthetic quality of the urban landscape as well as the value of the historic site.

Field of Study: Landscape Architecture

Student's Signature

Academic Year: 2018

Advisor's Signature

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วิลาสินี สุขสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาที่ท่านได้ทุ่มเท ดูแลเอาใจใส่ ในศิษย์และได้สละเวลาอันมีค่าถ่ายทอดวิชาความรู้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จนกระทั่งได้รับความสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังสนา บุญโยภาส ที่มอบความเมตตาและเชื่อมั่นใน ศิษย์ผู้นี้ อีกทั้งยังเป็นผู้ให้กำลังใจ และช่วยผลักดันตลอดการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ณมาวงศ์ สุริยะจันทร์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิโรจน์ อานามบุตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำอันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.दनัย ทายตะคุ ที่ให้โอกาสและได้สละเวลาถ่ายทอดความรู้ในช่วง การเขียนโครงร่างหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับแรก รวมทั้งได้ให้โอกาสในการเปลี่ยนหัวข้อ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน สำหรับการช่วยเหลือต่างๆ ช่วงระหว่างการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจเสมอมา

ชาลิสา บุญมณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 คำจำกัดความในงายวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่.....	6
1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 ทฤษฎีพื้นฐานด้านการรับรู้ภูมิทัศน์ (Landscape Perception).....	17
2.1.1 ภูมิทัศน์ (Landscape) และคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Quality).....	18
2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อภูมิทัศน์และคุณภาพเชิงทัศน์	18

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

2.2 ทฤษฎีพื้นฐานด้านการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	21
2.2.1 แนวทางในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	22
2.2.2 กระบวนการในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	23
2.2.3 วิธีการในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	24
2.2.4 คุณสมบัติภาพตัวแทนสำหรับใช้ในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์.....	24
2.3 หลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน.....	25
2.3.1 การอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน.....	25
2.3.2 แนวทางการลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ต่อแหล่งโบราณสถาน.....	26
2.4 กรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
2.4.2 กรณีศึกษาที่ 2.....	30
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานด้านภูมิสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	32
3.1 ประวัติความเป็นมา.....	32
3.2 อาณาเขตและที่ตั้ง.....	35
3.3 การเข้าถึง.....	36
3.3 ผังการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยและสิ่งก่อสร้าง.....	37
3.3.1 ผังการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอย.....	37
3.3.2 สิ่งก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	39
3.4 ลักษณะแวดล้อมทางกายภาพของภูมิทัศน์ บริเวณโดยรอบและภายในของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	40
บทที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	44
4.1 การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Analysis and Assessment).....	44
4.1.1 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ (Visual Resource Inventory).....	44
4.1.2 การวิเคราะห์การมองเห็นได้ (Visibility Analysis).....	53
4.1.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวเชิงทัศน์ (Visual Sensitivity Analysis).....	57

4.1.4 การอธิบายปัญหาคุณภาพเชิงทัศน	60
4.2 การกำหนดจุดมมองสำคัญ (Key Viewpoint)	65
4.2.1 การวิเคราะห์หาจุดมมองสำคัญ	65
4.2.2 คัดเลือกจุดมมองสำคัญ	69
4.2.3 การถ่ายภาพตัวแทนที่ตำแหน่งจุดมมองสำคัญ	71
4.3 การนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของจุดมมองสำคัญ	73
4.3.1 การกำหนดแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของจุดมมองสำคัญ	73
4.3.2 การสร้างภาพจำลองเชิงซ้อน (Photomontage)	75
บทที่ 5 การศึกษาทัศนคติต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์	82
5.1 การสร้างแบบสอบถาม	82
5.1.1 การจัดเรียงภาพตัวแทน	82
5.1.2 การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล	84
5.1.3 การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม	85
5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	88
5.2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล	88
5.2.2 ความคุ้นเคยกับพื้นที่ศึกษา	89
5.2.3 การให้คะแนนความสวยของภาพตัวแทน	90
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	97
6.1 สรุปผลการวิจัย	97
6.1.1 สรุปองค์ประกอบที่สร้างผลกระทบในภูมิทัศน์บริเวณจุดมมองสำคัญของศาลากลาง จังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	97
6.1.2 สรุปผลกระทบเชิงทัศนบริเวณจุดมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	99
6.1.3 สรุปแนวทางการลดผลกระทบที่เป็นไปได้ขององค์ประกอบที่สร้างผลกระทบเชิงทัศน ในจุดมมองสำคัญ	100

6.1.4 สรุปแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 102

6.1.5 สรุปความคิดเห็นของคนทั่วไป คนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุง
คุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ที่มีต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัด
นนทบุรี (หลังเก่า) 102

6.2 สรุปกระบวนการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้กับกรณีศึกษาอื่นๆ 104

6.3 แนวทางในการวิจัยในอนาคต..... 105

บรรณานุกรม..... 106

ภาคผนวก..... 108

 ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 109

 ภาคผนวก ข การประมวลผลทางสถิติจากแบบสอบถาม 118

 ภาคผนวก ค เอกสารรับรองการพิจารณาจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2..... 125

ประวัติผู้เขียน 139

4202781752

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1	ระยะเวลาและแผนการดำเนินการตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2561 – กรกฎาคม 2562.....	16
ตารางที่ 4- 1	ต้นไม้ใหญ่ภายในเขตศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	50
ตารางที่ 4- 2	แสดงลักษณะของผลกระทบเชิงทัศนต่อศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	61
ตารางที่ 4- 3	แสดงผลการรวบรวมมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	66
ตารางที่ 4- 4	การวิเคราะห์พื้นที่ที่ก่อให้เกิดจุดมอดสำคัญจากผลการสำรวจภาคสนาม	69
ตารางที่ 5- 1	ค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทน	91
ตารางที่ 5- 2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทน	92
ตารางที่ 5- 3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้คะแนนความสวยของกลุ่มตัวอย่าง	93
ตารางที่ 5- 4	ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ A	94
ตารางที่ 5- 5	แสดงผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ B.....	94
ตารางที่ 5- 6	ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ C	95
ตารางที่ 5- 7	ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ D.....	96
ตารางที่ 5- 8	ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ E	96

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1- 1	ผังพื้นที่ชั้น 1 และชั้น 2 อาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	2
ภาพที่ 1- 2	มุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังโบราณสถานปี พ.ศ.2548.....	3
ภาพที่ 1- 3	มุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังโบราณสถาน ปี พ.ศ.2561	3
ภาพที่ 1- 4	การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากการตั้งตลาดกลางคืน	4
ภาพที่ 1- 5	การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากพื้นที่จอดยานพาหนะ	4
ภาพที่ 1- 6	การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากการตั้งหาบเร่ แผงลอยบนทางเท้า.....	4
ภาพที่ 1- 7	การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากป้ายโฆษณา (ภาพขาว).....	4
ภาพที่ 1- 8	แผนที่จังหวัดนนทบุรี และตำแหน่งที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	6
ภาพที่ 1- 9	ขอบเขตพื้นที่ศึกษาและจุดสำคัญโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	6
ภาพที่ 1- 10	แผนผังกระบวนการวิจัยการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	15
ภาพที่ 2- 1	แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ที่สามารถมองเห็นองค์ประกอบที่สำคัญของโบราณสถาน	28
ภาพที่ 2- 2	แสดงภาพจำลองเชิงซ้อนที่จุดมองสำคัญของแต่ละแนวทางการออกแบบภูมิทัศน์.....	29
ภาพที่ 2- 3	ภาพตัวแทนจุดความคุม C	31
ภาพที่ 2- 4	ภาพจำลองเชิงซ้อนของจุดมองสำคัญ E.....	31
ภาพที่ 3- 1	ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ปี พ.ศ. 2499.....	33
ภาพที่ 3- 2	มุมมองจากศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) สู่หอนาฬิกา พ.ศ. 2497.....	34
ภาพที่ 3- 3	มุมมองจากท่าเรือนนทบุรีสู่หอนาฬิกา พ.ศ. 2497.....	34
ภาพที่ 3- 4	แผนผังบริเวณศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่ขึ้นทะเบียนโบราณสถานปี พ.ศ. 2524.....	35
ภาพที่ 3- 5	ผังบริเวณศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ปี พ.ศ. 2561.....	36

ภาพที่ 3- 6 ผังโรงเรียนราชวิทยาลัยในช่วงปี พ.ศ. 2471 - 2535 37

ภาพที่ 3- 7 ผังศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ในช่วงปี พ.ศ. 2471 - 2535 38

ภาพที่ 3- 8 ผังวิทยาลัยมหาดไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2551 39

ภาพที่ 3- 9 ผังวิทยาลัยมหาดไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2551 39

ภาพที่ 3- 10 ภาพศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 40

ภาพที่ 3- 11 ภาพหุ่นจำลองศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มุมมองจากทิศตะวันตก 40

ภาพที่ 3- 12 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศเหนือของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 41

ภาพที่ 3- 13 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศตะวันออกของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) 41

ภาพที่ 3- 14 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศใต้ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 42

ภาพที่ 3- 15 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศตะวันออกของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) 42

ภาพที่ 3- 16 ลักษณะภูมิทัศน์ภายในศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 43

ภาพที่ 4 - 1 แผนผังตำแหน่งทรัพยากรเชิงทัศนที่สำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)... 45

ภาพที่ 4 - 2 กลุ่มอาคารโบราณสถานของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 46

ภาพที่ 4 - 3 พื้นที่โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี..... 46

ภาพที่ 4 - 4 ลานเอนกประสงค์ 47

ภาพที่ 4 - 5 ถนนโดยรอบและถนนภายในเขตของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) 48

ภาพที่ 4 - 6 แม่น้ำเจ้าพระยา 49

ภาพที่ 4 - 7 หอนาฬิกาจังหวัดนนทบุรี 49

ภาพที่ 4 - 8 ท่าเรือนนทบุรี..... 53

ภาพที่ 4 - 9 แผนผังระยะการมองเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 54

ภาพที่ 4 - 10 ลักษณะมุมมองด้านทิศเหนือสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 55

ภาพที่ 4 - 11 ลักษณะมุมมองด้านทิศตะวันออกสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) 55

ภาพที่ 4 - 12 ลักษณะมุมมองด้านทิศใต้สู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..... 56

ภาพที่ 4 - 13 ลักษณะมุมมองด้านทิศตะวันตกสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	56
ภาพที่ 4 - 14 ลักษณะมุมมองด้านทิศตะวันตกสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	57
ภาพที่ 4 - 15 แผนผังแสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	58
ภาพที่ 4 - 16 พื้นที่แสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนศาสตร์ระดับต่ำของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) .	58
ภาพที่ 4 - 17 พื้นที่แสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนศาสตร์ระดับปานกลางของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	59
ภาพที่ 4 - 18 พื้นที่แสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนศาสตร์ระดับสูงของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)..	60
ภาพที่ 4 - 19 ลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนจากกลุ่มอาคารใหม่ของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี.....	62
ภาพที่ 4 - 20 ลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนจากที่จอดรถภายในและโดยรอบศาลากลาง..	62
ภาพที่ 4 - 21 ลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนจากโครงสร้างอื่นๆ	63
ภาพที่ 4 - 22 ลักษณะก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนจากความไม่เป็นระเบียบของการใช้ประโยชน์ที่ดินภายใน และทางเท้าโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	63
ภาพที่ 4 - 23 พื้นที่ที่ก่อให้เกิดจุดมองสำคัญจากผลการสำรวจภาคสนาม.....	69
ภาพที่ 4 - 24 ตำแหน่งจุดมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	71
ภาพที่ 4 - 25 จุดมองสำคัญ A ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	72
ภาพที่ 4 - 26 จุดมองสำคัญ B ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	72
ภาพที่ 4 - 27 จุดมองสำคัญ C ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	72
ภาพที่ 4 - 28 จุดมองสำคัญ D ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	72
ภาพที่ 4 - 29 จุดมองสำคัญ E ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	73
ภาพที่ 4 - 30 ผังแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์รูปแบบเรขาคณิตของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	74
ภาพที่ 4 - 31 ผังแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์รูปแบบสวนสาธารณะของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	75
ภาพที่ 4 - 32 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ A ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	76

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ภาพที่ 4 - 33 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ B ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	77
ภาพที่ 4 - 34 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ C ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	78
ภาพที่ 4 - 35 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ D ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า).....	79
ภาพที่ 4 - 36 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ E ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	80
ภาพที่ 4 - 37 ภูมิทัศน์ปัจจุบันและภูมิทัศน์หลังการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของแต่ละจุดมอง	81
ภาพที่ 5- 1 ตัวอย่างการจัดเรียงภาพตัวแทนที่ใช้ในสมุดภาพประกอบแบบสอบถาม	83
ภาพที่ 5- 2 ตัวอย่างการวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ทสเกลที่ใช้ในชุดแบบสอบถาม	85
ภาพที่ 5- 3 กราฟค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทน	91

4202781752

CU Thesisis 5873308525 thesisis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาก่อให้เกิดการขยายตัวของเมือง ส่งผลให้กายภาพของเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสูญเสียความงามของภูมิทัศน์หรือทัศนียภาพของเมือง รวมถึงความงามของโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในบริบทของเมือง

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ด้านวัฒนธรรม และด้านสถาปัตยกรรม อีกทั้งยังเป็นแหล่งทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอีกด้วย (กองวิชาการและแผนงานเทศบาลนครนนทบุรี, 2559) โดยโบราณสถานแห่งนี้ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบฉบับโคโลเนียลที่ประยุกต์ให้เข้ากับภูมิอากาศเขตร้อน การวางผังเป็นหมู่อาคารไม้สักทอง 2 ชั้น วางเรียงเป็นทรงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เชื่อมต่อกันด้วยระเบียงทางเดินไม้ที่สร้างยื่นออกมารอบอาคารตั้งล้อมรอบลานกว้าง ประกอบไปด้วย อาคารจำนวนทั้งหมด 7 หลัง โดย 3 หลัง สร้างเป็นรูปตัว “L” อยู่ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันตก และทิศใต้ นอกจากนี้ยังมีอาคารสำนักงานอยู่ตรงกลางด้านหน้า ซึ่งหันหน้าไปทางทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตกหันหน้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยา มีทางเชื่อมต่อกันกับอาคาร 3 หลัง ที่ชั้นสอง ส่วนหลังสุดท้ายคือหอประชุมอยู่ด้านหลัง เรียกว่า “Dining Hall” (พิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี, 2561) ดังแสดงในภาพที่ 1-1 ทั้งนี้อาคารแต่ละหลังมีการประดับด้วยไม้ฉลุลายสวยงาม ตัวอาคารมีขนาดกว้าง 11.55 เมตร ยาว 287.4 เมตร เนื้อที่ทั้งหมด 2 ไร่ 2 งาน 51 ตารางวา มีรั้วเหล็กรอบอาคาร 3 ด้าน (พิศาล บุญผูก, 2560) ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการก่อสร้างอาคาร 2 ชั้น โครงสร้างคอนกรีตเพิ่มเติมเป็นโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี (พิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี, 2561)

หมู่อาคารดังกล่าวนี้สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยกระทรวงยุติธรรม เมื่อปี พ.ศ. 2454 โดยมีจุดประสงค์ให้เป็นโรงเรียนกฎหมาย เป็นโรงเรียนแบบกึ่งนอนในรูปแบบของอังกฤษ แต่เนื่องจากยังไม่มีบุคลากร จึงได้ใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนราชวิทยาลัย ซึ่งได้เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2454 – 2469 ต่อมาจึงได้ใช้เป็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2471 – 2535 (พิพิธภัณฑสถานจังหวัด

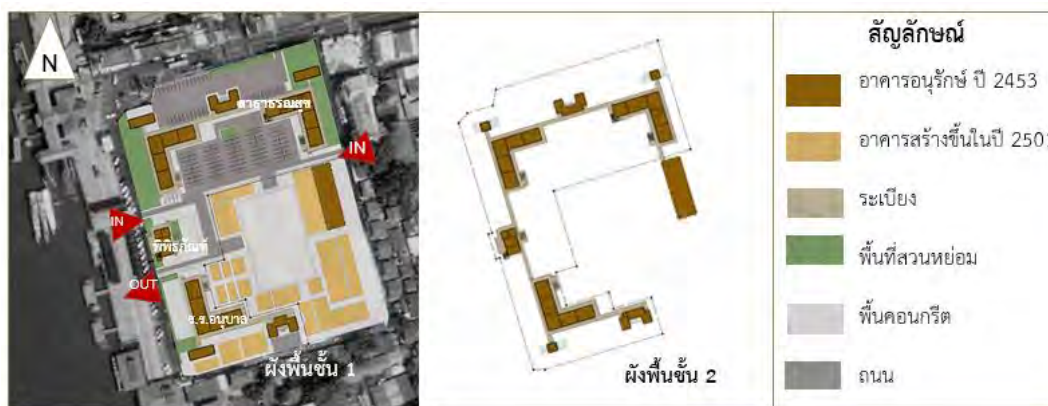

4202781752

CD : iThesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

นนทบุรี, 2561) ซึ่งถือได้ว่าเป็นศูนย์ราชการแห่งแรกของจังหวัดนนทบุรี ด้วยอาคารมีความเหมาะสม จึงใช้เป็นสถานที่ทำการของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น ที่ทำการผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ว่าการอำเภอเมืองนนทบุรี ศาลจังหวัดนนทบุรี สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี เทศบาลเมืองนนทบุรี คลังจังหวัดนนทบุรี เกษตรจังหวัดนนทบุรี และโรงเรียนสตรีนนทบุรี เป็นต้น (พิศาล บุญผูก, 2560) จากนั้นเมื่อ พ.ศ. 2535 ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ได้ย้ายไปอยู่ที่ศูนย์ราชการใหม่ จึงใช้สถานที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งวิทยาลัยมหาดไทย จนถึงปี พ.ศ. 2551 (เทศบาลนครนนทบุรี, 2559)

จากคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรจึงขึ้นกลุ่มอาคารแห่งนี้ ให้เป็นโบราณสถาน ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 98 ตอนที่ 63 วันที่ 28 เมษายน 2524 (สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, 2550) ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี (ปรับปรุงครั้งที่ 1) พ.ศ. 2548 และยังกำหนดให้พื้นที่แห่งนี้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย หรือเป็นบริเวณที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน (ราชกิจจานุเบกษา, 2548)

ภาพที่ 1- 1 ผังพื้นที่ 1 และชั้น 2 อาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มา : ดัดแปลงจากภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth Pro, 2561)

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552 เป็นต้นมา ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ได้รับการอนุรักษ์ และปรับปรุงให้เป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี ที่บริเวณอาคารกลางด้านทิศตะวันตกของกลุ่มอาคารส่วนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลนนทบุรีอยู่ด้านทิศใต้ และศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 2 เทศบาลนครนนทบุรี (สวนใหญ่) ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือ (พิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี, 2561)

ปัจจุบันเนื่องจากการปรับใช้ประโยชน์พื้นที่โดยรอบอาคารที่เปลี่ยนแปลงไปจากวัตถุประสงค์เดิม อีกทั้งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเมือง ส่งผลให้กลุ่มอาคารโบราณสถาน

แห่งนี้ถูกลดทอนคุณค่าและความงามลงเป็นอย่างมาก เช่น ด้านทิศเหนือที่ปรับถนนทางเท้าริมรั้วเป็นแผงลอยขายสินค้าและทิศตะวันตกของอาคารบริเวณถนน ซึ่งเป็นด้านหน้าหลักของอาคารเป็นตลาดกลางคืน และที่จอดรถ ดังตัวอย่างในภาพที่ 1-2 ถึงภาพที่ 1-7 ที่แสดงให้เห็นถึงทัศนียภาพความโดดเด่นของตัวสถาปัตยกรรมที่สะท้อนความเป็นอาคารราชการในสมัยอดีต และการเปลี่ยนแปลงไปของภูมิทัศน์ ซึ่งส่งผลให้ทัศนียภาพของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ถูกรบวงวน และคุณค่าของโบราณสถานถูกลดทอนลง ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้คนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่สัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก ด้วยที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและใกล้กับท่าเรือนนทบุรี ซึ่งเป็นศูนย์กลางจุดเชื่อมต่อการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นเสมือนประตูสู่จังหวัดนนทบุรี ดังนั้นจึงควรอนุรักษ์ความงามและคุณค่าของโบราณสถานแห่งนี้ ให้คงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางอัตตลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรีได้ต่อไป

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาคุณภาพเชิงทัศน (Visual Quality) ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยใช้หลักการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน (Visual Analysis and Assessment) มาเป็นกรอบในการศึกษา นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของจุดมองสำคัญ (Key Viewpoints) พร้อมทั้งศึกษาทัศนคติของคนทั่วไปคนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการการศึกษาและปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางแห่งนี้ต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ จึงมีประโยชน์เพื่อสร้างความตระหนักและเข้าใจในความสำคัญของคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการทำลาย หรือลดทอนคุณค่า รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของแหล่งโบราณสถานอื่นๆ อีกด้วย

ภาพที่ 1- 2 มุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังโบราณสถานปี พ.ศ.2548 (ภาพซ้าย)

ที่มาภาพ : http://www.vacationzone.co.th/webboard/Question.php?curr_page=3&GID=13106 เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2561

ภาพที่ 1- 3 มุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังโบราณสถาน ปี พ.ศ.2561 (ภาพขวา)

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

ภาพที่ 1- 4 การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากการตั้งตลาดกลางคืน (ภาพซ้าย)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

ภาพที่ 1- 5 การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากพื้นที่จอดยานพาหนะ (ภาพขวา)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

ภาพที่ 1- 6 การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากการตั้งหาบเร่ แผงลอยบนทางเท้า (ภาพซ้าย)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

ภาพที่ 1- 7 การบดบังทัศนียภาพของโบราณสถานจากป้ายโฆษณา (ภาพขวา)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ในปัจจุบันศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีปัญหาด้านคุณภาพเชิงทัศนียภาพอย่างไร
- 1.2.2 แนวทางใดที่เหมาะสมในการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนียภาพของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
- 1.2.3 ทัศนคติของคนทั่วไป คนในพื้นที่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพทางด้านคุณภาพเชิงทัศนียภาพของศาลา

กลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

- 1.3.2 เพื่อวิเคราะห์หาจุดมองสำคัญ ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
- 1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
- 1.3.4 เพื่อศึกษาทัศนคติของคนทั่วไป คนในพื้นที่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

1.4 คำจำกัดความในงายวิจัย

- 1.4.1 *คุณภาพทางสายตา หรือคุณภาพเชิงทัศน (Visual Quality)* หมายถึง คุณค่าด้านความงามของภูมิทัศน์โดยรอบ (รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555) หรือความสมบูรณ์ทางสุนทรียภาพของภูมิทัศน์ (Polat and Onder, 2011 อ้างถึงใน Mehmet Kivanc Ak, 2013: 281) นอกจากนี้คุณภาพเชิงทัศนยังเป็นผลผลิตของการรับรู้ลักษณะของภูมิทัศน์ที่สามารถมองเห็นได้ (Daniel, 2001 อ้างถึงใน Mehmet Kivanc Ak, 2013: 281)
- 1.4.2 *การประเมินคุณภาพทางสายตา หรือการประเมินคุณภาพเชิงทัศน (Visual Quality Assessment)* หมายถึง กระบวนการประเมินคุณค่าด้านความงามของภูมิทัศน์ เพื่อป้องกันและรักษาทรัพยากรเชิงทัศน (Visual Resource) อย่างเหมาะสม (รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555)
- 1.4.3 *การประเมินผลกระทบทางสายตา หรือการประเมินผลกระทบเชิงทัศน (Visual Impact Assessment)* หมายถึง กระบวนการคาดการณ์ผลกระทบที่จะมีต่อคุณภาพเชิงทัศนของสิ่งแวดล้อมภายหลังการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบในสภาพแวดล้อมหรือการพัฒนา (รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555)
- 1.4.4 *โบราณสถาน* ตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายไว้ในมาตรา 4 ว่า “อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี”

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย” (กองนโยบายและแผนงาน, 2555)

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 10 ไร่ 1 งาน 70 ตารางวา และพื้นที่อาคาร 2 ไร่ 2 งาน 51 ตารางวา โดยงานวิจัยมุ่งเน้นไปที่ภูมิทัศน์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่สาธารณชนสังเกตและเห็นได้ชัดเจน คือ มุมมองทิศตะวันตก และทิศเหนือของหมู่อาคาร ดังภาพที่ 1-8 และภาพที่ 1-9

ภาพที่ 1- 8 แผนที่จังหวัดนนทบุรี และตำแหน่งที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) (ภาพซ้าย)

ที่มาภาพ : <http://www.nonthaburitour.com/information/detail.php?id=history>

เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2561

ภาพที่ 1- 9 ขอบเขตพื้นที่ศึกษาและจุดสำคัญโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) (ภาพขวา)

ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพถ่ายทางอากาศ Google Earth Pro เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2561

ทิศเหนือ	ติดกับถนนประชาราษฎร์	เป็นระยะ 120 เมตร
ทิศตะวันออก	ติดกับซอยประชาราษฎร์ 19	เป็นระยะ 172 เมตร
ทิศตะวันตก	ติดกับซอยประชาราษฎร์ 29	เป็นระยะ 152 เมตร
ทิศใต้	ติดกับซอยประชาราษฎร์ 19	เป็นระยะ 120 เมตร

โดยถนนถูกจัดให้เป็นการเดินทางลักษณะแบบทางเดียว (One-way) ตามเข็มนาฬิกาตั้งแต่มุมหอนาฬิกาบนถนนประชาราษฎร์ 29 ด้านทิศตะวันตก ไปจนถึงประชาราษฎร์ 19 ด้านทิศตะวันออก ส่วนถนนประชาราษฎร์ ด้านทิศเหนือมีลักษณะการเดินทางแบบสวนทาง (Two-way) นอกจากนี้ขนาดความกว้างของถนนที่ล้อมรอบเขตโบราณสถานแห่งนี้มีขนาด ดังต่อไปนี้ ถนนประชาราษฎร์มีความกว้าง 10 เมตร มีขอบทางเดินเท้าขนาด 2 เมตร ทั้ง 2 ฝั่งของถนน ถนนประชาราษฎร์ 19 มีความกว้าง 6 เมตร และถนนประชาราษฎร์ 29 มีความกว้าง 10 เมตร โดยฝั่งซ้ายของถนน

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีเนื้อหาครอบคลุม วิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน จากนั้นจึงนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของพื้นที่เปิดโล่งโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์ทัศนคติของคนทั่วไป คนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนที่มีต่อแนวทางการปรับปรุงแบบต่างๆ ที่นำเสนอด้วย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 แสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) จากการพัฒนาและขยายตัวของชุมชนเมือง
- 1.6.1 เป็นแนวทางสำหรับเทศบาลนครนนทบุรี นำไปใช้เป็นกรอบในการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
- 1.6.3 สร้างความเข้าใจในทัศนคติของคนทั่วไป คนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนที่มีต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / recv : 05082562 09:10:24 / seq : 9

1.6.4 นำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของโบราณสถาน

1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 ทฤษฎีพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์

1.7.1.1 Foundations for Visual Project Analysis (Richard C. Sardon, James F. Palmer, & John P. Fellenman et al, 1986) มีเนื้อหาครอบคลุม ประวัติความเป็นมา แนวคิดด้านความงามของภูมิทัศน์ ความหมายและคุณค่าภูมิทัศน์ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม และกระบวนการ องค์ประกอบ การรับรู้เชิงทัศน์ ทั้งในพื้นที่ภูมิทัศน์ธรรมชาติ ภูมิทัศน์ชนบทและภูมิทัศน์เมือง พร้อมทั้งตัวอย่างการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์

1.7.1.2 Landscape Assessment: Value, Perception, and Resources (Ervin H. Zube, Robert O. Brush, & Julius Gy Fabos, 1975) มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่อง คุณภาพเชิงทัศน์ การรับรู้เชิงทัศน์ และทรัพยากรทางภูมิสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์

1.7.1.3 Living in Landscape Toward an Aesthetics of Environment (Arnold Berleant, 1997) มีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีสุนทรียภาพในภูมิทัศน์ ความหมาย คุณค่า ประสบการณ์ด้านความงามในสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทางด้านจิตใจของชุมชนเมืองที่ก่อให้เกิดการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ เพื่อรักษาและปรับปรุงทัศนะแวดล้อมนั้นๆ ให้คงอยู่ต่อไป

1.7.1.4 Landscape Pattern Perception and Process (Simon Bell, 1999) มีเนื้อหาครอบคลุมทฤษฎีการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเชิงนิเวศ (Ecological Landscape Design) การประเมินภูมิสถาปัตยกรรม (Landscape Assessment) และการวางแผนระดับมหภาคด้านสิ่งแวดล้อม (Regional planning-Environmental aspects)

1.7.1.5 Visual Quality Assessment Methods in Landscape Architecture Studies (Mehmet Kivanc Ak, 2013) ได้นำเสนอหลักการการวิเคราะห์และการประเมิน

คุณภาพเชิงทัศน์ในการศึกษาทางภูมิสถาปัตยกรรม พร้อมทั้งหลักการวิเคราะห์ทฤษฎี และกระบวนการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

- 1.7.1.6 การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม : ด้านสุนทรียภาพ (บัณฑิต จุลาสัย, 2547) ได้อธิบายถึงทฤษฎี และแนวคิดการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางด้านสุนทรียภาพ เช่น สภาพปัญหา ขั้นตอน และวิธีการ รวมทั้งตัวอย่างในประเทศ และต่างประเทศ
- 1.7.1.7 คู่มือการประเมินผลกระทบทางสายตาจากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร (รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555) ได้อธิบายถึงแนวความคิด ขั้นตอน และกระบวนการประเมินคุณภาพและผลกระทบเชิงทัศน์จากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร รวมทั้งอธิบายแนวทางการบรรเทาผลกระทบด้วย

1.7.2 หลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน

- 1.7.2.1 การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน (ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัฐิติ, 2552) โดยมีเนื้อหาภาพรวมของการอนุรักษ์ ทั้งทางด้านปรัชญา แนวความคิด และวิธีการอนุรักษ์ โครงการประเภทต่างๆ เช่น อาคารประวัติศาสตร์ เป็นต้น
- 1.7.2.2 คู่มือแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ (รุจิโรจน์ อนามบุตร สีนินาถ ศุภรัตน์เมธี สุพิชฌา เมืองศรี วิมลญา สงค์อ้อม และนวิภาพ ทักษยศ, 2559) ได้นำเสนอกระบวนการในการบ่งชี้และประเมินคุณค่าเชิงสุนทรียภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อการจัดการทรัพยากรเชิงทัศน์ ซึ่งเป็นการรักษาและส่งเสริมคุณค่าของโบราณสถานประเภทต่างๆอย่างเหมาะสม รวมทั้งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 1.7.2.3 International World Heritage Expert Meeting on Visual Integrity on 6-9 March 2013. Agra, India. (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, 2013) เอกสารการประชุมของ UNESCO โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ “Visual Integrity” แนวคิดเพื่อปกป้องมุมมองสำคัญของพื้นที่มรดกโลกหรือพื้นที่อนุรักษ์ เช่น จุดมอง (Viewpoints) ภาพมุมกว้าง (Panoramas) ช่องมอง (Vista) และภาพเงา (Silhouettes) ที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่มรดกโลกนั้นๆ

1.7.3 กรณีศึกษา

โดยประกอบด้วย 2 กรณีศึกษา ดังนี้

- 1.7.3.1 กรณีศึกษาที่ 1 เรื่องแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนบริเวณมุมมองสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในเขตเมืองเชียงใหม่ โดย สุพิชฌาย์ เมืองศรี. (2553) เป็นกรณีศึกษาในด้านระเบียบวิธีวิจัยการวิเคราะห์ทัศนคติต่อภูมิทัศน์ที่ใช้แบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การนำกระบวนการประเมินคุณภาพเชิงทัศนมาประยุกต์ใช้ เพื่อประเมินพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในเมืองเชียงใหม่ โดยการกำหนดจุดมองสำคัญ (Key Viewpoints) ที่นักท่องเที่ยวถ่ายรูปมากที่สุด จากผลการวิจัยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นอาคารโบราณสถาน คือ วัดพระธาตุดอยสุเทพวรวิหาร วัดพระสิงค์วรมหาวิหาร และวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร จากนั้นจึงวิเคราะห์ความสามารถในการมองเห็น รวมทั้งองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศน แล้วทำการประเมินระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นในภูมิทัศน์ของมุมมองที่กำหนดไว้

นอกจากนี้งานวิจัยยังได้ทำการสร้างแบบจำลองการลดผลกระทบในแนวทางการเลือกต่างๆ และประเมินความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป แล้วจึงจัดทำแบบภูมิสถาปัตยกรรมในการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนเป็นขั้นตอนสุดท้าย

- 1.7.3.2 กรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง โครงการศึกษาทัศนคติต่อภูมิสถาปัตยกรรมของโรงไฟฟ้าวังน้อย โดย รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง. (2550) เป็นกรณีศึกษาในด้านหลักการวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศนที่ใช้แบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล โดยมีจุดมุ่งหมายคือศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อรูปแบบอาคารประเภทโรงไฟฟ้าและภูมิสถาปัตยกรรมโรงไฟฟ้าวังน้อย จากผลการศึกษาพบว่า คนส่วนใหญ่มองว่าเป็นโรงงานมากกว่าโรงไฟฟ้า โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแยกแยะความงามในสถาปัตยกรรมได้ และชอบและเห็นความสวยงามจากหลายมิติ เช่น องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่สวยงาม เปลือกอาคารและการแสดงออกทำให้ดูน่าสนใจโดยเฉพาะส่วนที่มีการทาสีสดใสไม่น่ากลัว การลดทอนสัดส่วนอาคารขนาดใหญ่ให้ดูมีขนาดเล็ก รวมทั้งพืชพรรณโดยรอบอาคารช่วยให้รู้สึกเป็นมิตร ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางในการวางแผน การวางผังและออกแบบภูมิทัศน์ของโครงการประเภทโรงไฟฟ้า รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงสวนสาธารณะ และภูมิทัศน์ของโรงไฟฟ้าวังน้อยในปัจจุบันเป็นขั้นตอนสุดท้าย

1.7.4 เอกสารและงานวิจัยด้านผังเมืองและด้านกฎหมาย มี 3 เรื่องดังนี้

- 1.7.4.1 ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี (ปรับปรุงครั้งที่ 1) พ.ศ. 2548 ณ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นกฎกระทรวงบังคับใช้ฉบับล่าสุด และได้กำหนดให้ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นบริเวณที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน
- 1.7.4.2 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ.2561-2564) ตามนโยบายนนทบุรี 4.0 หัวข้อที่ 3 มาตรการที่ 4 เรื่องส่งเสริมวัฒนธรรม ในข้อที่ 2 “ให้ส่งเสริมและสนับสนุนการดูแลศาลากลางหลังเก่าต่อเนื่อง”
- 1.7.4.3 กฎหมายอนุรักษ์โบราณสถาน ในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งมีเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ การควบคุมเขตแวดล้อม รวมทั้งกำหนดแนวทางการจัดการอาคารโบราณสถานให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยหรือท้องถิ่น

1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1.8.1 การศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

- 1.8.1.1 ทฤษฎีพื้นฐานด้านการรับรู้และการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์
- 1.8.1.2 หลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน
- 1.8.1.3 กรณีศึกษาหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.8.2 การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน์

- 1.8.2.1 การศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ประวัติความเป็นมาข้อมูลอาคาร ข้อมูลพื้นที่ตั้งโครงการและบริเวณโดยรอบ นโยบาย แผนพัฒนาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 1.8.2.2 การสำรวจภาคสนาม โดยมุ่งเน้นการศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา ข้อมูลด้านกายภาพปัจจุบันและบริบทโดยรอบ การใช้ประโยชน์พื้นที่ การเข้าถึง และทัศนียภาพปัจจุบันของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
- 1.8.2.3 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน เป็นการจัดระบุและบ่งชี้องค์ประกอบที่สร้างคุณภาพเชิงทัศนหรือมีผลต่อคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เช่น แม่น้ำ หอนาฬิกา อาคารอนุรักษ์ และต้นไม้ใหญ่ เป็นต้น
- 1.8.2.4 การวิเคราะห์การมองเห็นได้ (Visibility Analysis) เป็นการวิเคราะห์ระดับการมองเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยพิจารณาจากระยะที่มองเห็นและลักษณะของมุมมองเป็นหลัก
- 1.8.2.5 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวเชิงทัศน (Visual Sensitivity Analysis) เป็นการวิเคราะห์ระดับความรู้สึกต่อการมองเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ที่สามารถมองเห็นและกิจกรรมที่ทำในขณะที่มองเห็นเป็นหลัก
- 1.8.2.6 การอธิบายปัญหาคุณภาพเชิงทัศน เป็นการอธิบายลักษณะผลกระทบทางด้านภูมิทัศน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้
- 1.8.2.6.1 การรบกวน (Disturbance) โดยองค์ประกอบใดๆ ที่ปรากฏอยู่โดยรอบ และก่อให้เกิดการรบกวนความงามของจุดมองสำคัญ เช่น การติดป้ายโฆษณา เป็นต้น
- 1.8.2.6.2 การคุกคาม (Threaten) ที่กระทบต่อความสง่างามและความสวยงามของสิ่งแวดล้อมของจุดมองสำคัญ เช่น อาคารที่มีความสูงต่างกันอย่างชัดเจน เป็นต้น
- 1.8.2.6.3 การบดบัง (Obstruction) จุดมองสำคัญ ส่งผลให้มองไม่เห็นหรือมองเห็นได้น้อยลง

1.8.2.6.4 *ความแปลกแยก (Alienation)* องค์ประกอบใดๆ ที่ต่างไปจากคุณลักษณะภูมิทัศน์โดยรวม ส่งผลให้เกิดความแปลกแยกและขาดความกลมกลืน

1.8.3 การกำหนดจุดมองสำคัญ (Key Viewpoints)

1.8.3.1 การวิเคราะห์หาจุดมองที่เป็นที่สนใจหรือเป็นที่นิยม เพื่อนำมากำหนดจุดมองสำคัญ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.8.3.1.1 การวิเคราะห์จากภาพถ่ายที่เป็นที่นิยมและเห็นได้จากสื่อสาธารณะทั่วไป เช่น หนังสือท่องเที่ยว นิตยสารท่องเที่ยว รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

1.8.3.1.2 การวิเคราะห์จากผลการสำรวจภาคสนาม โดยการพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ที่ได้จากข้อ 1.8.2.3 – 1.8.2.6 เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบมุมมองใหม่ๆ ที่อาจซ่อนอยู่

1.8.3.2 การคัดเลือกจุดมองสำคัญ เป็นการพิจารณามุมมองที่ได้จาก 1.8.3.1.1 และ 1.8.3.1.2 ประกอบกัน เพื่อทำการคัดเลือกและกำหนดจุดมองสำคัญ

1.8.3.3 การถ่ายภาพตัวแทนที่ตำแหน่งจุดมองสำคัญตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1.8.3.2 ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นภาพมุมกว้างหรือช่องมอง

1.8.4 การนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของจุดมองสำคัญ

โดยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.8.4.1 การกำหนดแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของจุดมองสำคัญ เป็นการนำเสนอแนวทางที่เป็นไปได้แบบต่างๆ เพื่อลดผลกระทบเชิงทัศน์ที่เกิดขึ้นต่อแต่ละมุมมอง

1.8.4.2 การสร้างภาพจำลองเชิงซ้อน (Photomontage) เพื่อใช้เป็นภาพตัวแทนของแต่ละแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของแต่ละจุดมองสำคัญ

1.8.5 การศึกษาทัศนคติต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์

1.8.5.1 การสร้างแบบสอบถามมี 2 ส่วน ดังนี้

- *แบบสอบถามส่วนที่ 1* แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อเก็บข้อมูลทัศนคติการเข้าถึงศาลากลางฯ และข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

- แบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้รูปภาพ (Photo Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูลการประเมินคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ในปัจจุบัน และคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของแต่ละแนวทางการปรับปรุงที่นำเสนอ โดยการประเมินจะเป็นการให้คะแนนภาพตัวแทนโดยใช้การวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

1.8.5.2 การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มคนทั่วไปที่ไม่รู้จักหรือไม่เคยไปศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) 2) กลุ่มคนในพื้นที่ที่สัญจรผ่านบริเวณโบราณสถานแห่งนี้ และ 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ จำนวนกลุ่มละอย่างน้อย 40 ชุด รวมทั้งสิ้นอย่างน้อย 120 ชุด

1.8.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

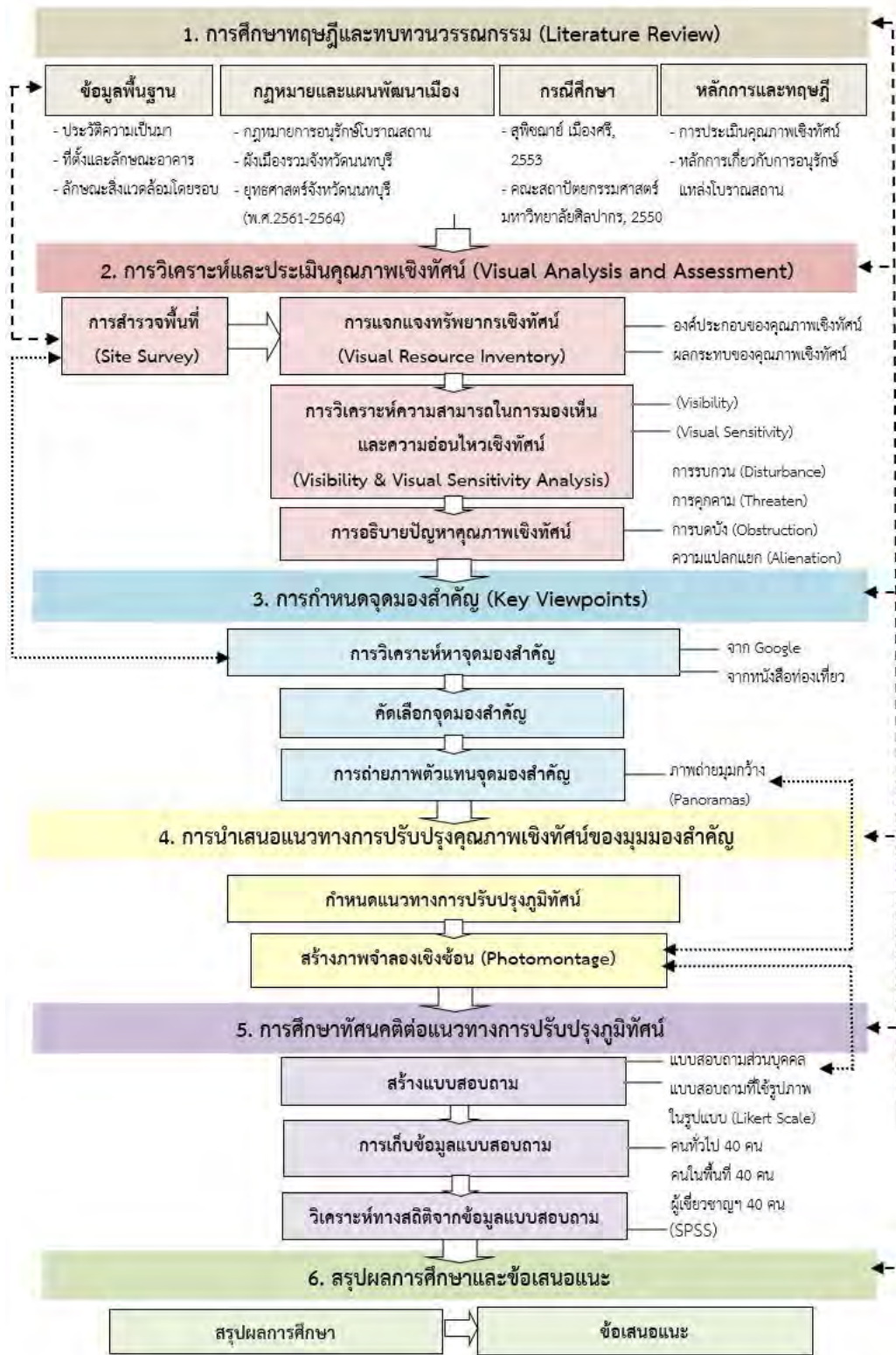
เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยเฉพาะการทดสอบที (t-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance หรือ MANOVA)

1.8.6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1.8.6.1 สรุปผลการศึกษาทัศนคติต่อการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

1.8.6.2 นำเสนอแนวทางเพื่อการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ที่เหมาะสมของแหล่งโบราณสถาน

กระบวนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนผังกระบวนการวิจัยการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) สรุปได้ดังภาพที่ 1-10 และระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1-1

ภาพที่ 1- 10 แผนผังกระบวนการวิจัยการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนียภาพศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ตารางที่ 1-1 ระยะเวลาและแผนการดำเนินการตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2561 – กรกฎาคม 2562

ลำดับ	รายละเอียดงาน	เดือน											
		ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
1	เขียนโครงการวิทยานิพนธ์		/	/									
2	เสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์				/								
3	ปรับปรุงแก้ไขหัวข้อวิทยานิพนธ์เพื่อขออนุมัติ				/	/							
4	ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง		/	/	/	/	/						
5	ลงสำรวจพื้นที่ เก็บข้อมูล	/			/								
6	การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์					/							
7	วิเคราะห์ความสามารถในการมองเห็นและความอ่อนไหวเชิงทัศน์					/							
8	การอธิบายปัญหาคุณภาพเชิงทัศน์					/							
9	การวิเคราะห์หาจุดมองสำคัญ					/							
10	คัดเลือกจุดมองสำคัญ					/							
11	กำหนดแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์					/							
12	สร้างภาพจำลองเชิงซ้อน					/	/						
13	สร้างแบบสอบถาม						/						
14	เสนอขอรับการพิจารณาวิจัยในคน							/					
15	อนุมัติการพิจารณาวิจัยในคน								/				
16	การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม								/				
17	วิเคราะห์ทางสถิติจากข้อมูลแบบสอบถาม								/				
18	สรุปข้อมูลและเสนอแนวทาง								/				
19	เสนอผลงานวิชาการสาระศาสตร์								/				
20	สอบวิทยานิพนธ์กึ่งวิธี								/				
21	ดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์						/	/	/	/	/		
22	ส่งแบบร่างวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์											/	
21	สอบวิทยานิพนธ์											/	
22	แก้ไขเล่มวิทยานิพนธ์												/
23	ส่งเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์												/

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากประชากรของมนุษย์มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกวันและมีความต้องการพื้นที่ใช้สอยสำหรับการดำรงชีวิตมากขึ้น จึงส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมามากมายแล้ว ยังเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาด้านสุนทรียภาพหรือความงามของภูมิทัศน์อีกด้วย (Mehmet Kivanc Ak, 2013: 279-283) ดังนั้นการวิเคราะห์และการประเมินคุณภาพเชิงทัศนจึงเป็นกระบวนการที่สามารถช่วยนำไปสู่การจัดการทรัพยากรเชิงทัศนอย่างเหมาะสมได้ (รุจิโรจน์ อนุามบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555)

การวิจัยนี้ได้นำหลักการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน (Visual Quality Analysis and Assessment) มาเป็นกรอบในการศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีพื้นฐานด้านการรับรู้ภูมิทัศน์รวมทั้งด้านการประเมินคุณภาพเชิงทัศน เพื่อทำความเข้าใจและสามารถนำหลักการเหล่านี้มาปรับใช้กับการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ทั้งนี้ยังรวมถึงการศึกษาหลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ศึกษาที่เป็นแหล่งโบราณสถาน รวมทั้งการศึกษากรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการดำเนินการรวมทั้งเทคนิคในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทฤษฎีพื้นฐานด้านการรับรู้ภูมิทัศน์ (Landscape Perception)

การรับรู้ภูมิทัศน์นั้นมีความซับซ้อน เนื่องจากกระบวนการการรับรู้ (Perception) ของมนุษย์นั้นเกิดจากการรับสารหรือข้อมูลจากสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกละดับตอบสนองผ่านอวัยวะต่างๆ ของร่างกายหรือประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้เห็นผ่านทางตา การได้กลิ่นผ่านทางจมูก การได้ยินผ่านทางหู การรับรสผ่านลิ้น และการรับรู้ผ่านการสัมผัสของร่างกาย (บัณฑิต จุลาสัย, 2547: 61) แล้วตีความและให้คุณค่าตามความพึงพอใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตของผู้รับข้อมูลผู้นั้นด้วย (Ervin H. Zube et al., 1975: 59-61)

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

2.1.1 ภูมิทัศน์ (Landscape) และคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Quality)

ภูมิทัศน์ คือ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ โดยมีรูปทรงตามลักษณะของภูมิประเทศที่สามารถรับรู้ได้ โดยเฉพาะการรับรู้ด้วยสายตา (Acar, 2003 อ้างถึงใน Mehmet Kivanc Ak, 2013: 208) นอกจากนี้ Garrett Eckbo ได้กล่าวว่า ภูมิทัศน์นั้นมีหลายมิติดังนี้ 1) ภูมิทัศน์ทางกายภาพ (Physical landscape) คือภูมิทัศน์ที่อยู่รอบๆ ตัวเราอันได้แก่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น 2) ภูมิทัศน์ทางสังคม (Social landscape) คือภูมิทัศน์ที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติรวมถึงความสัมพันธ์ของคนทั่วโลก 3) ภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจ (Economic landscape) เป็นผลผลิตทางเศรษฐกิจที่มนุษย์ได้รับจากภูมิทัศน์ และ 4) ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม (Cultural landscape) คือพื้นที่ที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ (Ervin H. Zube et al., 1975: 31)

คุณภาพเชิงทัศน์ หมายถึง ความสมบูรณ์ทางสุนทรียภาพของภูมิทัศน์ (Polat and Onder, 2554 อ้างถึงใน Mehmet Kivanc Ak, 2013: 281) นอกจากนี้คุณภาพเชิงทัศน์ยังเป็นผลผลิตของการรับรู้ลักษณะของภูมิทัศน์ที่สามารถมองเห็นได้ (Daniel, 2544 อ้างถึงใน Mehmet Kivanc Ak, 2013:281) เป็นคุณสมบัติที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเชิงบวกได้ (ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล และรุจิโรจน์ อนามัยบุตร, 2537 บัณฑิต จุลาสัย, 2547: 45)

2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อภูมิทัศน์และคุณภาพเชิงทัศน์

2.1.2.1 การมองเห็น (Visibility)

การวิเคราะห์การมองเห็นนั้นเป็นการบ่งชี้ถึงระดับของการมองเห็นภูมิทัศน์รวมทั้งองค์ประกอบที่มีคุณค่า และถือเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนและออกแบบทางกายภาพด้านสิ่งแวดล้อม (The Landscape Institute Management & Assessment, 2005) ทั้งนี้การมองเห็นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนียภาพและคุณภาพเชิงทัศน์และมีหลักการที่จำเป็นต้องทราบคือ การศึกษาโครงสร้างและปัจจัยในการมองเห็นภูมิทัศน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.2.1.1 โครงสร้างที่ทำให้เห็นภูมิทัศน์ มีด้วยกัน 8 ประการ ดังนี้ (Tadahiko Higuchi, 2526: 4 อ้างถึงใน สุพิชฌาย์ เมืองศรี, 2553: 10-12)

- 1) *ความสามารถในการมองเห็น หรือมองไม่เห็น (Visibility or Invisibility)* องค์ประกอบสำคัญของภูมิทัศน์นั้นๆ
- 2) *ระยะ (Distance)* คือระยะทางของวัตถุและผู้มองซึ่งมีผลต่อการมองเห็น
- 3) *มุมของระนาบพื้นผิว (Angle of Incidence)* คือการมองเห็นระนาบของพื้นผิวภูมิทัศน์นั้นๆ
- 4) *ความลึกที่มองไม่เห็น (Depth of Invisibility)* ซึ่งเป็นระดับความลึกที่ขององค์ประกอบใดๆ ที่ผู้มองไม่สามารถมองเห็นได้
- 5) *มุมกด (Angle of Depress)* คือ ผู้มองมองไปยังพื้นที่ที่ต่ำกว่าระดับสายตา
- 6) *มุมที่มองเห็นด้านข้าง (Angle of Elevation)* เป็นมุมที่สามารถแสดงขอบเขตการมองเห็นองค์ประกอบที่อยู่ด้านหน้าได้
- 7) *ความลึก (Depth)* เป็นการมองเห็นภาพภูมิทัศน์ที่มีลำดับการมองเห็นองค์ประกอบในระยะใกล้ ระยะกลาง และระยะไกล
- 8) *แสง (Light)* ส่งผลต่อการมองเห็นได้ของผู้มองไปยังองค์ประกอบใดๆ ในภูมิทัศน์ โดยแสงที่ตกกระทบยังองค์ประกอบใดๆ จะสะท้อนกลับมายังตาผู้มอง

2.1.2.1.2 ปัจจัยที่ทำให้เห็นภูมิทัศน์ คือ ระยะการมองเห็น และสภาพอากาศในบริเวณนั้น โดยระยะการมองเห็นเป็นการพิจารณาจากระยะที่มองเห็นและลักษณะมุมมองเป็นหลัก ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้ (Richard C. Smardon et al., 1986: 53-54)

- 1) *ระยะใกล้* หรือระยะที่สามารถมองเห็นรายละเอียด องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมของกลุ่มอาคารได้ชัดเจน
- 2) *ระยะกลาง* หรือระยะที่สามารถมองเห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานเป็นภาพรวมได้
- 3) *ระยะไกล* หรือระยะที่สามารถมองเห็นกลุ่มอาคารกลืนไปกับบรรยากาศรอบข้าง

2.1.2.2 ความสามารถในการดูดซับสิ่งรบกวนทางสายตา (Absorbability)

สิ่งที่รบกวนทางสายตาในภูมิทัศน์บางสิ่งนั้นอาจไม่สามารถกำจัดหรือนำออกไปได้ แต่สามารถใช้สิ่งอื่นมาเพื่อปิดบังอำพรางเพื่อลดผลกระทบและการรบกวนทางสายตาได้ โดยสามารถแบ่งสิ่งที่ช่วยดูดซับสิ่งรบกวนทางสายตาได้ 2 ประเภท ได้แก่ (รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2550: 27-28)

- 1) *สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ* ได้แก่ ต้นไม้ พืชคลุมดิน หิน ดิน และภูเขา เป็นต้น ซึ่งต้องเลือกใช้ ขนาด สี ความชัน และความกลมกลืนที่เหมาะสม
- 2) *สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น* ได้แก่ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น ซึ่งต้องกำหนดขนาด, สี, ความชัน, วัสดุ และรูปแบบที่เหมาะสม

2.1.2.3 ความอ่อนไหวเชิงทัศน์ (Sensibility)

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวเชิงทัศน์ (Sensitivity Analysis) เป็นการพิจารณาจากจำนวนผู้ที่สามารถมองเห็นประกอบกับลักษณะส่วนบุคคลและกิจกรรมที่ทำขณะมองเห็น โดยสามารถแบ่งความอ่อนไหวเชิงทัศน์ออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555)

- 1) *ต่ำ* คือ พื้นที่ที่มีจำนวนผู้มองเห็นน้อย ระยะเวลาและกิจกรรมที่กำลังทำไม่เอื้ออำนวย ทำให้ไม่มีความสนใจและความงามของแหล่งศิลปกรรม
- 2) *ปานกลาง* คือ พื้นที่ที่มีจำนวนผู้มองเห็นปานกลาง กิจกรรมที่กำลังทำอยู่ในระยะเวลาที่ทำให้เกิดความสนใจไว้อยู่บ้าง เช่น ผู้มองกำลังนั่งรับประทานอาหาร หรือกำลังเดินทางผ่านแหล่งศิลปกรรม เป็นต้น
- 3) *สูง* คือ พื้นที่ที่มีจำนวนผู้มองเห็นมาก รวมทั้งการทำกิจกรรมที่สร้างความสนใจต่อคุณค่าและความงามของวิว เช่น การท่องเที่ยว และการพักผ่อน เป็นต้น

ความอ่อนไหวเชิงทัศน์ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีผลต่อความไวต่อความรู้สึกของผู้รับรู้ภูมิทัศน์ มีทั้งหมด 9 ประการดังนี้ (The Landscape Institute Management & Assessment, 2005: 90-91)

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

- 1) ตำแหน่งของการมูมมอง
- 2) ความคาดหวัง หรืออาชีพของผู้รับรู้ภูมิทัศน์
- 3) ความสำคัญของมูมมอง อาจวัดได้จากจำนวนของผู้รับรู้ภูมิทัศน์
- 4) ผู้คนที่ใช้ประโยชน์หรือสนใจภูมิทัศน์
- 5) มูมมองของชุมชนที่มีต่อภูมิทัศน์
- 6) อาชีพของคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น
- 7) คนที่เดินทางผ่านบริเวณนั้น
- 8) คนที่ทำงานในบริเวณนั้น
- 9) คนที่มีส่วนร่วมในบริเวณนั้น

ขนาดของผลกระทบต่อการมองเห็น (Scale or magnitude of visual effects)) ในการประเมินผลกระทบมูมมองทางสายตา ขนาดของผลกระทบทางสายตาที่มีความสำคัญต่อคุณภาพเชิงทัศน์ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ มีทั้งหมด 6 ปัจจัยดังนี้ (The Landscape Institute Management & Assessment, 2005: 90-91)

- 1) ขนาดของผลกระทบมูมมองทางสายตาเมื่อเปลี่ยนลักษณะการมองเห็นหรือตำแหน่งในการมองเห็น
- 2) ระดับของการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับของเดิม
- 3) ช่วงเวลานาน เช่น ชั่วโมงหรือถาวร
- 4) มูมมองที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักของผู้รับรู้ภูมิทัศน์
- 5) ระยะห่างของมูมมอง
- 6) ขอบเขตของพื้นที่

2.2 ทฤษฎีพื้นฐานด้านการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์

Mehmet Kivanc Ak. (2013) กล่าวว่า กระบวนการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ถูกพัฒนามามากกว่า 50 ปี โดยมีนักวิจัยเป็นผู้ประเมินและวางแผนจัดการภูมิทัศน์ของพื้นที่เมือง รวมถึงพื้นที่ชนบทและพื้นที่ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการค้นหาวีธีการใหม่ๆ ในการประเมินอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยการ

ดำเนินการส่วนใหญ่มีอ้างอิงผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก ซึ่งแม้จะตั้งอยู่บนพื้นฐานองค์ความรู้ด้านกายภาพ (Physical) ด้านชีวภาพ (Biology) และด้านสังคม (Social Characteristic of Environment) ของสภาพแวดล้อม ก็พบว่าการประเมินคุณภาพเชิงทัศนของผู้เชี่ยวชาญอาจไม่เพียงพอเพราะทำให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ดังนั้นจึงควรพิจารณามุมมองและความคิดเห็นของคนในพื้นที่หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมด้วย แล้วจึงนำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกับผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

โดยผู้ประเมินผลกระทบเชิงทัศนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ (รุจิโรจน์ อนามัย สนิ่นาถ ศุภรัตน์เมธี สุพิชฌา เมืองศรี วิมลญา สงค์อ้อม และนวิภาพ ทักษยศ, 2559)

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ซึ่งเป็นการให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินผลกระทบเชิงทัศนด้วยการให้คะแนนหรือระดับของผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่สังคมยอมรับ อาจเป็นคนๆเดียวหรือกลุ่มบุคคลก็ได้

กลุ่มที่ 2 คือสาธารณชนหรือบุคคลทั่วไป (Public) ซึ่งเป็นการให้บุคคลทั่วไปเป็นผู้ประเมินผลกระทบเชิงทัศนด้วยการใช้แบบสอบถามหรือการทำประชาพิจารณ์ โดยวิธีนี้มักจะใช้ทรัพยากรและเวลามากกว่าการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

2.2.1 แนวทางในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน

การประเมินคุณภาพเชิงทัศนแบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้ (Bechetel, Marans and Michelson, 1986: 363-368 อ้างถึงใน สุพิชฌาย์ เมืองศรี, 2553: 12-13)

1) *การประเมินด้วยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Paradigm)* เป็นการประเมินคุณค่าของภูมิทัศน์ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน และใช้หลักการทางด้านศิลปะและการออกแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของผู้ประเมิน

2) *การประเมินทางด้านจิตวิทยา (Psychophysical Paradigm)* เป็นการประเมินคุณค่าภูมิทัศน์จากการตอบสนองของมนุษย์จากสิ่งเร้าในภูมิทัศน์โดยใช้หลักจิตวิทยา กระบวนการนี้มักใช้สาธารณชนเป็นผู้ประเมินมากกว่าผู้เชี่ยวชาญ

3) การประเมินจากการรับรู้ (Cognitive Paradigm) เป็นการประเมินคุณค่าภูมิทัศน์จากการตีความหมายและผลจากสิ่งเร้าในภูมิทัศน์ที่มีต่อจิตใจของมนุษย์

4) การประเมินจากประสบการณ์ (Experiential Paradigm) เป็นการประเมินคุณค่าภูมิทัศน์จากการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในคุณค่าและความหมายมากขึ้น เช่น ประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสม ความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นๆ และความจำเป็นของสิ่งต่างๆ เป็นต้น

2.2.2 กระบวนการในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน

รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง. (2555) ได้ให้ความหมายของการประเมินคุณภาพเชิงทัศนว่าเป็นกระบวนการประเมินคุณค่าด้านความงามของภูมิทัศน์เพื่อป้องกันและรักษาทรัพยากรเชิงทัศน (Visual Resource) อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์อันเกิดจากโครงการพัฒนาหรือก่อสร้างใดๆ มักเป็นการประเมินโดยใช้ภาพจำลองเชิงซ้อน (Photomontage) ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผลกระทบเชิงทัศนมี 4 ลักษณะ ได้แก่

1) การรบกวน (Disturbance) คือ อาคารหรือวัตถุใดๆ ที่สามารถมองเห็นได้ มีลักษณะเกะกะและรบกวนภูมิทัศน์ที่งดงาม อาคารที่มีความสำคัญ รวมทั้งวิวช่องมองที่มีคุณค่า ไม่ว่าสิ่งนั้นจะอยู่ด้านหน้า ด้านข้าง หรือด้านหลังของภูมิทัศน์ก็ตาม แล้วทำให้อาคารหรือสถานที่ที่สำคัญดังกล่าวนั้นมีคุณค่าด้านความสง่างามลดลง

2) การคุกคาม (Threaten) คือ คือ อาคารหรือวัตถุใดๆ ที่สามารถมองเห็นได้ในรัศมีที่ใกล้เคียงอาคารหรือสถานที่ที่สำคัญ แล้วทำให้อาคารหรือสถานที่ที่สำคัญดังกล่าวนั้นมีคุณค่าด้านความสง่างามลดลง

3) การบดบัง (Obstruction) คือ อาคารหรือวัตถุใดๆ ที่สามารถมองเห็นได้จากด้านหน้า มีการบดบังอาคารหรือสถานที่ที่สำคัญที่สร้างขึ้นก่อนหน้า ทำให้ไม่สามารถมองเห็นได้หรือมองเห็นได้ไม่ชัดเจนเท่าเดิม และทำให้อาคารหรือสถานที่ที่สำคัญดังกล่าวนี้มีคุณค่าด้านความงามลดลง

4) *ความแปลกแยก (Alienation)* คือ อาคารหรือวัตถุใดๆ ที่สามารถมองเห็นได้ถึงลักษณะที่แตกต่างอย่างมากกับอาคารหรือสถานที่ที่สำคัญ ที่สร้างขึ้นหรือมีอยู่แล้วทำให้มีความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่มีอยู่เดิมกับสิ่งที่สร้างภายหลัง และทำให้อาคารหรือสถานที่ที่สำคัญดังกล่าวนั้นมีคุณค่าด้านความงามลดลง

โดยในงานวิจัยนี้ได้นำลักษณะของผลกระทบเชิงทัศนทั้ง 4 ลักษณะ มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และบ่งชี้ปัญหาด้านคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

2.2.3 วิธีการในการประเมินคุณภาพเชิงทัศน

Mehmet Kivanc Ak. (2013: 279-283) ได้กล่าวว่า การประเมินคุณภาพเชิงทัศนได้ถูกพัฒนามาตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เพื่อใช้ในการวางแผนจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่ง เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นไปที่อารมณ์ ความรู้สึก และจิตวิทยาที่มีผลต่อผู้คนในเมือง การเข้าใจ ปฏิกริยาของผู้คนที่สัมผัสลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะแตกต่างกันไปเพื่อศึกษา ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

การศึกษาคุณภาพเชิงทัศน มักใช้ภาพจำลองเชิงซ้อน (Photomontage) เป็นตัวแทนภูมิทัศน์ในการศึกษาความคิดเห็นต่อการออกแบบภูมิทัศน์และจัดการสิ่งแวดล้อม เทคนิคการสร้างภาพจำลองเชิงซ้อนนี้ได้ถูกใช้ในงานวิจัยต่อมามากมาย

2.2.4 คุณสมบัติภาพตัวแทนสำหรับการประเมินคุณภาพเชิงทัศน

The Landscape Institute Management & Assessment. (2005) ได้กล่าวว่า ภาพตัวแทนเป็นการจำลองภาพจากองค์ประกอบที่ต้องการพัฒนาขึ้นใหม่ในอนาคต แล้วนำมาซ้อนทับกับภาพถ่ายที่จุดมองสำคัญของสถานที่จริง เพื่อสามารถนำไปเปรียบเทียบให้เห็นถึงแนวทางการออกแบบภูมิทัศน์กับภูมิทัศน์เดิมได้ชัดเจนที่สุด คุณสมบัติของภาพตัวแทนมี 5 ประการ ดังนี้ 1) สามารถเป็นตัวแทนได้ (Representativeness) 2) มีความแม่นยำ (Accuracy) 3) มองเห็นภาพได้ชัดเจน (Visual Clarity) 4) มีความน่าสนใจ (Interest) 5) ไม่น่าเบื่อและอยู่ในขอบเขตของความจริง ถูกต้องและตรวจสอบได้ (Legitimacy) และ 5) จะต้องอธิบายได้อย่างน่าเชื่อถือ

โดยการใช้เทคนิคการสร้างภาพจำลองเชิงซ้อนนั้นมีขั้นตอน ดังนี้ (รุจิโรจน์ อนุาม บุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555: 32-37)

1) สร้างภาพมุมกว้างจากจุดมองที่กำหนดไว้ โดยใช้กล้องถ่ายภาพต่อเนื่อง โดยมักใช้ความยาวโฟกัสที่ 50 มิลลิเมตร ซึ่งใกล้เคียงกับสายตาคอนมืองให้มากที่สุด จากนั้นนำภาพมาต่อกันด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ เช่น Photoshop หรือ Photostitch โดยทำให้ภาพมีความบิดเบือนน้อยที่สุด

2) สร้างหุ่นจำลอง 3 มิติ ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ เป็นการสร้างหุ่นจำลองที่มีขนาด ความสูง และมีรายละเอียดที่ใกล้เคียงกับอาคารและสิ่งก่อสร้างให้มากที่สุด

3) นำหุ่นจำลองของอาคารและสิ่งก่อสร้างวางลงแผนที่จริง ตามตำแหน่งและระยะห่างของจุดมองสำคัญ

4) สร้างภาพจำลองที่จุดมองสำคัญที่กำหนด ตามแนวทางการออกแบบและปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน

5) นำภาพทัศนียภาพหุ่นจำลองวางซ้อนทับภาพถ่ายมุมกว้างของจุดมองสำคัญที่กำหนด โดยมีตำแหน่งอ้างอิงที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

2.3 หลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน

2.3.1 การอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน

ภูมิทัศน์โบราณสถานถือเป็นทรัพยากรเชิงทัศน (Visual Resource) ที่สำคัญและสมควรได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม (ปิ่นรัชฎ์ กาญจนรัชชิตติ, 2552) ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการเติบโตของเมืองทำให้ภูมิทัศน์โบราณสถานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถูกรบกวนและลดทอนคุณค่าลง ดังนั้นเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมโดยรอบและคุณค่าของโบราณสถาน จึงจำเป็นต้องปกป้องภูมิทัศน์จากจุดมองสำคัญของโบราณสถาน (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, 2013) เนื่องจากอาคารโบราณสถานหรือสถาปัตยกรรมนั้นมีความสัมพันธ์และส่งอิทธิพลต่อกันกับภูมิทัศน์และบริบทโดยรอบสถาปัตยกรรม (Arnold Berleant, 1997: 115-118)

2.3.2 แนวทางการลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ต่อแหล่งโบราณสถาน

เพื่อเป็นการปกป้องและลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ต่อแหล่งโบราณสถาน หลักการและพื้นฐานแนวทางในการลดผลกระทบเชิงทัศน์ จำเป็นจะต้องมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ต่อการดำเนินการ โดย The Landscape Institute Management & Assessment. (2005) ได้กำหนดไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1) การเลือกพื้นที่ตั้งที่ขององค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศน์ให้เหมาะสม โดยให้ห่างจากจุดมองสำคัญและจุดหมายตาที่เด่นในภูมิทัศน์นั้นๆ รวมทั้งการใช้รูปทรง การใช้ลักษณะเด่นของพืชพรรณและสภาพภูมิประเทศที่กลับไปกับภูมิทัศน์และบริบทของพื้นที่นั้นๆ เช่น การนำพืชพรรณช่วยบดบังองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบ เป็นต้น

2) การย้าย การลด และการจำกัดพื้นที่ที่ตั้งองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศน์

3) การลดความขัดแย้งโดยการนำรูปทรง เส้น สี และผิวสัมผัสที่มีอยู่ในภูมิทัศน์เดิมมาปรับใช้กับองค์ประกอบที่จะสร้างขึ้นใหม่ได้

นอกจากนี้การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมได้ถูกนำมาช่วยลดผลกระทบเชิงทัศน์ต่อแหล่งโบราณสถานได้ ซึ่งภูมิสถาปัตยกรรมคือการจัดการพื้นที่ว่างและผืนแผ่นดินเพื่อความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์ (เดชา บุญค้ำ, 2538) ด้วยการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมคือการเพิ่มคุณค่า ความสวยงาม ด้วยการจัดระบบพื้นที่ว่างผ่านการจัดการผสมผสานระหว่างศาสตร์ด้านศิลปะและด้านวิทยาศาสตร์

2.4 กรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นได้มุ่งเน้นเพื่อทำความเข้าใจในวิธีดำเนินการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม และนำมาปรับใช้กับการวิจัยในครั้งนี้

2.4.1 กรณีศึกษาที่ 1

เรื่อง “แนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนียภาพบริเวณมุมมองสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในเขตเมืองเชียงใหม่” โดย สุพิชฌาย์ เมืองศรี. (2553) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อคุณภาพเชิงทัศนียภาพในมุมมองสำคัญของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในเมืองเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและระเบียบวิธีการด้านการประเมินเชิงทัศนียภาพ เพื่อศึกษาปัญหาผลกระทบเชิงทัศนียภาพที่เกิดขึ้นกับสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งตามที่มองเห็นจากมุมมองสำคัญของพื้นที่ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่นั้นๆ ต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และเพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ภายใต้กระบวนการการวิเคราะห์และประเมินเชิงทัศนียภาพ เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้น

กระบวนการในงานวิจัยเป็นการประยุกต์การประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพกับโบราณสถาน ขั้นตอนแรกคือการกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวหลักทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ โดยเลือกจากสถานที่ที่นักท่องเที่ยวถ่ายรูปมากที่สุดจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเลือกจากสถานที่ที่ได้รับการแนะนำจากหนังสือการท่องเที่ยว นิตยสารการท่องเที่ยว แล้วจึงนำมากำหนดจุดมองสำคัญ (Key Viewpoints) ของสถานที่นั้นๆ และถ่ายรูปเป็นมุมมองกว้าง (Panorama) รวมทั้งระบุพิกัดใน GIS จากนั้นจึงวิเคราะห์ความสามารถในการมองเห็นด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ ARC/GIS รวมทั้งวิเคราะห์องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนียภาพ แล้วทำการประเมินระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นในภูมิทัศน์ของมุมมองที่กำหนดไว้

ในขั้นตอนต่อมา คือ การกำหนดแนวทางในการลดผลกระทบเชิงทัศนียภาพ โดยวิเคราะห์วิธีการลดผลกระทบและกำหนดแนวทางเลือกในการลดผลกระทบ จากนั้นจึงสร้างแบบจำลองเชิงซ้อน (Photomontage) การลดผลกระทบในแนวทางเลือกต่างๆ สร้างแบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ทัศนคติต่อภูมิทัศน์ ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ กล้ามคนท้องถิ่น และกลุ่มคนในพื้นที่ศึกษา ด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อใช้ประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์และข้อแตกต่างของความคิดเห็นในแต่ละ

4202781752

CD : iThesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ละกลุ่มประชากรตัวอย่าง แล้วจึงนำมาสรุปแนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นขั้นตอนสุดท้าย ดังภาพที่ 2-1 ถึง ภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2- 1 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ที่สามารถมองเห็นองค์ประกอบที่สำคัญของโบราณสถาน
ที่มาภาพ : สุทธิชัย เมืองศรี. (2553) หน้า: 108

ภาพที่ 2- 2 แสดงภาพจำลองเชิงซ้อนที่จุดมองสำคัญของแต่ละแนวทางการออกแบบภูมิทัศน์
ที่มาภาพ : ดัดแปลงจาก สุพิชฌาย์ เมืองศรี. (2553) หน้า 220

สรุปผลการวิจัยมีกรณีศึกษาเป็นโบราณสถาน 3 แห่ง คือ วัดพระธาตุดอยสุเทพ วรวิหาร วัดพระสิงค์วรมหาวิหาร และวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร สามารถจัดกลุ่มขององค์ประกอบที่สร้างผลกระทบได้เป็น 7 กลุ่มตามลักษณะทางกายภาพ ตำแหน่งที่ตั้ง และการใช้งาน ดังนี้ กลุ่มอาคารที่มีรูปลักษณะทั่วไป กลุ่มอาคารที่มีรูปลักษณะเฉพาะ ซึ่งยากต่อการรื้อถอน กลุ่มสิ่งประกอบด้านหน้าองค์ประกอบหลัก เช่น กระจ่างรูปเทียน กล่องรับบริจาค เป็นต้น กลุ่มร้านค้า กลุ่มสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น แก้ว อี้ ป้ายข้อมูลต่างๆ เป็นต้น กลุ่มรถยนต์ที่ผ่านเข้ามาในมุมมองสำคัญ ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มเป็นไปเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และกลุ่มสุดท้ายกลุ่มองค์ประกอบอื่นๆ เช่น เสาไฟฟ้า สายไฟ และตู้โทรศัพท์ เป็นต้น

2.4.2 กรณีศึกษาที่ 2

เรื่อง “โครงการศึกษาทัศนคติต่อภูมิสถาปัตยกรรมของโรงไฟฟ้าวังน้อย” โดย รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง. (2550) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อรูปแบบอาคารประเภทโรงไฟฟ้าและภูมิสถาปัตยกรรมโรงไฟฟ้าวังน้อย และเสนอการวางผังและออกแบบภูมิทัศน์ที่เหมาะสมเพื่อสร้างความประทับใจต่อผู้พบเห็น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนต่อโรงไฟฟ้าที่ถูกมองในแง่ลบว่าโรงไฟฟ้านั้น คือสาเหตุที่ทำให้ระบบนิเวศเกิดมลพิษ โดยมีกรอบในการศึกษา คือ หลักการ วิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศนและใช้แบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล

กระบวนการในงานวิจัยเป็นการประยุกต์การประเมินคุณภาพเชิงทัศนกับโรงไฟฟ้า ขั้นตอนแรกคือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เช่น การเข้าถึง ลักษณะทางกายภาพ และลักษณะด้านภูมิสถาปัตยกรรมของโรงไฟฟ้า ปัญหาและทัศนคติของคนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงไฟฟ้า เป็นต้น หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ระยะการมองเห็น แล้วจึงกำหนดจุดความคมการมองเห็นที่สำคัญทั้งหมด 11 จุด ดังตัวอย่างในภาพที่ 2-3 รวมทั้งการศึกษาพื้นที่ใช้ประโยชน์ของสวนสาธารณะในโรงไฟฟ้าแห่งนี้ โดยขั้นตอนต่อมาคือ การสร้างแบบสอบถามโดยใช้ภาพตัวแทน และการใช้ภาพจำลองเชิงซ้อน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ แล้วจึงทำการสรุปผล

จากผลการศึกษาพบว่า คนส่วนใหญ่มองว่าเป็นโรงงานมากกว่าโรงไฟฟ้า โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแยกแยะความงามในสถาปัตยกรรมได้ และชอบและเห็นความสวยงามจากหลายมิติ เช่น องค์กรประกอบทางสถาปัตยกรรมที่สวยงาม เปลือกอาคารและการแสดงออกทำให้ดูน่าสนใจโดยเฉพาะส่วนที่มีการทาสีสดใสไม่น่ากลัว การลดทอนสัดส่วนอาคารขนาดใหญ่ให้ดูมีขนาดเล็ก รวมทั้งพืชพรรณโดยรอบอาคารช่วยให้รู้สึกเป็นมิตร ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางในการวางแผน การวางผังและออกแบบภูมิทัศน์ของโครงการประเภทโรงไฟฟ้า รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงสวนสาธารณะ และภูมิทัศน์ของโรงไฟฟ้าวังน้อยในปัจจุบันเป็นขั้นตอนสุดท้าย

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ภาพที่ 2- 3 ภาพตัวแทนจุดควบคุม C

ที่มาภาพ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550 อ้างถึงใน สุพิชฌาย์ เมืองศรี, 2553: 39

ภาพที่ 2- 4 ภาพจำลองเชิงซ้อนของจุดมองสำคัญ E

ที่มาภาพ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550 อ้างถึงใน สุพิชฌาย์ เมืองศรี, 2553: 39

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาปรับใช้กับการวิจัยในครั้งนี้
 ในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ วิธีการในการเก็บข้อมูลพื้นฐาน เช่น การเปรียบเทียบภาพจากการศึกษา
 ข้อมูลจากหนังสือ หรืออินเทอร์เน็ตเพื่อวิเคราะห์หาจุดมองสำคัญ รวมทั้งการนำหลักการในการ
 อธิบายองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพเชิงทัศนมาอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาคาร
 โบราณสถานแห่งนี้ นอกจากนี้การสร้างภาพจำลองเชิงซ้อน และวิธีการศึกษาทัศนคติต่อการปรับปรุง
 คุณภาพเชิงทัศน รวมทั้งการประมวลผลข้อมูลแบบสอบถามด้วยโปรแกรมทางสถิติ (SPSS) ถือส่วน
 ที่สำคัญ โดยได้นำเอาหลักการพร้อมทั้งการศึกษาจากกรณีตัวอย่างมาปรับใช้กับพื้นที่โบราณสถาน
 แห่งนี้ ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพเชิงทัศนศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มี
 ความเที่ยงตรงและแม่นยำมากขึ้น

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานด้านภูมิสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

3.1 ประวัติความเป็นมา

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เดิมเป็นอาคารของโรงเรียนราชวิทยาลัยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2454 โดยแบ่งที่ดินหนึ่งในสามส่วนที่บ้านบางขวางที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงซื้อไว้เพื่อสร้างเรือนจำบางขวาง เพื่อเปิดสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนเพื่อเตรียมตัวก่อนไปเรียนกฎหมาย เพราะกระทรวงยุติธรรมในสมัยนั้นยังขาดผู้พิพากษาที่มีความรู้ภาษาอังกฤษ โดยจัดให้เป็นโรงเรียนประจำแบบ Public school ของอังกฤษ อาคารเรียนสมัยนั้นมี 3 หลัง สร้างเป็นรูปตัวแอล (L) ชั้นล่างเป็นห้องเรียนหลังละ 4 ห้อง และห้องปิงปอง 1 ห้อง ชั้นบนเป็นบ้านพักนักเรียนมีห้องนอนหลังละ 5 ห้อง และห้องเสื้อผ้าอยู่ตรงมุม อาคารเรียนหลังที่ 4 ไม่ได้สร้างเพราะนักเรียนยังน้อย นอกจากนี้มีอาคารสำนักงานอยู่ตรงกลางด้านหน้าและมีหอประชุมอยู่ด้านหลังเรียกว่า Dining Hall ดังนั้นเมื่อจบจากโรงเรียนราชวิทยาลัยแห่งนี้แล้วจะต้องไปศึกษาต่อที่โรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรมต่อโดยใช้ความรู้ภาษาอังกฤษดังกล่าวในการศึกษาตำรากฎหมายของต่างประเทศ เนื่องจากในเวลานั้นราชอาณาจักรไทยมีการติดต่อกับนานาประเทศ รวมทั้งยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องสิทธิทางศาล สิทธิสภาพนอกอาณาเขต ตลอดจนสนธิสัญญาระหว่างไทยกับต่างประเทศ ทำให้จำเป็นต้องมีนักกฎหมายที่มีความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานดังกล่าว (พิศาล บุญผูก, 2560)

อาคารโรงเรียนราชวิทยาลัยเป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูนสองชั้น พื้นไม้ ประตูหน้าต่างและบันไดเป็นไม้ บางส่วนประดับด้วยไม้ฉลุสวยงาม ผังทาสีไขไก่ บานประตูหน้าต่างทาสีเขียว อาคารดังกล่าวประกอบไปด้วยอาคารที่สร้างต่อเนื่องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีมุขอยู่ด้านหน้า ด้านหน้าหันหน้าไปทางทิศตะวันตกติดแม่น้ำเจ้าพระยา อาคารยาวขนานแม่น้ำเข้าพระยาจากทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ จากมุมอาคารทิศเหนือและใต้ สร้างอาคารยาวต่อไปทางทิศตะวันออกทั้งสองด้าน และจากมุมอาคารทิศตะวันออกสร้างอาคารยาวจากทิศเหนือไปยังทิศใต้ออกไปอีก ส่วนทางทิศใต้สร้างอาคารเชื่อมต่อจากมุมอาคารตะวันตกวกมาทางตะวันออกเกือบตลอด ทำให้เกิดรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าล้อมสนามขนาดใหญ่ตัวอาคารมีขนาดกว้าง 11.55 เมตร ยาว 287.4 เมตร เนื้อที่ทั้งหมดเฉพาะตัวอาคาร 2 ไร่

2 งาน 51 ตารางวา มีรั้วเหล็กกรอบอาคาร 3 ด้าน ด้านหลังติดกับโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี (พิศาล บุญผูก, 2560)

โรงเรียนราชวิทยาลัยแห่งนี้ได้เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2454 จนถึง พ.ศ. 2469 จากนั้นต้องปิดการเรียนการสอนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ ทำให้มีการโอนย้ายการเรียนการสอนดังกล่าวไปที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยที่กรุงเทพฯ (พิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี, 2561)

ในปีพ.ศ. 2471 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) โปรดเกล้าฯ ให้ใช้อาคารโรงเรียนราชวิทยาลัยแห่งนี้เป็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรีแห่งที่ 4 (ดังภาพที่ 3-1) และเป็นที่ทำการของหน่วยราชการอื่นๆด้วย เช่น ศาลจังหวัดนนทบุรี สำนักงานศึกษาจังหวัด คลังจังหวัด สำนักเทศบาลเมืองนนทบุรี ที่ว่าการอำเภอเมืองนนทบุรี สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี เกษตรจังหวัดนนทบุรี โรงเรียนสตรีนนทบุรี และโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี เป็นต้น (พิศาล บุญผูก, 2560)

ภาพที่ 3-1 ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ปี พ.ศ. 2499
ที่มาภาพ : ดัดแปลงภาพจากหนังสือ “นนทบุรีศรีมหาสมุทร” (พิศาล บุญผูก, 2560)

ในปี พ.ศ. 2479 กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ 7843/2479 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2479 เรื่อง ขอให้พิจารณาติดตั้งหอนาฬิกาสาธารณะขึ้นในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการใช้ดูเวลาตรงทำน้ำไถล้ออาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (อาคารโรงเรียนราชวิทยาลัยเดิม) คณะเทศมนตรีเทศบาลเมืองนนทบุรีได้มอบหมายให้ช่างเทศบาลเมืองนนทบุรีออกแบบและก่อสร้างตามแบบของกรมโยธาธิการ มีความสูง 17 เมตร ช่วงบนมีหน้าปัดนาฬิกา 4 ด้าน เหนือหน้าปัดนาฬิกามีซุ้มหอคอยกระจายข่าว และที่ตรวจเพลิงไหม้ทั้ง 4 ด้าน ตัวเรือน

นาฬิกาเป็นนาฬิกาฟิลลิปฮอร์สจากประเทศสวีเดนแลนด์ (พิศาล บุญผูก, 2560) ดังภาพที่ 3-2 และภาพที่ 3-3

ภาพที่ 3- 2 มุมมองจากศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) สู่หอนาฬิกา พ.ศ. 2497 (ภาพซ้าย)
ที่มาภาพ: ดัดแปลงภาพจากหนังสือ “นนทบุรีศรีมหาสมุทร” (พิศาล บุญผูก, 2560)

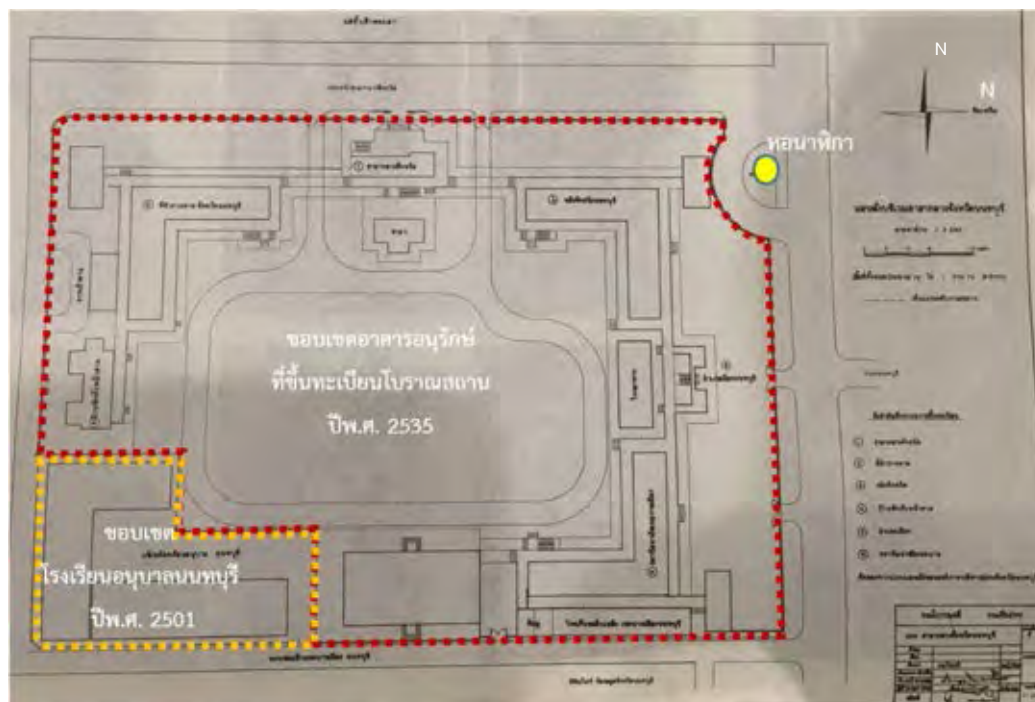
ภาพที่ 3- 3 มุมมองจากท่าเรือนนทบุรีสู่หอนาฬิกา พ.ศ. 2497 (ภาพขวา)

ที่มาภาพ : Retrieved from Twitter.com website:

<https://twitter.com/AsiaTitawat/status/719398207776641024> (เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2561)

ในปี พ.ศ. 2524 เนื่องจากอาคารดังกล่าวเป็นอาคารโบราณและมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมสวยงาม ด้วยคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรจึงได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานตามประกาศลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2524 โดยมีผังบริเวณดังแสดงในภาพที่ 3-4 (สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, 2550)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีและหน่วยราชการต่างๆ ในอาคารแห่งนี้ ได้ถูกย้ายไปอยู่ที่ศูนย์ราชการจังหวัดนนทบุรี ถนนงามวงศ์วาน อาคารศาลากลางจังหวัดเดิมแห่งนี้จึงได้ถูกเปลี่ยนให้เป็นวิทยาลัยมหาดไทย ปัจจุบันบางส่วนของอาคารได้ปรับปรุงให้เป็นพิพิธภัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของและชีวิตความเป็นมาของคนจังหวัดนนทบุรี (พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี, 2561)

ภาพที่ 3- 4 แผนผังบริเวณศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่ขึ้นทะเบียนโบราณสถานปี พ.ศ. 2524
ที่มาภาพ : ดัดแปลงภาพจากหนังสือ “คู่มือการดูแลรักษาโบราณสถาน” (สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, 2550)

3.2 อาณาเขตและที่ตั้ง

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 20 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 636.40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 397,749 ไร่ มีพิกัดทางภูมิศาสตร์อยู่ ละติจูดที่ 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึงละติจูดที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออกถึงลองจิจูดที่ 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก และมีพิกัดแผนที่ ระบุวง 50361 ลำดับชุด L7017 พิมพ์ครั้งที่ 1 – RTSD จังหวัดนนทบุรี พิกัด 616302 (สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, 2550)

ตัวอาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีขนาดกว้าง 11.55 เมตร ยาว 287.4 เมตร เนื้อที่ทั้งหมดเฉพาะตัวอาคาร 2 ไร่ 2 งาน 51 ตารางวา ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกแม่น้ำเจ้าพระยา มีรั้ว เหล็กรอบอาคาร 3 ด้าน ด้านหลังติดกับโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี โดยทิศเหนือติดกับถนน ประชาราษฎร์เป็นระยะ 120 เมตร ทิศตะวันออกติดกับซอยประชาราษฎร์ 19 เป็นระยะ 172 เมตร

ทิศตะวันตกติดกับซอยพระราชราษฎร์ 29 เป็นระยะ 152 เมตร และทิศใต้ติดกับซอยพระราชราษฎร์ 19 เป็นระยะ 120 เมตร

ลักษณะถนนเป็นการเดินรถลักษณะแบบทางเดียว (One-way) ตามเข็มนาฬิกาตั้งแต่มุมหอนาฬิกาบนถนนพระราชราษฎร์ 29 ด้านทิศตะวันตก ไปจนถึงพระราชราษฎร์ 19 ด้านทิศตะวันออก ส่วนถนนพระราชราษฎร์ ด้านทิศเหนือมีลักษณะการเดินรถแบบสวนทาง (Two-way) นอกจากนี้ขนาดความกว้างของถนนที่ล้อมรอบเขตโบราณสถานแห่งนี้มีขนาด ดังต่อไปนี้ ถนนพระราชราษฎร์มีความกว้าง 10 เมตร มีขอบทางเดินเท้าขนาด 2 เมตร ทั้ง 2 ฝั่งของถนน ถนนพระราชราษฎร์ 19 มีความกว้าง 6 เมตร และถนนพระราชราษฎร์ 29 มีความกว้าง 10 เมตร

3.3 การเข้าถึง

กลุ่มอาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีประตูทางเข้าและออกด้วยกัน 3 ประตู คือ ประตูด้านทิศเหนือ ประตูด้านทิศตะวันออก และประตูด้านทิศตะวันตก ดังภาพที่ 3-5 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 3- 5 ผังบริเวณศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ปี พ.ศ. 2561
ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth Pro, 2561)

- 1) ประตูด้านทิศเหนือ ติดกับถนนพระราชราษฎร์ สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลและการเดินเท้า อาคารด้านนี้ดูใช้เป็นสาธารณะสุข

- 2) ประตูด้านทิศตะวันออก ติดกับซอยประชาราษฎร์ 19 ประตูนี้ใช้เป็นทางออกสำหรับรถยนต์อย่างเดียว แต่สามารถเดินเท้าเข้าออกได้ตามปกติ
- 3) ประตูด้านทิศตะวันตก ซึ่งเป็นทางเข้าหลัก ติดกับถนนประชาราษฎร์ 19 ด้านทิศตะวันตกสามารถเดินทางได้ด้วยรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเดินทางเท้าในบริเวณใกล้เคียง สามารถเดินทางทางบดด้วยรถสาธารณะ เช่นรถเมล์ รถสองแถว และมีท่าเรือสำหรับเดินทางทางน้ำ

3.3 ผังการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยและสิ่งก่อสร้าง

3.3.1 ผังการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอย

เนื่องจากศาลากลางแห่งนี้ได้มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยภายในของกลุ่มอาคารที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องตามช่วงเวลาตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน โดยมีข้อมูลอ้างอิงและการดัดแปลงผังการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยในปีต่างๆ ของกลุ่มอาคารแห่งนี้จากภาพการจัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี. (2561) ดังนี้

ปี พ.ศ. 2454 - 2469 ได้ใช้พื้นที่กลุ่มอาคารแห่งนี้เป็นโรงเรียนราชวิทยาลัย โดยจัดให้เป็นโรงเรียนประจำแบบอังกฤษ ด้านทิศเหนือและทิศใต้ของกลุ่มอาคาร มีอาคารเป็นรูปตัว L ทั้งหมด 3 หลังโดยชั้นล่างเป็นห้องเรียนหลังละ 4 ห้อง และห้องปิงปอง 1 ห้อง ชั้นบนเป็นบ้านพักนักเรียน มีห้องนอนหลังละ 5 ห้อง และห้องเสื้อผ้าอยู่ตรงมุม อาคารเรียนหลังที่ 4 ไม่ได้สร้างเนื่องจากมีจำนวนนักเรียนน้อย รวมทั้งอาคารสำนักงานที่อยู่ตรงกลางด้านหน้าโดยชั้นที่ 1 เป็นห้องธุรการ และชั้นที่ 2 เป็นห้องทำงานครูใหญ่นอกจากนี้ยังมีอาคารด้านทิศตะวันออกโดยชั้นที่ 1 เป็นหอประชุมและชั้นที่ 2 เป็นห้องสมุด ดังภาพที่ 3-6

ภาพที่ 3- 6 ผังโรงเรียนราชวิทยาลัยในช่วงปี พ.ศ. 2471 - 2535

ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพนิทรรศการจัดแสดง, พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

หลังจากที่โรงเรียนราชวิทยาลัยได้ปิดตัวลง ในปี พ.ศ. 2471 - 2535 ได้เปลี่ยนการใช้ประโยชน์พื้นที่ของกลุ่มอาคารเป็น ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ศูนย์กลางแห่งที่ 4 ได้แก่ ศาลากลางจังหวัด ศาลจังหวัด คลังจังหวัด ที่ว่าการอำเภอเมืองนนทบุรี สถานีอนามัย สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานเทศบาล เมืองนนทบุรี และบ้านพักข้าราชการ ก่อนจะมีการย้ายไปตั้งที่ศูนย์ราชการใหม่ ณ ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบล บางกระสอ เมื่อ พ.ศ. 2535 และในช่วงปี พ.ศ. 2476 - 2498 หอประชุมด้านหลังเป็นที่ตั้งโรงเรียนสตรีนนทบุรี และภายหลังใช้เป็นหอประชุมสภาจังหวัด นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลนนทบุรีขึ้นโดยใช้พื้นที่ชั้นล่างของหอประชุมจังหวัด และได้สร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมหลายอาคารในเวลาต่อมา ดังภาพที่ 3-7

ภาพที่ 3- 7 ฝั่งศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ในช่วงปี พ.ศ. 2471 - 2535
ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพนิทรรศการจัดแสดง, พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 กระทรวงมหาดไทย ในสังกัดสถาบันดำรงราชานุภาพ ได้ปรับพื้นที่ใช้สอยบางส่วนเป็นวิทยาลัยมหาดไทย สำนักงานเทศกิจ และสถานีอนามัยเทศบาลนครนนทบุรี นอกจากนี้ทางโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี ได้ขอใช้พื้นที่เดิมที่ของโรงเรียนสตรีนนทบุรี หอประชุมจังหวัดนนทบุรี คลังจังหวัด และศาลจังหวัดนนทบุรี มาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่โรงเรียนแห่งนี้ ดังภาพที่ 3-8

ภาพที่ 3- 8 ผังวิทยาลัยมหาดไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2551

ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพนิทรรศการจัดแสดง, พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

และในปี พ.ศ. 2552 อาคารหลังนี้ได้รับการปรับปรุงบริเวณกลางอาคารด้านทิศตะวันตกของกลุ่มอาคารให้เป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้อาคารด้านทิศเหนือยังถูกปรับใช้เป็นศูนย์บริการสาธารณะสุขที่ 2 เทศบาลนครนนทบุรี (สวนใหญ่) และอาคารทิศตะวันออกและทิศใต้ได้ถูกปรับเป็นโรงเรียนอนุบาลนนทบุรีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้บางส่วนของกลุ่มอาคารยังคงเป็นพื้นที่ว่างที่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์ใช้สอย ดังแสดงในภาพที่ 3-9

ภาพที่ 3- 9 ผังวิทยาลัยมหาดไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2551

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

3.3.2 สิ่งก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

อาคารศาลากลางแห่งนี้มีลักษณะสถาปัตยกรรมโคโลเนียลที่ประยุกต์ให้เข้ากับภูมิอากาศเขตร้อน โดยตัวอาคารก่ออิฐฉาบปูนมีความสูงสองชั้น พื้นเป็นไม้ ประตูหน้าต่าง

และบันไดก็เป็นไม้ บางส่วนประดับด้วยไม้ฉลุสวยงาม ผนังทาสีไข่ไก่ บานประตูหน้าต่างทาสีเขียว ดังภาพที่ 3-10

กลุ่มอาคารดังกล่าวประกอบไปด้วยอาคารจำนวน 7 หลังที่สร้างต่อเนื่องกันจนก่อให้เกิดพื้นที่เปิดโล่งตรงกลาง ดังภาพหุ่นจำลองศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ดังภาพที่ 3-11

ภาพที่ 3- 10 ภาพศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มาภาพ : Retrieved from Homedeedee.com website: <https://homedeedee.com>
(เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2561)

ภาพที่ 3- 11 ภาพหุ่นจำลองศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มุมมองจากทิศตะวันตก

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

3.4 ลักษณะแวดล้อมทางกายภาพของภูมิทัศน์ บริเวณโดยรอบและภายในของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ลักษณะแวดล้อมทางกายภาพของภูมิทัศน์ของโบราณสถานแห่งนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 5 พื้นที่ดังนี้

- 1) ด้านทิศเหนือ ติดกับถนนประชาราษฎร์ มีร้านค้าแผงลอยติดริ้วของกลุ่มอาคารอาคาร และฝั่งตรงข้ามมีทั้งอาคารพาณิชย์และร้านค้าแผงลอยค้าขาย และมีประชาชนเดินทางผ่านไป-มาบริเวณนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เนื่องจากเป็นทางผ่านไปยังท่าเรือนนทบุรี

ที่ใช้ในการเชื่อมเส้นทางการเดินทางไปยังกรุงเทพมหานคร ฝั่งตรงข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา
ท่าเรือบางศรีเมือง และไปยังเกาะเกร็ด ดังภาพที่ 3-12

ภาพที่ 3- 12 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศเหนือของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

- 2) ด้านทิศตะวันออก ติดกับถนนถนนประชาราษฎร์ 19 ซึ่งมีความกว้างที่แคบ เส้นทาง
จราจรเป็นการเดินทางเดียวตามเข็มนาฬิกา ใช้เป็นทางสัญจรทั้งทางรถยนต์และใช้
เป็นทางเดินเท้าเพื่อเข้าสู่ชุมชนที่มีที่พักอาศัยอยู่ติดถนนฝั่งตรงข้าม ดังภาพที่ 3-13

ภาพที่ 3- 13 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศตะวันออกของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

- 3) ด้านทิศใต้ ติดถนนถนนประชาราษฎร์ 19 และมีร้านค้าแผงลอยอยู่ริมริ้วอาคารดังกล่าว
ฝั่งตรงข้ามเป็นห้องสมุดประชาชน ในบริเวณนี้มีประชาชนเดินทางไม่มากนักเพราะไม่ใช่
ถนนหลักในการเดินทาง ดังภาพที่ 3-14

ภาพที่ 3- 14 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศใต้ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

- 4) ด้านทิศตะวันตก ติดถนนถนนประชาราษฎร์ 29 มีทางเดินเท้าขนาด 2 เมตรชิดริมรั้ว ฝั่งตรงข้ามของถนนใช้เป็นพื้นที่จอดรถ มีลานเอนกประสงค์ขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อจัดงานตามเทศกาล รวมทั้งเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ในช่วงเวลา 15.00 -22.00 น. บริเวณทางเดินเท้าจะถูกปรับให้เป็นพื้นที่สำหรับหาบเร่แผงลอยสำหรับขายอาหาร ดังภาพที่ 3-15

ภาพที่ 3- 15 ลักษณะภูมิทัศน์ด้านทิศตะวันออกของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

- 5) พื้นที่ว่างภายในศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีด้วยกัน 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 พื้นที่ด้านหน้าอาคารฝั่งทิศเหนือจากกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ถึงขอบรั้ว ซึ่งเป็นพื้นที่จอดรถและประตูทางเข้า-ออก สู่ศูนย์บริการสาธารณะสุขที่ 2 เทศบาลนครนนทบุรี (สวนใหญ่) มีต้นไม้ใหญ่อยู่ริมขอบรั้วและมุมด้านซ้ายของกลุ่มมุมมองหันเข้าสู่อาคาร และส่วนที่ 2 คือ พื้นที่ว่างระหว่างตรงกลางของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ ถึงขอบรั้วด้านหน้าของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี ปัจจุบันได้ใช้เป็นพื้นที่จอดรถ นอกจากนี้ยังมีต้นไม้ใหญ่อยู่กึ่งกลางของพื้นที่ว่าง ดังภาพที่ 3-16

ภาพที่ 3- 16 ลักษณะภูมิทัศน์ภายในศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

จากข้อมูลพื้นฐานด้านภูมิสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นถึงคุณค่าความงามของโบราณสถานแห่งนี้ รวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์โดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) และการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพอจะทำให้เห็นภาพรวมและนำไปใช้ในการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศนียภาพถัดไป

บทที่ 4

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยนี้อ้างอิงและพัฒนาจากหลักการประเมินและวิเคราะห์คุณภาพเชิงทัศน์ รวมทั้งกรณีศึกษาดังอธิบายในบทที่ 2 เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษา โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยทั้งหมดออกเป็น 6 ขั้นตอน (ดังภาพที่ 1-10) ซึ่งเนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นตอนที่ 2** คือ การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ ซึ่งได้อธิบายการแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ แล้วนำมาวิเคราะห์การมองเห็นได้และความอ่อนไหวเชิงทัศน์เพื่อกำหนดขอบเขตของพื้นที่ศึกษา พร้อมทั้งอธิบายปัญหาคุณภาพเชิงทัศน์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา **ขั้นตอนที่ 3** คือ การกำหนดจุดมมองสำคัญ มีทั้งหมด 3 ส่วนด้วยกันคือ การวิเคราะห์หาจุดมมองสำคัญของภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ศึกษา แล้วนำมาคัดเลือกจุดมมองสำคัญ หลังจากนั้นเป็นการถ่ายภาพตัวแทนที่ตำแหน่งจุดมมองสำคัญเหล่านั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นภูมิทัศน์ที่มีคุณภาพสูง และ **ขั้นตอนที่ 4** คือ การนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของจุดมมองสำคัญ โดยการกำหนดแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของจุดมมองสำคัญ แล้วนำแนวทางที่จะเสนอมาสร้างภาพจำลองเชิงซ้อน เพื่อนำไปใช้ในการการทำให้แบบสอบถามประกอบรูปภาพในขั้นตอนถัดไปของบทที่ 5 โดยรายละเอียดของขั้นตอนและผลจากการดำเนินการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น มีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Analysis and Assessment)

4.1.1 การแจกแจงทรัพยากรเชิงทัศน์ (Visual Resource Inventory)

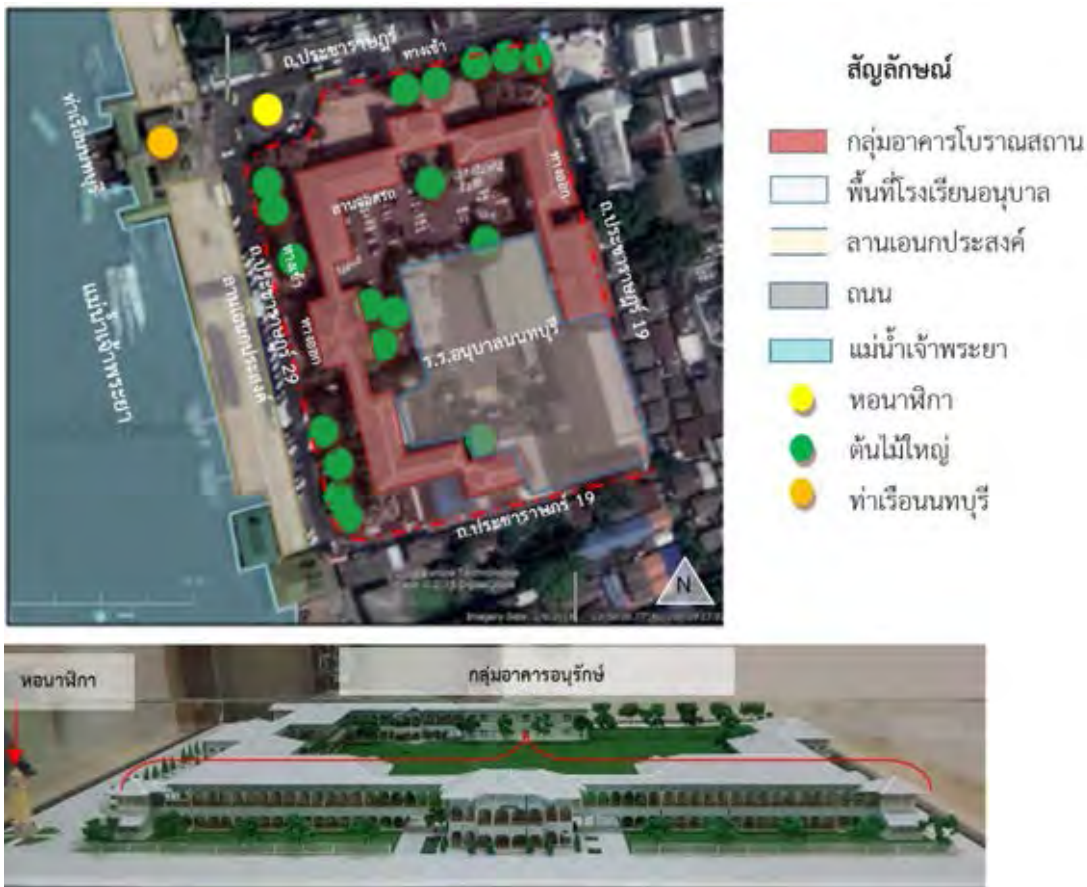
เป็นการระบุและบ่งชี้องค์ประกอบที่สร้างคุณภาพเชิงทัศน์หรือมีผลต่อคุณภาพเชิงทัศน์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ซึ่งเป็นโบราณสถานที่ถูกประกาศขึ้นทะเบียนเป็นอาคารอนุรักษ์ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยภายในเขตศาลากลางแห่งนี้และบริเวณโดยรอบมีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารและการสำรวจภาคสนามพบว่า ทรัพยากรเชิงทัศน์ที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา กลุ่มอาคารโบราณสถาน อาคารโรงเรียนอนุบาลลานเอนกประสงค์ หอนาฬิกา ต้นไม้ใหญ่ และท่าเรือนนทบุรี ดังภาพที่ 4-1 มีรายละเอียดดังนี้

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / recv : 05082562 09:10:24 / seq: 9

ภาพที่ 4 - 1 แผนผังตำแหน่งทรัพยากรเชิงพื้นที่ที่สำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth Pro, 2561)

1) กลุ่มอาคารโบราณสถาน มีด้วยกันทั้งหมด 7 หลัง โดยมีกลุ่มอาคารรูปตัว L จำนวน 3 หลัง โดยอาคารหลังที่ 1 ตั้งอยู่หัวมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันพื้นที่ชั้น 1 คือ ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 2 เทศบาลนครนนทบุรี (สวนใหญ่) อาคารหลังที่ 2 ตั้งอยู่หัวมุมด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ปัจจุบันไม่มีการใช้งาน และอาคารหลังที่ 3 ตั้งอยู่หัวมุมด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี กลุ่มอาคารที่อยู่ตรงกลางระหว่างอาคารรูปตัว L ทั้ง 3 หลัง ได้แก่ อาคารตรงกลางด้านทิศเหนือ ปัจจุบันไม่มีการใช้งาน อาคารตรงกลางด้านทิศตะวันตก ปัจจุบันคือ พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี และอาคารด้านทิศใต้เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี และอาคารหลังที่ 7 คือ อาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าตั้งอยู่ตรงกลางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี (ดังภาพที่ 4-2)

ภาพที่ 4 - 2 กลุ่มอาคารโบราณสถานของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

2) พื้นที่โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี เนื่องจากมีอาคารส่วนหนึ่งในเขตโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี ดังที่ได้อธิบายใน กลุ่มอาคารโบราณสถาน ทำให้เขตพื้นที่นี้เป็นองค์ประกอบที่มีสิ่งก่อสร้างสำคัญต่อการวิเคราะห์คุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ด้วยเช่นกัน (ดังภาพที่ 4-3)

ภาพที่ 4 - 3 พื้นที่โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

3) ลานเอนกประสงค์ มีลักษณะพื้นลาดแข็ง เป็นพื้นที่โล่งทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีความกว้าง 30 เมตร อยู่ระหว่างกลางและขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยาและอาคาร

โบราณสถานทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งใช้งานเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจริมแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งใช้สำหรับจัดงานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี เช่น ประเพณีแข่งเรือยาว และประเพณีลอยกระทง เป็นต้น (ดังภาพที่ 4-4)

ภาพที่ 4 - 4 ลานเอนกประสงค์
ที่มาภาพ : (การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1, 2561)

4) ถนน คือ ถนนโดยรอบและถนนภายในเขตของโบราณสถานแห่งนี้ โดยมีถนนพระราชารักษ์ ทางด้านทิศเหนือ ถนนพระราชารักษ์ 19 ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ และถนนพระราชารักษ์ 29 ทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งเป็นถนนโดยรอบเขตโบราณสถานแห่งนี้ รวมทั้งถนนภายในพื้นที่ศึกษายังเป็นองค์ประกอบสำคัญ (ดังภาพที่ 4-5)

1) ถนนประชากรราษฎร์ด้านทิศเหนือ

2) ถนนภายในเขตศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

3) ถนนประชากรราษฎร์ 19 ด้านทิศตะวันออก

4) ถนนประชากรราษฎร์ 19 มุมทิศตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 4 - 5 ถนนโดยรอบและถนนภายในเขตของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

5) แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่เปิดโล่งกว้างประมาณ 230 เมตร คือ องค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่ง เนื่องจากมีการใช้เส้นทางในแม่น้ำในการสัญจรทางเรือ ทำให้ผู้คนที่สัญจรทางเรือมีโอกาสมองเห็นโบราณสถานแห่งนี้ได้ในมุมกว้างตลอดแนวอาคารด้านทิศตะวันตก (ดังภาพที่ 4-6)

ภาพที่ 4 - 6 แม่น้ำเจ้าพระยา

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

6) ทอณาฬิกา มีความสูง 17 เมตร ตั้งอยู่บริเวณมุมด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเขตโบราณสถานแห่งนี้ เป็นจุดกลับรถสำหรับผู้เดินทางมาจากถนนประชาราษฎร์โดยถนนล้อมรอบ กว้าง 6 เมตร และยังเป็นจุดเชื่อมระหว่างถนนประชาราษฎร์กับถนนประชาราษฎร์ 29 สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2497 เพื่อให้ประชาชนดูเวลา (ดังภาพที่ 4-7)

ภาพที่ 4 - 7 ทอณาฬิกาจังหวัดนนทบุรี

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

7) ต้นไม้ใหญ่ คือ ต้นไม้ใหญ่ในเขตโบราณสถานแห่งนี้ โดยมี ปีบ จำนวนทั้งหมด 15 ต้น หมาก จำนวน 7 ต้น ทางนกกุง และ ต้นพิกุล จำนวน 6 ต้น หูกวาง จำนวน 4 ต้น หูกกระจง จำนวน 3 ต้น สน และ มะขาม จำนวน 2 ต้น และ กล้วยพัด จำนวน 1 ต้น โดย ต้นไม้ใหญ่ทั้งหมดมีความสูงโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 10 -15 เมตร ซึ่งอยู่บริเวณริมรั้วตลอดแนวรั้ว ด้านทิศเหนือ จำนวน ต้น ด้านทิศตะวันตกบริเวณพื้นที่ว่างระหว่างรั้วและแนวอาคารด้าน ทิศตะวันตก จำนวน และบริเวณพื้นที่ว่างระหว่างกลุ่มอาคารโบราณสถานโดยอยู่บริเวณ ลานจอดรถหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี 4 จำนวน และบริเวณด้านหลังอาคารพิพิธภัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 ต้น

เนื่องจากบริเวณโดยรอบศาลากลางแห่งนี้มีถนนล้อมรอบและฝั่งตรงข้ามด้านทิศ เหนือ คือ อาคารพาณิชย์สูง 3 ชั้น ทิศตะวันออก คือ อาคารห้องสมุดประชาชนสูง 3 ชั้น ถัดมาคืออาคารบ้านเรือนของคนในชุมชน สูง 1-2 ชั้นตั้งเป็นแนวยาวตลอดถนนประชา ราชู 19 ทั้งทิศตะวันออกและทิศใต้ ทำให้ต้นไม้ใหญ่เป็นองค์ประกอบที่แสดงขอบเขต ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ได้อย่างชัดเจน (ดังตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4- 1 ต้นไม้ใหญ่ภายในเขตศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

รายละเอียด	จำนวนต้น	ภาพ
ด้านทิศเหนือ 1) ต้นพิกุล - บริเวณริมรั้วช่วงกลางของกลุ่มอาคาร	6	
2) ต้นปีบ หรือ กาชะลอง - บริเวณมุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	2	
3) ต้นสน - บริเวณมุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 ต้น และบริเวณมุ่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จำนวน 1 ต้น	2	

(ต่อ)

รายละเอียด	จำนวนต้น	ภาพ
4) ต้นมะขาม - บริเวณมณฑลทิศตะวันตกเฉียงเหนือใกล้หอ นาฬิกา	2	
<u>ด้านทิศตะวันตก</u> 1) ต้นบิ๊บ หรือ ภาชะลอง - บริเวณริมรั้วด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	13	
2) ต้นหางนกยูง - บริเวณริมรั้วด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ หรือ บริเวณสนามเด็กเล่นโรงเรียนนนทบุรี	6	
3) ต้นหมาก - บริเวณริมรั้วด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ หรือ บริเวณสนามเด็กเล่นโรงเรียนนนทบุรี	7	

(ต่อ)

รายละเอียด	จำนวนต้น	ภาพ
4) ต้นกล้วยพัด - บริเวณริมรั้วด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ หรือ บริเวณสนามเด็กเล่นโรงเรียนนนทบุรี	1	
1) ต้นทุกวาง - ภาพบน บริเวณหลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นนทบุรี จำนวน 2 ต้น - ภาพล่าง บริเวณลานจอดรถหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี จำนวน 1 ต้น	3	
2) ต้นทุกระจง - บริเวณลานจอดรถหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี	3	

8) ท่าเรือนนทบุรี หรือ ท่าบ้านนนทบุรี ตั้งขึ้นพร้อมกันกับการก่อตั้งกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ เพื่อใช้เป็นทางสัญจรหลักในสมัยก่อน ซึ่งภายหลังได้มีการสร้างถนน ประชาราษฎร์ขึ้น เพื่อเป็นการเชื่อมต่อระหว่างชุมชน ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และ ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ของจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้ท่าเรือแห่งนี้ยังเป็นจุดที่มี ผู้คนใช้บริการโดยสารทางเรือ รวมทั้งมีการสัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก ดังแสดงในภาพที่ 4-8

ภาพที่ 4 - 8 ท่าเรือนนทบุรี

ที่มาภาพ : การสำรวจพื้นที่ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 02 กันยายน 2561

จากการสำรวจพื้นที่ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น คือ องค์ประกอบที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางแห่งนี้ เพื่อจะนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปวิเคราะห์คุณภาพเชิงทัศนในข้อถัดไป

4.1.2 การวิเคราะห์การมองเห็นได้ (Visibility Analysis)

เป็นการนำหลักจากจากบทที่ 2 เรื่องการมองเห็นรวมทั้งการสำรวจพื้นที่มาทำการวิเคราะห์ระดับการมองเห็นองค์ประกอบที่สำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่ได้จำแนกไว้ในข้อที่ 4.1.1 ซึ่งพิจารณาจากระยะที่มองเห็นและลักษณะมุมมองเป็นหลัก โดยการมองเห็นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

- 1) ระยะใกล้ หรือระยะไม่เกิน 5 เมตรจากตัวอาคาร สามารถมองเห็นรายละเอียดองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมของกลุ่มอาคารได้ชัดเจน
- 2) ระยะกลาง หรือระยะ 5- 30 เมตร สามารถมองเห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานเป็นภาพรวมได้
- 3) ระยะไกล หรือระยะ 30 ขึ้นไป ซึ่งจะสามารถมองเห็นกลุ่มอาคารกลืนไปกับบรรยากาศรอบข้าง

จากการสำรวจพื้นที่บริเวณด้านทิศตะวันตกซึ่งเป็นพื้นที่เปิดโล่งด้านหน้า มีถนนพระราชราษฎร์ 29 และลานเอนกประสงค์คั่นก่อนจะถึงแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีความกว้างโดยประมาณอยู่ที่ 200 เมตร จึงสามารถมองเห็นได้ทั้ง 3 ระยะ โดยมีลักษณะการมองแบบมุมกว้าง (Panorama) สำหรับด้านทิศเหนือซึ่งมีพื้นที่เปิดโล่งบริเวณถนนพระราชราษฎร์ที่มีความกว้างของถนน 10 เมตร จึงสามารถมองเห็นได้ในระยะใกล้และระยะกลาง โดยในระยะใกล้คือบริเวณริมรั้วภายในเขตโบราณสถานแห่งนี้มีลักษณะการมองแบบปิดเนื่องจากข้อจำกัดในระยะมองที่ใกล้ทำให้มองเห็นอาคารโบราณสถานได้ไม่ครอบคลุมพื้นที่อาคารทั้งหมด และเมื่อถอยออกมาที่ระยะกลางคือบริเวณถนนพระราชราษฎร์นั้นลักษณะการมองคือวิวแบบผ่านตัวกรอง เช่น ต้นไม้ใหญ่ รั้ว และหาบเร่แผงลอยบนทางเดินเท้าริมรั้ว เป็นต้น ทำให้มองเห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานได้เป็นบางส่วน นอกจากนี้ยังสามารถมองจากถนนนนทบุรี 1 ที่ตัดกับถนนพระราชราษฎร์บริเวณใกล้กับประตูทางเข้าศูนย์บริการสาธาณะสุขที่ 2 เทศบาลนครนนทบุรี (สวนใหญ่) ซึ่งมีลักษณะการมองที่เรียกว่าช่องมอง (Vista) ส่วนทิศตะวันออกและทิศใต้ซึ่งอยู่ติดกับถนนพระราชราษฎร์ 19 ซึ่งมีความกว้างของถนนเพียง 6 เมตร ทำให้เกิดระยะการมองเห็นแบบใกล้เท่านั้น ซึ่งมีลักษณะการมองแบบปิด โดยสามารถมองเห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานได้เป็นแนวยาวขนานไปกับถนน ดังแผนผังในภาพที่ 4-2 และภาพลักษณะมุมมองในภาพที่ 4-9 ถึง ภาพที่ 4-14

ภาพที่ 4 - 9 แผนผังระยะการมองเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth Pro, 2561)

ภาพที่ 4 - 10 ลักษณะมุมมองด้านทิศเหนือสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 11 ลักษณะมุมมองด้านทิศตะวันออกสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 12 ลักษณะมุมมองด้านทิศใต้สู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 13 ลักษณะมุมมองด้านทิศตะวันตกสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 14 ลักษณะมุมมองด้านทิศตะวันตกกลุ่มศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

4.1.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวเชิงทัศน (Visual Sensitivity Analysis)

เป็นการพิจารณาจากจำนวนผู้ที่สามารถมองเห็นประกอบกับลักษณะส่วนบุคคลและกิจกรรมที่ทำขณะมองเห็น โดยสามารถแบ่งความอ่อนไหวเชิงทัศนออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1) ต่ำ คือ พื้นที่ที่มีจำนวนผู้มองเห็นน้อย ระยะเวลาและกิจกรรมที่กำลังทำไม่เอื้ออำนวย ทำให้ไม่มีความสนใจและความงามของโบราณสถานแห่งนี้
- 2) ปานกลาง คือ พื้นที่ที่มีจำนวนผู้มองเห็นปานกลาง กิจกรรมที่กำลังทำอยู่ในระยะเวลาที่ทำให้เกิดความสนใจอยู่บ้าง เช่น ผู้มองกำลังนั่งรับประทานอาหาร หรือกำลังเดินทางผ่านโบราณสถานแห่งนี้ เป็นต้น
- 3) สูง คือ พื้นที่ที่มีจำนวนผู้มองเห็นมาก รวมทั้งการทำกิจกรรมที่สร้างความสนใจต่อคุณค่าและความงามของวิว เช่น การท่องเที่ยว และการพักผ่อน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวเชิงทัศนของศาลากลางแห่งนี้พบว่า พื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศน มาก อยู่ด้านทิศตะวันตกของกลุ่มอาคารโบราณสถาน ซึ่งเป็นลานเอนกประสงค์เชื่อมต่อกับท่าเรือนนทบุรี มีกิจกรรมที่สามารถทำให้ชื่นชมความงามได้ในระยะเวลานาน เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการรอเรือโดยสาร การนั่งเรือโดยสารผ่านสามารถมองเห็นได้แบบมุม

กว้าง ส่วนทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นทางสัญจรหลักที่เชื่อมทางบกและทางน้ำ จึงเสมือนจุดรวมผู้คน และเป็นป้ายขึ้น-ลง รถโดยสารประจำทางอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าบริเวณพื้นที่ว่างที่ปิดล้อมด้วยกลุ่มอาคารโบราณสถานซึ่งใช้ประโยชน์เป็นลานจอดรถหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี ยังเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพ เช่นกัน ส่วนพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพปานกลาง คือพื้นที่บริเวณถนนนนทบุรี 1 และถนนประชาราษฎร์ ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีหาบเร่แผงลอยริมทางเดินเท้าทั้งสองข้างถนนประชาราษฎร์ และอาคารพาณิชย์ฝั่งตรงข้ามกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้คือพื้นที่ที่ผู้คนใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่สามารถมองเห็นและชื่นชมความงามของกลุ่มอาคารโบราณสถานได้บ้าง และท้ายสุดคือพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพต่ำ เป็นพื้นที่บริเวณถนนถนนประชาราษฎร์ 19 ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ ซึ่งเป็นด้านหลังของกลุ่มอาคารโรงเรียนอนุบาล ซึ่งมีถนนกว้าง 4 เมตรอยู่ติดกำแพง และฝั่งตรงข้ามคือบ้านเรือนของคนในชุมชน กิจกรรมที่เกิดบริเวณนี้คือการสัญจรผ่านเท่านั้น รวมทั้งไม่มีพื้นที่รองรับกิจกรรมที่สามารถชื่นชมความงามของอาคารได้ ดังแสดงในภาพที่ 4-15 ถึง ภาพที่ 4-18

ภาพที่ 4 - 15 แผนผังแสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ที่มาภาพ : ดัดแปลงจากภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth Pro, 2561)

ภาพที่ 4 - 16 พื้นที่แสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพระดับต่ำของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 17 พื้นที่แสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนระดับปานกลางของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 18 พื้นที่แสดงความอ่อนไหวเชิงทัศนระดับสูงของศาลากลางจังหวัดนันทบุรี (หลังเก่า)

4.1.4 การอธิบายปัญหาคุณภาพเชิงทัศน

ปัญหาคุณภาพเชิงทัศนสามารถ แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) *การรบกวน* คือ การที่มีองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการรบกวนความงามของจุดมองสำคัญ เช่น การติดป้ายโฆษณา เป็นต้น

2) *การคุกคาม* คือ การที่มีองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความสว่างและความสวยงามของสิ่งแวดล้อมของจุดมองสำคัญ เช่น อาคารที่มีความสูงต่างกันอย่างชัดเจน เป็นต้น

3) *การบดบัง* คือ การที่มีองค์ประกอบที่ส่งผลให้มองไม่เห็นหรือมองเห็นศาลากลางแห่งนี้ได้น้อยลง

4) *ความแปลกแยก* คือ การที่มีองค์ประกอบที่ต่างไปจากคุณลักษณะภูมิทัศน์โดยรวม ส่งผลให้เกิดความแปลกแยกและขาดความกลมกลืน

จากการสำรวจภาคสนามพบว่า อาคาร สิ่งก่อสร้างต่างๆ การตั้งหาบเร่แผงลอย และตลาดกลางคืน รวมทั้งลานจอดรถภายในและรอบข้าง โครงสร้างอื่นๆ เช่น ป้าย เสา สายไฟฟ้า และตู้โทรศัพท์ ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบต่อเชิงทัศนียภาพในการรบกวนและการบดบังทัศนียภาพต่อศาลากลางแห่งนี้ โดยตารางที่ 4-2 และภาพที่ 4-19 ถึงภาพที่ 4-22 แสดงลักษณะของผลกระทบต่อเชิงทัศนียภาพของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) กล่าวคือ องค์ประกอบโดยรอบพื้นที่ศาลากลางแห่งนี้เกือบทั้งหมดก่อให้เกิดลักษณะการรบกวน การบดบัง การคุกคาม และการแปลกแยก โดยมีเพียงพื้นที่ลานจอดรถภายในและรอบข้างเขตโบราณสถานแห่งนี้ ที่ก่อให้เกิดการรบกวนและคุกคามต่อทัศนียภาพต่อศาลากลางแห่งนี้

ตารางที่ 4- 2 แสดงลักษณะของผลกระทบต่อศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ลักษณะของผลกระทบเชิงทัศนียภาพ	องค์ประกอบ หรือลักษณะภายในและโดยรอบพื้นที่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเชิงทัศนียภาพ			
	อาคารใหม่ของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี	อาคารท่าเรือ นนทบุรี ลานจอดรถภายในและรอบข้าง	โครงสร้างอื่นๆ เช่น ป้าย เสาไฟฟ้า เป็นต้น	ความไม่เป็นระเบียบของการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในและทางเท้าที่ติดกับศาลากลางฯ เช่น หาบเร่แผงลอย เป็นต้น
รบกวน	/	/	/	/
บดบัง	/	/	/	/
คุกคาม	/	-	/	/
แปลกแยก	/	-	/	/

ภาพที่ 4 - 19 ลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนียภาพจากกลุ่มอาคารใหม่ของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี

ภาพที่ 4 - 20 ลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนียภาพจากที่จอดรถภายในและโดยรอบศาลากลาง
จังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 21 ลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนจากโครงสร้างอื่นๆ

ภาพที่ 4 - 22 ลักษณะก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนจากความไม่เป็นระเบียบของการใช้ประโยชน์ที่ดินภายใน และทางเท้าโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จากการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญและมีคุณค่าที่จะเป็นจุดหมายตา คือ กลุ่มอาคารโบราณสถานของศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่าและหอนาฬิกา ทั้งนี้ยังรวมถึงอาคารโบราณสถานในเขตพื้นที่โรงเรียนอนุบาลนนทบุรีด้วย ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา ลานเอนกประสงค์ และถนนโดยรอบนั้นเป็นพื้นที่เปิดโล่งที่ทำให้สามารถมองเห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานในมุมแบบกว้าง นอกจากนี้ต้นไม้ใหญ่นั้นก็เป็นองค์ประกอบที่มีคุณค่าทั้งในด้านสภาพแวดล้อมที่ดีจึงควรเก็บรักษาไว้ และองค์ประกอบสุดท้ายคือท่าเรือนนทบุรีที่มีตำแหน่งตรงกับหอนาฬิกา โดยองค์ประกอบดังที่กล่าวมานั้น เมื่อพิจารณาร่วมกับระยะการมองเห็นและความอ่อนไหวเชิงทัศนแล้วพบว่า พื้นที่ด้านทิศตะวันตกคือพื้นที่ที่สวยงามที่สุดเมื่อมองเข้าสู่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เนื่องจากเป็นพื้นที่เปิดโล่งรวมทั้งแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้กลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ดูโดดเด่นและสวยงามขึ้น รวมทั้งผู้คนที่สามารถมองเห็นนั้นมีความอ่อนไหวเชิงทัศนในระดับสูง เช่น การนั่งเรือโดยสารผ่าน การนั่งพักผ่อนหย่อนใจที่ลานเอนกประสงค์ในช่วยเย็น รวมทั้งการนั่งรถที่ท่าเรือ เป็นต้น รองลงมาคือพื้นที่ว่างระหว่างกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ หรือบริเวณลานจอดรถหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่โล่งสามารถมองเห็นความสวยงามของกลุ่มอาคารได้ชัดเจนทั้งในระยะกลางและระยะใกล้

ส่วนพื้นที่ด้านทิศเหนือ เป็นพื้นที่ที่ผู้คนสัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก ลักษณะวิวมีความหลากหลาย เช่น มุมแบบช่องเมื่อมองมาจากถนนนนทบุรี 1 หรือการมองในแบบมุมปิดที่ต้องเข้ามาในเขตโบราณสถานแห่งนี้ถึงจะสามารถมองเห็นอาคารได้แต่ไม่สามารถเห็นทั้งหมดเหมือนอยู่ด้านทิศตะวันตก เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณริมรั้วที่มีต้นไม้ใหญ่ที่มีความสูงเป็นตัวกรองกลุ่มอาคารโบราณสถานไว้ทำให้มองเห็นได้เพียงบางมุมเท่านั้น และพื้นที่ด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกนั้นจากการวิเคราะห์ระยะการมองเห็นและความอ่อนไหวเชิงทัศนแล้ว พบว่า เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจอยู่น้อย เนื่องจากลักษณะวิวที่เป็นแบบปิด ที่เป็นการบังคับการมองเห็นให้สามารถมองเห็นกลุ่มอาคารเป็นส่วนๆ เท่านั้น อีกทั้งในด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้และทิศใต้นั้นมีกลุ่มอาคารของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรีที่บดบังกลุ่มอาคารโบราณสถานอยู่ โดยองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนต่อศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) นั้นสามารถสรุปได้ว่าอาคารใหม่ของโรงเรียนอนุบาลนนทบุรีและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ทางเดินเท้าโดยรอบเขตโบราณสถานแห่งนี้ เช่น การตั้งหาบเร่แผงลอย รวมทั้งสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น เสาไฟฟ้า ป้ายโฆษณา ถังขยะ เป็นต้น นั้น ก่อให้เกิดการบดบัง การรบกวน การคุกคาม และความแปลกแยก ส่วนลานจอดรถทั้งภายในเขตโบราณสถานแห่งนี้และบริเวณริมถนน

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ด้านทิศตะวันตก รวมทั้งอาคารของท่าเรือนนทบุรีนั้น ก่อให้เกิดการบดบังและการรบกวน โดยอาคารท่าเรือนนทบุรีควรมีการย้ายตำแหน่งไปบริเวณลานเอนกประสงค์ทิศเหนือเพื่อเป็นการลดการรบกวนและบดบัง

จากข้อสรุปผลการวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้ทราบถึงพื้นที่ที่จะนำไปกำหนดจุดมุมมองสำคัญในข้อต่อไปได้

4.2 การกำหนดจุดมุมมองสำคัญ (Key Viewpoint)

จุดมุมมองสำคัญ คือ จุดมองที่พิจารณาจากองค์ประกอบที่สร้างคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์กลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) การวิเคราะห์การมองเห็นและความอ่อนไหวเชิงทัศน เป็นการศึกษามุมมองที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อปกป้องมุมมองเหล่านั้นไว้ ซึ่งมีขั้นตอนทั้งหมด 3 ขั้นตอน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หาจุดมุมมองสำคัญ หลังจากนั้นนำมาพิจารณาคัดเลือกและกำหนดจุดมุมมองสำคัญ แล้วลงพื้นที่จริงเพื่อถ่ายภาพ ณ จุดมุมมองสำคัญนั้นๆ เป็นภาพแบบมุมกว้าง และเพื่อนำไปสร้างภาพจำลองเชิงซ้อนด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ (Adobe Photoshop CC 2018) ในขั้นตอนถัดไป

4.2.1 การวิเคราะห์หาจุดมุมมองสำคัญ

เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์จากภาพถ่ายที่นิยมและเห็นได้จากสื่อสาธารณะทั่วไปประกอบกับผลการสำรวจภาคสนาม เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงมุมมองที่สาธารณชนชื่นชอบแล้วจึงนำไปพิจารณาคัดเลือกจุดมุมมองสำคัญในข้อถัดไป

4.2.1.1 การวิเคราะห์จากภาพถ่ายที่เป็นที่นิยมและเห็นได้จากสื่อสาธารณะทั่วไป เช่น หนังสือ

ท่องเที่ยว นิตยสารท่องเที่ยว รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องดังตารางที่ 4-3 ซึ่งมีรายละเอียดแหล่งที่มา ดังนี้

- 4.2.1.1.1 หนังสือและนิตยสารท่องเที่ยว มีรายชื่อหนังสือที่ใช้อ้างอิง เช่น หนังสือ “ท่องเที่ยวในภาคกลาง: เล่ม 2 (ภาคกลางตอนกลาง)” หนังสือ “นนทบุรีศรีมหา นคร (Nonthaburi, Stories of a City): โครงการพัฒนาและเผยแพร่สารสนเทศจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนนทบุรีศึกษา เพื่อส่งเสริมบริการห้องสมุดสู่ชุมชน” และ หนังสือ “๑๗๔ มรดกสถาปัตยกรรมไทย Architectural Heritage in Thailand” เป็นต้น

4.2.1.1.2 เว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีรายชื่อแหล่งที่ใช้อ้างอิง เช่น

www.nonthaburi.go.th www.thailandtourismdirectory.go.th และ

www.th.wikipedia.org เป็นต้น โดยเข้าข้อมูลถึงเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 4- 3 แสดงผลการรวบรวมมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

มุมมองสำคัญ	ภาพมุมมองสำคัญ		
มุมมองที่ 1 (มุมมองด้านทิศ ตะวันตกโดยมี แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นฉากหน้า)	 ที่มา: www.vacationzone.co.th Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.nonthaburi.go.th Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.thailandtourismdirectory.go.th Retrieved 2018 September 7
มุมมองที่ 2 (หน้าอาคาร พิพิธภัณฑ์จังหวัด นนทบุรี)	 ที่มา: www.addsiam.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.eakpawintravel.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: https://sites.google.com/site/รูปของตึกโบราณนี้/ Retrieved 2018 September 7
	 ที่มา: www.db.sac.or.th Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.addsiam.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.e-toyotaclub.net Retrieved 2018 September 7
	 ที่มา: www.db.sac.or.th Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.mgronline.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.kyeiei.wordpress.com Retrieved 2018 September 7
	 ที่มา: www.photoontour9.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.tour-bangkok-legacies.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: https://twitter.com Retrieved 2018 September 7

(ต่อ)

มุมมองสำคัญ	ภาพมุมมองสำคัญ		
<p>มุมมองที่ 3 (มุมมองที่เห็น พื้นที่ว่างระหว่าง กลุ่มอาคาร โบราณสถานแห่ง นี้ หรือพื้นที่จอด รถหน้าโรงเรียน อนุบาลสนทบุรี)</p>	 <p>ที่มา: www.allvents.in Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.immumalae.blogspot.com Retrieved 2018 September 7</p>	
	 <p>ที่มา: www.e-toyotaclub.net Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: https://sites.google.com/site/traveltochongchabao Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.e-toyotaclub.net Retrieved 2018 September 7</p>
	 <p>ที่มา: www.oknation.nationtv.tv Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.travellively.blogspot.com Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.travellively.blogspot.com Retrieved 2018 September 7</p>
<p>มุมมองที่ 4 (มุมมองที่เห็นหอ นาฬิกา)</p>	 <p>ที่มา: www.oknation.nationtv.tv Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.photoontour9.com Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.photoontour.com Retrieved 2018 September 7</p>
	 <p>ที่มา: www.foursquare.com Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: www.chillpainai.com Retrieved 2018 September 7</p>	 <p>ที่มา: ทนังสื่อ นนทบุรีศรีมหาสมุทร</p>

(ต่อ)

มุมมองสำคัญ	ภาพมุมมองสำคัญ		
มุมมองที่ 5 (มุมมองที่เห็น พื้นที่ว่างปากคู่อาคาร โบราณสถานแห่งนี้ ด้านทิศเหนือ หรือที่จอดรถฝั่ง ทิศเหนือ)	 ที่มา: www.jimcity.com Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: www.thailandtourismdirectory.go.th Retrieved 2018 September 7	 ที่มา: http://www.photoontour9.com Retrieved 2018 September 7
	 ที่มา: http://bucketslistth.net Retrieved 2018 September 7		

4.2.1.2 การวิเคราะห์จากผลการสำรวจภาคสนาม

เป็นการพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ที่ได้จากข้อ 4.1 เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบมุมมองใหม่ๆ ที่อาจซ่อนอยู่ จากการสำรวจวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2561 พบว่าพื้นที่ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันตก และพื้นที่ภายใน นั้นเป็นพื้นที่ที่สามารถมองเห็นโบราณสถานแห่งนี้ได้อย่างชัดเจน และมีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง โดยเฉพาะพื้นที่ด้านทิศตะวันตกที่ถึงแม้ว่าระยะการมองเห็นจะมีทั้งระยะใกล้ ระยะกลาง และระยะไกลที่ไม่สามารถมองเห็นรายละเอียดของสิ่งก่อสร้างที่เป็นโบราณสถานได้ แต่ด้วยพื้นที่ด้านหน้ากลุ่มอาคารเหล่านี้ เป็นพื้นที่สาธารณะ และเป็นพื้นที่เปิดโล่ง อันได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา ลานเอนกประสงค์และถนนพระราชาราชฎูร์ 29 เกิดมุมมองกว้างแบบพาโนรามา เมื่อมองมาจากฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น บ้านเรือนที่อยู่ริมแม่น้ำ ท่าเรือบางศรีเมือง และเส้นทางการเดินเรือของเรือด่วนเจ้าพระยา เป็นต้น โดยที่พื้นที่เหล่านี้ ยังเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศนในระดับสูงอีกด้วย

นอกจากนี้พื้นที่ด้านทิศเหนือของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้สามารถมองเห็นได้ทั้ง 3 ระยะเช่นกัน โดยมีเพียงระยะไกลที่มีมุมมองแบบช่องมองบนถนนนนทบุรี 1 และสามารถมองเห็นในระยะกลางบริเวณ ต้นถนนนนทบุรี 1 มาตัดกับถนนพระราชาราชฎูร์ ซึ่งเป็นถนนหลักของการเชื่อมต่อการคมนาคมทางบกสู่การ

คมนาคมทางน้ำที่ท่าเรือนนทบุรี แต่ด้วยกิจกรรมและการมองเห็นจึงทำให้เกิดความอ่อนไหวเชิงทัศนระดับปานกลางเท่านั้น โดยฝั่งตรงข้ามถนนคืออาคารพาณิชย์สูง 4 ชั้น พื้นที่ทางเท้าของทั้งสองฝั่งของถนนพระราชราษฎร์มีหาบเร่แผงลอยตั้งตลอดแนว รวมทั้งต้นไม้ใหญ่ริมรั้วทำให้ไม่สามารถมองเห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานได้อย่างชัดเจน ในขณะที่พื้นที่ระหว่างกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้สามารถมองเห็นได้ในระยะใกล้เท่านั้น และเป็นพื้นที่จอดรถ โดยจากการสำรวจพบว่าพื้นที่เหล่านี้มีผู้คนสัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง ดังภาพที่ 4-23 และตารางที่ 4-4

ภาพที่ 4 - 23 พื้นที่ที่ก่อให้เกิดจุดมองสำคัญจากผลการสำรวจภาคสนาม

ตารางที่ 4- 4 การวิเคราะห์พื้นที่ที่ก่อให้เกิดจุดมองสำคัญจากผลการสำรวจภาคสนาม

พื้นที่จุดมองสำคัญ	ระยะการมองเห็น	ความอ่อนไหวเชิงทัศน	ปัญหาคุณภาพเชิงทัศน
1. ด้านทิศเหนือ	- มองเห็นได้ทั้ง 3 ระยะ	- มีความอ่อนไหวเชิงทัศนปานกลาง	- เกิดการรบกวน บดบัง คุกคาม และแปลกแยก
2. ด้านทิศตะวันตก	- มองเห็นได้ทั้ง 3 ระยะ	- มีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง	- เกิดการรบกวน บดบัง คุกคาม และแปลกแยก
3. พื้นที่ว่างระหว่างกลุ่มอาคารโบราณสถาน	- มองเห็นในระยะใกล้เท่านั้น	- มีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง	- เกิดการรบกวน และ บดบัง

4.2.2 คัดเลือกจุดมองสำคัญ

จุดมองสำคัญ คือ จุดมองที่พิจารณาจากองค์ประกอบที่สร้างคุณภาพเชิงทัศนศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) การวิเคราะห์การมองเห็นและความอ่อนไหวเชิงทัศน

จากการวิเคราะห์ภาคเอกสารและการสำรวจภาคสนามพบว่ามีจุดมองสำคัญที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และปกป้องมุมมองเหล่านั้นไว้ ทั้งหมดจำนวน 5 จุดมองจำสำคัญ ดังแสดงในภาพที่ 4-24 มีดังนี้

1) *จุดมองสำคัญ A* บริเวณท่าเรือบางศรีเมือง มองจากภายนอกสู่ตัวอาคารโบราณสถานแห่งนี้สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล จากทิศตะวันตกของอาคารโบราณสถาน โดยจะมองเห็นอาคารด้านทิศตะวันตกตลอดแนว ตัวอาคารโบราณสถานกั้นกับบริบทรอบข้างจากจุดมองสำคัญ A ถึงโบราณสถานมีระยะ 250 เมตร มีความสามารถในการมองเห็นได้สูงและเป็นมุมมองที่สวยงามรองจากจุดมองสำคัญ B เนื่องจากมีฉากหน้าเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ลานเอนกประสงค์ที่โล่ง และถนนพระราชารัฐ 29

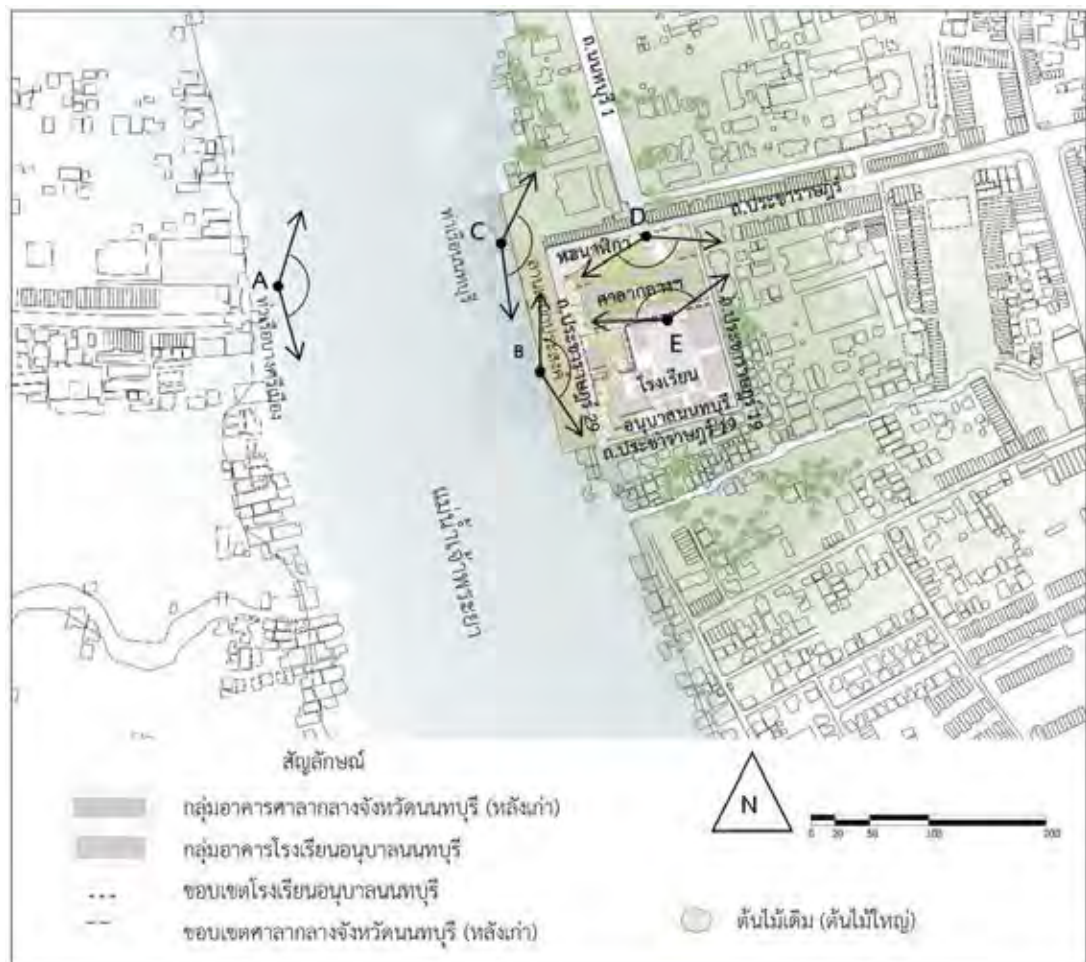
2) *จุดมองสำคัญ B* บริเวณลานเอนกประสงค์หน้าพิพิธภัณฑจังหวัดนนทบุรี มองจากภายนอกสู่ตัวอาคารโบราณสถานสามารถมองเห็นได้ในระยะกลาง จากทิศตะวันตกของอาคารโบราณสถานโดยจะมองเห็นอาคารด้านทิศตะวันตกตลอดแนวจากจุดมองสำคัญ B ถึงโบราณสถานมีระยะ 30 เมตร มีความสามารถในการมองเห็นและมีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง เป็นมุมมองที่สวยงามที่สุด และเป็นระยะที่ตัวอาคารมีความโดดเด่นที่สุด

3) *จุดมองสำคัญ C* บริเวณทางเข้า-ออกท่าเรือนนทบุรี มองจากภายนอกสู่กลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้สามารถมองเห็นได้ในระยะกลางจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะ 30 เมตร มีความสามารถในการมองเห็นได้ระดับมากและมีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง เป็นมุมมองที่จะเห็นทอณาฬิกาได้ชัดเจนที่สุด

4) *จุดมองสำคัญ D* บริเวณประตูทางเข้าศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 2 (สวนใหญ่) ทางด้านทิศเหนือ มองจากประตูทางเข้า – ออก สู่กลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ สามารถมองเห็นได้ในระยะกลางระยะ 15 เมตร มีความสามารถในการมองเห็นได้ระดับปานกลาง และมีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง เนื่องจากมีประชาชนสัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก การเข้าถึงโดยรถยนต์ส่วนบุคคลและการเดินเท้า

5) *จุดมองสำคัญ E* บริเวณหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ลานจอดรถยนต์และเป็นพื้นที่ว่างที่อยู่ภายในกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ ลักษณะพื้นที่โล่ง

ภายในเขตของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ มีความสามารถมองเห็นได้ในระยะกลาง ระยะ 15 เมตร มีความสามารถในการมองเห็นได้ และมีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง

ภาพที่ 4 - 24 ตำแหน่งจุดมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

4.2.3 การถ่ายภาพตัวแทนที่ตำแหน่งจุดมองสำคัญ

เมื่อกำหนดจุดมองสำคัญได้แล้วจึงทำการถ่ายภาพตัวแทน ณ ตำแหน่งจุดมองสำคัญ ซึ่งมีลักษณะเป็นภาพมุมกว้าง 180 องศา โดยให้องค์ประกอบหลักอยู่ตรงกลางภาพ (ดังภาพที่ 4-25 ถึงภาพที่ 4-29)

ภาพที่ 4 - 25 จุดมองสำคัญ A ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 26 จุดมองสำคัญ B ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 27 จุดมองสำคัญ C ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 28 จุดมองสำคัญ D ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 29 จุดมองสำคัญ E ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

4.3 การนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของจุดมองสำคัญ

เป็นการนำเสนอแนวทางที่เป็นไปได้แบบต่างๆ เพื่อลดผลกระทบเชิงทัศนที่เกิดขึ้นต่อแต่ละมุมมอง โดยการนำแนวทางในการลดผลกระทบเชิงทัศนมาปรับใช้ มี 3 วิธีการ คือ การนำองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนออกหรือย้ายตำแหน่งและการนำหลักการด้านการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมมาออกแบบภูมิทัศน์ใหม่ โดยเก็บเพียงองค์ประกอบต้นไม้ใหญ่เดิม หอนาฬิกา และกลุ่มอาคารโบราณสถานไว้ โดยมีทั้งหมด 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 การกำหนดแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของจุดมองสำคัญ

เป็นขั้นตอนการวางกรอบแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาของจังหวัด ที่ต้องการให้บริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นแลนด์มาร์คของจังหวัด รวมทั้งความเหมาะสมต่อกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ที่เคยเป็นศูนย์ราชการแห่งแรกของจังหวัดนนทบุรี โดยได้กำหนดแนวทางออกเป็น 3 รูปแบบ คือ *รูปแบบการจัดระเบียบ* ซึ่งมีแนวคิดมาจากการนำวิธีการลดผลกระทบเชิงทัศนมาใช้โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือออกแบบใหม่ *รูปแบบเรขาคณิต* และ *รูปแบบสวนสาธารณะ* โดยทั้งสองรูปแบบนี้มีแนวคิดมาจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) และอยู่ในช่วงยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 6) ซึ่งในยุคสมัยนี้ได้มีการนำสวนสาธารณะเข้ามาในเมืองไทยในหลายรูปแบบทั้งสวนในรูปแบบวังที่มีลักษณะรูปทรงเรขาคณิต และสวนในรูปแบบธรรมชาติหรือสวนสาธารณะที่มีการเลียนแบบภาพวาด เช่นเดียวกับสวนลุมพินีที่มีการออกแบบวางผังที่ผสมลักษณะสวนแบบอังกฤษและสวนแบบฝรั่งเศสเข้าด้วยกัน โดยแนวทางทั้ง 3 นั้นมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1.1 รูปแบบการจัดระเบียบ คือ รูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยการนำองค์ประกอบหรือสิ่งรบกวน บดบัง หรือลดทอนทัศนียภาพของศาลากลางแห่งนี้ ออก เช่น เสาไฟฟ้า ป้ายโฆษณา ร้านค้าหาบเร่แผงลอย และถังขยะ รวมทั้งการขยับอาคารท่าเรือนนทบุรี ไปยังบริเวณลานเอนกประสงค์ด้านทิศเหนือ เพื่อเปิดมุมมองให้เห็นกลุ่มอาคารโบราณสถานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นต้น

4.3.1.2 รูปแบบเรขาคณิต คือ รูปแบบที่นำแนวความคิดการออกแบบภูมิทัศน์มาจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่มีลักษณะสมมาตรและมีคอร์ทกลางกลุ่มอาคารที่ชัดเจน โดยลักษณะคล้ายกับสวนแบบฝรั่งเศสที่มีลักษณะภูมิทัศน์ที่เป็นแบบแผน (Formal Landscape) มีการใช้เส้นสายที่เป็นระเบียบ มีความสมมาตร และมีการใช้น้ำพุ รวมทั้งไม้ตัดแต่งเป็นรูปทรงเรขาคณิต ซึ่งในประเทศไทยมักนำรูปแบบนี้มาใช้ในการออกแบบภูมิทัศน์สำหรับอาคารหรือสถาปัตยกรรมที่เป็นทางการ เช่น พระราชวัง และอาคารราชการต่างๆ เป็นต้น (ดังภาพที่ 4-30)

ภาพที่ 4 - 30 ผังแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์รูปแบบเรขาคณิตของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

4.3.1.3 รูปแบบสวนสาธารณะ (Park-like) คือ รูปแบบที่มีแนวคิดการออกแบบภูมิทัศน์มาจากสวนลุมพินี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า (รัชกาลที่ 6) โดยนำแนวคิดส่วนที่คล้ายการออกแบบสวนแบบอังกฤษที่เป็นการออกแบบที่เลียนแบบธรรมชาติ และมีลักษณะภูมิทัศน์ที่สวยงามดังภาพวาด (Picturesque Landscape) มีมักประกอบไปด้วยฉากหน้า (Foreground) จุดสนใจ (Focal Point) และฉากหลัง (Background) โดยจุดสนใจมักจะเป็นสิ่งก่อสร้างหรืออาคาร ส่วนฉากหน้าและฉากหลังมักเป็นองค์ประกอบที่เป็นธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ น้ำ และภูเขา เป็นต้น (ดังภาพที่ 4-31)

ภาพที่ 4 - 31 ผังแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์รูปแบบสวนสาธารณะของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

4.3.2 การสร้างภาพจำลองเชิงซ้อน (Photomontage)

หลังจากกำหนดแนวทางในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์แล้วจึงทำการสร้างภาพจำลองเชิงซ้อน เพื่อนำไปใช้เป็นภาพตัวแทนภูมิทัศน์สำหรับการศึกษาทัศนคติต่อแนวทางการปรับปรุง

ดังกล่าวต่อไป โดยภาพตัวแทนจุดมองสำคัญแต่ละภาพจะมีการสร้างภาพจำลองเชิงซ้อนจำนวน 3 ภาพตามแนวทางที่นำเสนอ ดังแสดงในภาพที่ 4-32 ถึงภาพที่ 4-37 ดังนี้

จุดมองสำคัญที่ A บริเวณท่าเรือเทศบาลบางศรีเมือง	
	
	<i>ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ A รูปแบบการจัดระเบียบ</i> เป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยการจัดระเบียบบริเวณหน้าอาคารบริเวณลานเอนกประสงค์ และถนนประชาราษฎร์ 29 โดยการย้ายอาคารท่าเรือนนทบุรีไปมุมด้านทิศเหนือของลานเอนกประสงค์ เพื่อเปิดมุมมองให้เห็นอาคารโบราณสถานแห่งมากขึ้น รวมทั้งย้ายเสาไฟฟ้าลงใต้ดินและนำป้ายโฆษณาออก
	
	<i>ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ A รูปแบบแนวความคิด</i> เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบฝรั่งเศส
	
	<i>ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ A รูปแบบสวนสาธารณะ</i> เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบอังกฤษ

ภาพที่ 4 - 32 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ A ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

420281752

CD :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

จุดมมองสำคัญที่ B บริเวณลานเอนกประสงค์หน้าพิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี

ภาพภูมิทัศน์จุดมมองสำคัญที่ B รูปแบบการจัดระเบียบ เป็นการนำเสาไฟฟ้าลงใต้ดิน เอาป้ายโฆษณา ตู้โทรศัพท์ออก ย้ายพื้นที่จัดตลาดกลางคืนไปอยู่ลานเอนกประสงค์ด้านทิศเหนือบริเวณหน้าอาคารท่าเรือนนทบุรี และจัดที่จอดรถใหม่

ภาพภูมิทัศน์จุดมมองสำคัญที่ B รูปแบบเรขาคณิต เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบฝรั่งเศส

ภาพภูมิทัศน์จุดมมองสำคัญที่ B รูปแบบธรรมชาติ เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบอังกฤษ

ภาพที่ 4 - 33 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมมองสำคัญ B ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จุดมองสำคัญที่ C บริเวณทางเข้า-ออกท่าเรือนนทบุรี

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ C รูปแบบการจัดระเบียบ เป็นการนำเสาไฟฟ้าลงใต้ดิน เอาป้ายโฆษณา ตู้โทรศัพท์ออก ย้ายหาบเร่แผงลอยบนทางเท้าฝั่งทิศเหนือของถนนประชาราษฎร์และพื้นที่จัดตลาดกลางคืนไปที่ลานเอนกประสงค์ด้านทิศเหนือบริเวณหน้าอาคารท่าเรือนนทบุรี

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ C รูปแบบเรขาคณิต เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบฝรั่งเศส

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ C รูปแบบธรรมชาติ เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบอังกฤษ

ภาพที่ 4 - 34 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ C ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จุดมองสำคัญที่ D บริเวณประตูทางเข้าศูนย์บริการสธารณสุขที่ 2 (ส่วนใหญ่)

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ D รูปแบบการจัดระเบียบ เป็นการย้ายถึงชยะ ป้อมยามรักษาความปลอดภัย และจัดที่จอดรถใหม่ รวมทั้ง การเว้นการใช้พื้นที่ริมทางเดินเท้าที่ติดริมรั้วตั้งแต่หัวมุมฝั่งซ้ายไปจนถึงหัวมุมฝั่งขวาใกล้กับหอนาฬิกาและย้ายหาบเร่แผงลอยไปที่ลาน เอนกประสงค์ด้านทิศเหนือบริเวณหน้าอาคารท่าเรือนนทบุรี

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ D รูปแบบระชาคนิต เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบ ฝรั่งเศส

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ D รูปแบบธรรมชาติ เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบ อังกฤษ

ภาพที่ 4 - 35 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ D ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จุดมองสำคัญที่ E บริเวณหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ E รูปแบบการจัดระเบียบ เป็นการจัดที่จอดรถใหม่ โดยการนำเอาที่กันทางเข้า-ออก พร้อมทั้งนำแท่นคอนกรีตที่กันระหว่างถนนภายในศาลากลางแห่งนี้กับที่จอดรถออกและจัดพื้นที่จอดรถใหม่ เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ว่างให้กับพื้นที่ระหว่างกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ตามวัตถุประสงค์เดิมตั้งแต่ก่อตั้งสถานที่แห่งนี้

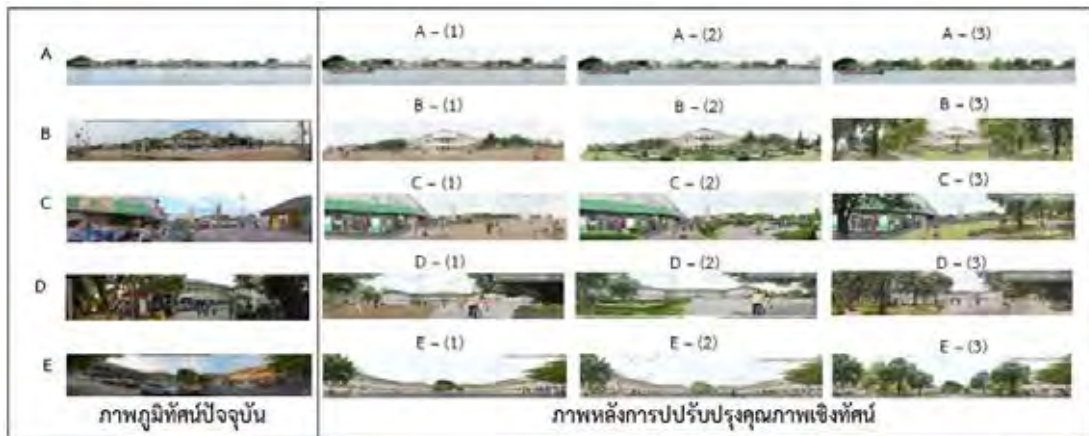

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ E รูปแบบเรขาคณิต เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบฝรั่งเศส

ภาพภูมิทัศน์จุดมองสำคัญที่ E รูปแบบธรรมชาติ เป็นการนำภาพรูปแบบการจัดระเบียบมาปรับปรุงเพิ่มเติมในรูปแบบสวนแบบอังกฤษ

ภาพที่ 4 - 36 ภาพจำลองเชิงซ้อนจุดมองสำคัญ E ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ภาพที่ 4 - 37 ภูมิทัศน์ปัจจุบันและภูมิทัศน์หลังการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของแต่ละจุดมอง

เมื่อทำการวิเคราะห์หาจุดมองสำคัญและสร้างภาพจำลองเชิงซ้อนแล้วทำให้ได้ภาพจำลองแสดงการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ทั้งหมด 15 ภาพ เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามซึ่งอยู่ในขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามในบทถัดไป

บทที่ 5

การศึกษาทัศนคติต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์

การศึกษาทัศนคติต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เป็นการศึกษาความ ชอบ-ไม่ชอบ หรือความคิดเห็นว่า สวย-ไม่สวย ต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยการใช้แบบสอบถามประกอบรูปภาพในการเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นตัวแทนหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มคนทั่วไป คนในพื้นที่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยมีขั้นตอนทั้งหมด 2 ส่วนคือ การสร้างแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาทัศนคติของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงจุดมุงสำคัญของภูมิทัศน์ของศาลากลางแห่งนี้ โดยการใช้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อความชอบหรือไม่ชอบต่อภาพที่ปรากฏในสมุดภาพตัวแทน (ดูภาคผนวก ก) มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามทั้งหมด 3 ส่วน คือ คือ การจัดเรียงภาพตัวแทนที่ได้จากการสร้างภาพตัวแทนในบทที่ 4 จากนั้นจึงทำการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล อันประกอบไปด้วยชุดสมุดภาพตัวแทนและชุดแบบสอบถาม หลังจากนั้นจึงทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 การจัดเรียงภาพตัวแทน

การจัดเรียงภาพตัวแทนนั้นจะต้องจัดเรียงให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถมองเห็นและพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญของภูมิทัศน์ในจุดมุงสำคัญต่างๆ ได้ชัดเจน และทำให้เห็นการเปรียบเทียบกับภาพปัจจุบันของแต่ละจุดมุงสำคัญด้วย เป็นการนำภาพภูมิทัศน์ปัจจุบันและภาพจำลองเชิงซ้อนทั้ง 3 รูปแบบ มาใส่ข้อมูลแผนผังที่ระบุตำแหน่งจุดมุงสำคัญที่น่าเสนอ โดยนำมาจัดเรียงให้อยู่ในในแนวตั้งของกระดาษขนาด A4 จำนวน 1 แผ่น ดังแสดงในภาพที่ 5-1

ภาพที่ 5- 1 ตัวอย่างการจัดเรียงภาพตัวแทนที่ใช้ในสมุดภาพประกอบแบบสอบถาม

5.1.2 การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

เครื่องมือการเก็บข้อมูลนั้นคือการสร้างแบบสอบถามประกอบรูปภาพ โดยมีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

5.1.2.1 ชุดสมุดภาพตัวแทน

สมุดภาพตัวแทนที่ได้นั้นนำมาจากเงื่อนไขของแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ในบทที่ 4 ข้อ 4.3 แล้วนำมาจัดเรียงภาพเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาประกอบการให้คะแนนความสวยต่อแนวทางการออกแบบภูมิทัศน์ของศาลากลางนนทบุรี (หลังเก่า) ในรูปแบบต่างๆ ดังตัวอย่างการจัดเรียงภาพตัวแทนในภาพที่ 5-1 โดยสมุดภาพตัวแทนนั้นมีทั้งหมด 6 แผ่น ในกระดาษขนาด (A4) แบ่งออกเป็นหน้าปกจำนวน 1 แผ่น และเนื้อหาภาพประกอบแบบสอบถาม 5 แผ่น ดังแสดงในภาคผนวก ก

5.1.2.2 ชุดแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามนั้นได้กำหนดคำถามออกเป็น 2 ส่วน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เขียนคำตอบลงในกระดาษแบบสอบถาม ดังแสดงในชุดแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) ดังนี้

- แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการตั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด โดยมี 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลการเข้าถึงศาลากลางแห่งนี้

- แบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้รูปภาพ (Photo Questionnaire) คือ คือ แบบสอบถามที่ใช้ควบคู่กับสมุดภาพตัวแทน โดยการประเมินจะเป็นการให้คะแนนภาพตัวแทนโดยใช้การวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงลำดับความสวยจากชองด้านซ้ายคือ “ไม่สวยอย่างมาก” “ไม่สวย” “ปานกลาง” “สวย” ไปจนถึงชองด้านขวาคือ “สวยอย่างมาก” เพื่อใช้เก็บข้อมูลการประเมินคุณภาพเชิงทัศนคติของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ในปัจจุบัน และคุณภาพเชิงทัศนคติของแต่ละแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่นำเสนอ ดังตัวอย่างแสดงในภาพที่ 5-2

ส่วนที่ 2 การประเมินแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ระดับความชอบ ภาพที่	ไม่สวยอย่างมาก	ไม่สวย	ปานกลาง	สวย	สวยอย่างมาก
2.1 ภาพภูมิทัศน์ 01-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.2 ภาพภูมิทัศน์ 01-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.3 ภาพภูมิทัศน์ 01-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.4 ภาพภูมิทัศน์ 02-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.5 ภาพภูมิทัศน์ 02-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.6 ภาพภูมิทัศน์ 02-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.7 ภาพภูมิทัศน์ 03-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.8 ภาพภูมิทัศน์ 03-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.9 ภาพภูมิทัศน์ 03-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.10 ภาพภูมิทัศน์ 04-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.11 ภาพภูมิทัศน์ 04-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.12 ภาพภูมิทัศน์ 04-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.13 ภาพภูมิทัศน์ 05-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.14 ภาพภูมิทัศน์ 05-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.15 ภาพภูมิทัศน์ 05-3	[]	[]	[]	[]	[]

ภาพที่ 5- 2 ตัวอย่างการวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ตสเกลที่ใช้ในชุดแบบสอบถาม

5.1.3 การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นการกำหนดเกณฑ์ของกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง และ ส่วนที่ 2 เป็นการกำหนดสถานที่เก็บข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูลและการเข้าถึงรวมทั้งวิธีพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.3.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตั้งอยู่บนพื้นฐานการประเมินโดยมีทั้งสาธารณชนและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 ข้อ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี

- 2) ไม่เป็นบุคคลกลุ่มเปราะบางหรือบุคคลด้อยโอกาส เช่น ผู้พิการ เป็นต้น
- 3) บุคคลทั่วไป คือ ผู้ที่ไม่รู้จักหรือไม่เคยไปศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 4) คนในพื้นที่ โดยทำการคัดเลือกจากกลุ่มคนที่สัญจรผ่านบริเวณเขตศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มักจะเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ใกล้กับศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) หรือมีความผูกพันกับสถานที่และรู้จักภูมิทัศน์ของศาลากลางแห่งนี้
- 5) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจ พร้อมด้วยประสบการณ์ด้านการออกแบบภูมิทัศน์และประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ รวมทั้งมีพื้นฐานการศึกษาในด้านสุนทรียภาพและความสวยงามมากกว่าคนทั่วไป

ทั้งนี้ได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) *กลุ่มคนทั่วไป* คือ กลุ่มคนที่ไม่เคยมาศาลากลางแห่งนี้ 2) *กลุ่มคนในพื้นที่* คือ กลุ่มคนที่ผ่านและเห็นศาลากลางแห่งนี้เป็นประจำ และ 3) *กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์* ทั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจำนวนกลุ่มละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

5.1.3.2 การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบบสอบถามมี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กูเกิ้ลฟอร์ม (Google Form) เพื่อส่งให้กลุ่มคนทั่วไป และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ รูปแบบที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลจากพื้นที่บริเวณโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) สำหรับกลุ่มคนในพื้นที่ โดยการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงวันที่ 1 – 20 มีนาคม พ.ศ.2562 มีวิธีการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) *กลุ่มคนทั่วไป* เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยการสุ่มแบบสะดวกซึ่งเป็นการใช้แบบสอบถามออนไลน์ ที่ได้กำหนดพื้นที่เก็บข้อมูลอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- 2) *กลุ่มคนในพื้นที่* เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยวิธีการสุ่มเก็บข้อมูลจากทุกๆ คนที่ 5 ที่เดินผ่านจุดมองสำคัญทั้ง 5 จุด ได้แก่ บริเวณท่าเรือนนทบุรี บริเวณหน้าพิพิธภัณฑสถานนทบุรี บริเวณหน้าโรงเรียนอนุบาลนทบุรี บริเวณประตูทางเข้าศาลากลางแห่งนี้ฝั่งศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 2 และ บริเวณท่าเรือบางศรีเมืองนอกจากนี้ยังทำการสุ่มเก็บข้อมูลทั้งในเวลาเช้า บ่าย และเย็น และในวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์
- 3) *กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์* เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามทั้ง 2 รูปแบบประกอบกัน

นอกจากนี้ยังได้มีการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแนวทางในการปกป้องสิทธิ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดทั้งหมด 8 ข้อ ดังนี้

- 1) สุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าข่ายในกลุ่มคนเปราะบางหรือบุคคลด้อยโอกาส เช่น ผู้พิการ เป็นต้น
- 2) คัดเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้ที่จะตอบแบบสอบถามที่มีความยินยอมโดยสมัครใจเท่านั้น
- 3) การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างจะต้องแสดงตัวตนผู้วิจัยและแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล และประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ เช่น ประโยชน์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะได้รับ คือความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบโดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ให้ที่ดีขึ้นได้ โดยความคิดเห็นเหล่านี้มาจากกลุ่มคนในพื้นที่หรือประชาชนโดยตรง หรือความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้สามารถที่จะช่วยให้บ้านเมืองของเรามีความน่าอยู่มากขึ้น รวมทั้งจะเป็นแนวทางเพื่ออนุรักษ์แหล่งโบราณสถานให้คงคุณค่า คงความสวยงาม และเป็นตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบแหล่งโบราณสถานแหล่งอื่นๆ ต่อไป เป็นต้น
- 4) ยื่นเอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้อ่านทำความเข้าใจก่อนทุกครั้ง แล้วจึงทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / revv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

- 5) หากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ตอบแบบสอบถามรู้สึกอึดอัด หรือไม่สบายใจที่จะตอบแบบสอบถามจะทำการยกเลิกการขอความร่วมมือในทันที
- 6) ไม่ระบุชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ฯลฯ ที่จะสืบค้นถึงตัวตนของกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลแบบสอบถามเป็นความลับรวมทั้งจะทำลายเอกสารแบบสอบถามทิ้งภายในเดือนกรกฎาคม 2562
- 7) กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
- 8) กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามจะได้รับคืนสอจำนวน 1 แห่ง เพื่อเป็นการตอบแทนในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

หลังจากทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามทั้ง 2 รูปแบบ และทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง แล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีการตอบคำถามทุกส่วน แล้วจัดเรียงตามกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเตรียมการใส่ข้อมูลที่ได้ลงในโปรแกรมการวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ “Statistical Package for Social Science” หรือ SPSS ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ SD) รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยเฉพาะการทดสอบที (t-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance หรือ MANOVA) โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล การวิเคราะห์ความคุ้นเคยกับพื้นที่ศึกษา และการวิเคราะห์การให้คะแนนความสวยงามของภาพตัวแทน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์จะต้องนำข้อมูลทั้ง 3 ส่วนมาพิจารณาพร้อมกัน เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้สึกชอบและยอมรับได้ต่อรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ของทั้ง 5 จุดมอง ของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีคำถามเกี่ยวกับการรู้จักและความถี่ใน

การเข้าถึงศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) การประกอบอาชีพ รวมไปถึงความชอบและไม่ชอบภูมิทัศน์ของศาลากลางแห่งนี้ ซึ่งอาจเป็นผลต่อการให้คะแนนความสวยงามของภาพตัวแทนได้ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน มีเป็นเพศชายจำนวน 62 คน และเพศหญิงจำนวน 58 คน โดยมีช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 25 – 40 ปี รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 59 ปี และช่วงอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนช่วงอายุ 18 – 24 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มคนในพื้นที่มีการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย และข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทและเอก และทุกคนประกอบอาชีพด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบสิ่งแวดล้อม โดยทั้ง 3 กลุ่มนี้ มีรายได้ต่อเดือนที่ 25,000- 50,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ยกเว้นกลุ่มคนในพื้นที่ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและเขตอื่นๆ ภายในจังหวัดนนทบุรี โดยสามารถดูรายละเอียดตารางการวิเคราะห์ทางสถิติได้จากตารางใน (ภาคผนวก ข)

5.2.2 ความคุ้นเคยกับพื้นที่ศึกษา

คนทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มักเป็นผู้ที่ไม่เคยเห็นศาลากลางแห่งนี้ โดยมักให้เหตุผลว่าเนื่องจากตั้งอยู่ไกลและไม่รู้จัก ทั้งนี้สำหรับคนในพื้นที่เป็นผู้ที่เคยเห็นและเคยมาศาลากลางแห่งนี้เป็นประจำ โดยมีความถี่ในการเดินทางผ่านสถานที่แห่งนี้ในช่วงเวลา 1 สัปดาห์นั้นไม่แน่นอน และมักมาในวันธรรมดา ช่วงเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป โดยการขั้บรถยนต์ส่วนบุคคล ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการมาหรือผ่านสถานที่แห่งนี้ คือการมาซื้อของบริเวณใกล้เคียง โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง นอกจากนี้ผู้ที่เคยมาหรือผ่านสถานที่แห่งนี้ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นต่อความสวยงามของภูมิทัศน์ของศาลากลางแห่งนี้ว่า “ไม่สวย” โดยชอบในความงามของกลุ่มอาคารโบราณสถานและบรรยากาศของริมแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ชอบการจัดการพื้นที่ที่ให้ร้านค้าหาบเร่แผงลอยอยู่บนทางเท้าโดยรอบเขตโบราณสถานแห่งนี้ เพราะทำให้บริเวณเหล่านั้นสกปรก รวมทั้งการจราจรที่แออัดในช่วงเวลาเร่งด่วน

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / revv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นี้ให้ความคิดเห็นว่าอยากให้ปรับปรุงกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ให้ใช้การได้ ให้ปรับปรุงพื้นที่ทางเดินเท้าให้สะอาดและใช้สำหรับเป็นทางเดินเท้าเท่านั้น รวมทั้งปลูกต้นไม้ใหญ่และต้นไม้มีดอกที่สวยงามเพื่อให้ร่มเงาและเพื่อการพักผ่อน โดยสามารถดูรายละเอียดตารางการวิเคราะห์ทางสถิติได้จากตารางใน (ภาคผนวก ข)

5.2.3 การให้คะแนนความสวยของภาพตัวแทน

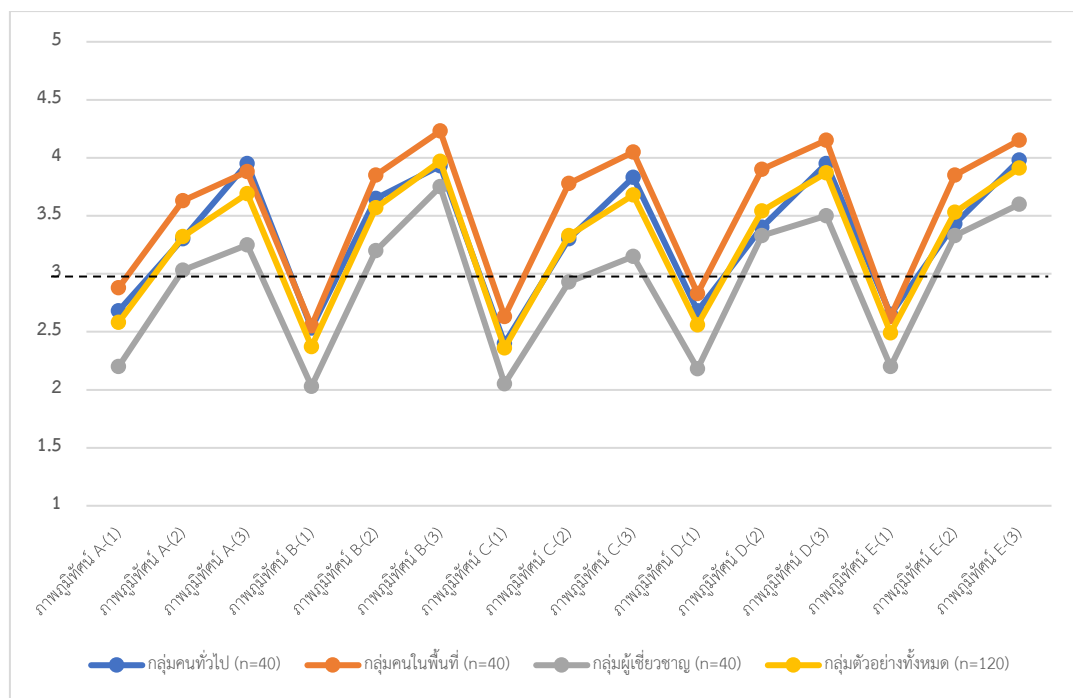
การให้คะแนนความสวยจะกำหนดลำดับคะแนนโดยเรียงลำดับจาก 1 คือ “ไม่สวยอย่างมาก” แล้วเพิ่มคะแนนขึ้นไปทีละ 1 คะแนน จนถึง 5 คือ “สวยอย่างมาก” ซึ่งถ้าค่าเฉลี่ยคะแนนเกิน 3 หมายถึง คนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าภาพตัวแทนนั้นสวย และหากค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่า 3 หมายถึงคนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าภาพตัวแทนนั้นไม่สวย

5.2.3.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทน

จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่ารูปแบบสวนสาธารณะมีความสวยมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบเรขาคณิต และรูปแบบจัดระเบียบตามลำดับ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มักประเมินความสวยงามของภาพตัวแทนภูมิทัศน์ต่ำกว่ากลุ่มคนทั่วไปและคนในพื้นที่อย่างเห็นได้ชัดเจน ดังตารางที่ 5-1 และกราฟในภาพที่ 5-3

ตารางที่ 5- 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสวของภาพตัวแทน

ภาพตัวแทน	กลุ่มคนทั่วไป (n=40)		กลุ่มคนในพื้นที่ (n=40)		กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (n=40)		กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n=120)	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
ภาพภูมิทัศน์ A-(1)	2.68	.730	2.88	.966	2.20	.823	2.58	.885
ภาพภูมิทัศน์ A-(2)	3.30	.823	3.63	.774	3.03	.800	3.32	.830
ภาพภูมิทัศน์ A-(3)	3.95	.904	3.88	1.017	3.25	.809	3.69	.960
ภาพภูมิทัศน์ B-(1)	2.53	.847	2.55	.876	2.03	.800	2.37	.869
ภาพภูมิทัศน์ B-(2)	3.65	1.145	3.85	.975	3.20	.648	3.57	.976
ภาพภูมิทัศน์ B-(3)	3.93	.997	4.23	.891	3.75	.707	3.97	.888
ภาพภูมิทัศน์ C-(1)	2.40	.744	2.63	.868	2.05	.677	2.36	.797
ภาพภูมิทัศน์ C-(2)	3.30	.966	3.78	.733	2.93	.730	3.33	.882
ภาพภูมิทัศน์ C-(3)	3.83	.903	4.05	.932	3.15	.834	3.68	.963
ภาพภูมิทัศน์ D-(1)	2.68	.694	2.83	.903	2.18	.712	2.56	.818
ภาพภูมิทัศน์ D-(2)	3.40	1.008	3.90	.778	3.33	.656	3.54	.859
ภาพภูมิทัศน์ D-(3)	3.95	.932	4.15	.864	3.50	.716	3.87	.879
ภาพภูมิทัศน์ E-(1)	2.65	.770	2.63	1.079	2.20	.608	2.49	.860
ภาพภูมิทัศน์ E-(2)	3.43	1.035	3.85	.736	3.33	.572	3.53	.829
ภาพภูมิทัศน์ E-(3)	3.98	.974	4.15	.921	3.60	.810	3.91	.926

ภาพที่ 5- 3 กราฟค่าเฉลี่ยคะแนนความสวของภาพตัวแทน

5.2.3.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทน

เนื่องจากพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทนแสดงการปรับปรุง ภูมิทัศน์รูปแบบต่างๆ มีความต่างกัน จึงได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสวยของ ภาพตัวแทน ซึ่งพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม (กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) ให้คะแนนภาพ ตัวแทนการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ด้วยการใช้รูปแบบสวนสาธารณะสูงกว่ารูปแบบ เรขาคณิตและรูปแบบการจัดระเบียบอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยรูปแบบเรขาคณิตก็ ได้รับคะแนนความสวยสูงกว่ารูปแบบการจัดระเบียบอย่างมีนัยยะสำคัญเช่นกัน ดังนั้น รูปแบบการจัดระเบียบจึงได้รับคะแนนความสวยต่ำกว่าอีก 2 รูปแบบอย่างมีนัยยะ สำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 5-2

จึงสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์รูปแบบการจัดระเบียบ อาจไม่เพียงพอจะทำให้คนส่วนใหญ่เห็นว่าสวย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5-1 พบว่า คะแนนความสวยมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 ในขณะที่รูปแบบเรขาคณิตและ รูปแบบสวนสาธารณะมีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00

ตารางที่ 5- 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสวยของภาพตัวแทน

ภาพตัวแทน	n	(1) รูปแบบการจัดระเบียบ x (2) รูปแบบเรขาคณิต		(1) รูปแบบการจัดระเบียบ x (3) รูปแบบสวนสาธารณะ		(2) รูปแบบเรขาคณิต x (3) รูปแบบสวนสาธารณะ	
		t	Sig.	t	Sig.	t	Sig.
ภาพภูมิทัศน์ A	120	-9.830	.000*	-10.757	.000*	-3.633	.000*
ภาพภูมิทัศน์ B	120	-12.715	.000*	-14.894	.000*	-3.615	.000*
ภาพภูมิทัศน์ C	120	-11.374	.000*	-13.023	.000*	-3.911	.000*
ภาพภูมิทัศน์ D	120	-11.206	.000*	-13.233	.000*	-3.455	.001*
ภาพภูมิทัศน์ E	120	-11.618	.000*	-13.173	.000*	-3.841	.000*

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

5.2.3.3 การเปรียบเทียบการให้คะแนนความสวยของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากพบว่า แต่ละกลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความสวยของภาพตัวแทน แตกต่างกัน จึงได้ทำการเปรียบเทียบการให้คะแนนความสวยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง พบว่า มีเพียงภาพภูมิทัศน์ B-(3) หรือการปรับปรุงภูมิทัศน์จากจุดมอง B ด้วยรูปแบบ สวนสาธารณะเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ($F=3.026$,

Sig.=.052) ส่วนภาพภูมิทัศน์อื่นๆ พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1 คู่ ที่ให้คะแนนแตกต่างกันต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 5-3

ตารางที่ 5-3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้คะแนนความสวยของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพตัวแทน	n	(1) รูปแบบการจัดระเบียบ		(2) รูปแบบเรขาคณิต		(3) รูปแบบสวนสาธารณะ	
		F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
ภาพภูมิทัศน์ A	120	6.733	.002*	5.648	.005*	7.070	.001*
ภาพภูมิทัศน์ B	120	4.954	.009*	4.959	.009*	3.026	.052
ภาพภูมิทัศน์ C	120	5.705	.004*	10.867	.000*	11.066	.000*
ภาพภูมิทัศน์ D	120	7.708	.001*	5.718	.004*	6.249	.003*
ภาพภูมิทัศน์ E	120	3.612	.030*	4.807	.010*	3.862	.024*

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

จากการทดสอบความต่างกันรายคู่ของแต่ละกลุ่มตัวอย่างในการให้คะแนนภาพภูมิทัศน์แต่ละภาพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มักให้คะแนนความสวยของภาพตัวแทนต่ำกว่าอีก 2 กลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยยะสำคัญ ส่วนคนทั่วไปกับคนในพื้นที่มักให้คะแนนความสวยของภาพตัวแทนไม่ต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าในกรณีของการปรับปรุงภูมิทัศน์ด้วยการใช้รูปแบบเรขาคณิต คนทั่วไปกับผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ มักให้คะแนนความสวยของภาพตัวแทนไม่ต่างกันด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ A พบว่า กลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มคนในพื้นที่ให้คะแนนความสวยภาพตัวแทนทั้ง 3 รูปแบบไม่ต่างกัน ในขณะที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์คิดต่างจากทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง และมีเพียงภาพภูมิทัศน์ A-(2) เท่านั้นที่คิดเหมือนกันกับกลุ่มคนในพื้นที่ (Sig.=.380) ทั้งนี้กลุ่มคนในพื้นที่ได้ให้คะแนนความสวยภาพภูมิทัศน์ A-(1) และ A-(2) สูงกว่าอีก 2 กลุ่มตัวอย่าง โดยมีเพียงภาพภูมิทัศน์ A-(3) ที่ให้คะแนนใกล้เคียงกันกับกลุ่มคนทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์นั้นได้ให้คะแนนความสวยต่ำที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5-4

ตารางที่ 5- 4 ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ A

Post Hoc (Games Howell)		ค่าความต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
*Boxes Test of Equality of Covariance, Sig. = .256			
ภาพภูมิทัศน์ A-(1) (รูปแบบการจัดระเบียบ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.20	.876
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.48	.040*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.67	.002*
ภาพภูมิทัศน์ A-(2) (รูปแบบเรขาคณิต)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.32	.215
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.28	.380
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.60	.003*
ภาพภูมิทัศน์ A-(3) (รูปแบบสวนสาธารณะ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	.07	1.000
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.70	.003*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.63	.008*

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ B พบว่า ภาพภูมิทัศน์ B-(3) คือ ภาพที่ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างคิดเหมือนกัน และกลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มคนในพื้นที่ให้คะแนนความสวยงามตัวแทนทั้ง 3 ภาพไม่ต่างกัน รวมทั้งภาพภูมิทัศน์ B-(2) และ B-(3) ที่กลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์คิดไม่ต่างกัน โดยกลุ่มคนในพื้นที่มักให้คะแนนความสวยงามตัวแทนทั้ง 3 สูงที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5-5

ตารางที่ 5- 5 แสดงผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ B

Post Hoc (Games Howell)		ค่าความต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
Boxes Test of Equality of Covariance, Sig. = .011			
ภาพภูมิทัศน์ B-(1) (รูปแบบการจัดระเบียบ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.20	1.000
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.50	.027*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.52	.018*
ภาพภูมิทัศน์ B-(2) (รูปแบบเรขาคณิต)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.20	1.000
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.45	.106
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.65	.008*
ภาพภูมิทัศน์ B-(3) (รูปแบบสวนสาธารณะ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.30	.382
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.17	1.000
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.48	.050

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ C พบว่า กลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มคนในพื้นที่ให้คะแนนความสวยงามตัวแทนทั้ง 3 รูปแบบไม่ต่างกัน และกลุ่มคนทั่วไปก็คิดไม่ต่างกับผู้เชี่ยวชาญในภาพภูมิทัศน์ C-(1) และ C-(2) แต่คิดต่างในภาพภูมิทัศน์ C-(3) ทั้งนี้ยังพบว่า กลุ่มคนในพื้นที่ให้คะแนนภาพตัวแทนทั้ง 3 ภาพ สูงกว่าอีกทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความสวยต่ำที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5-6

ตารางที่ 5- 6 ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ C

Post Hoc (Games Howell)		ค่าความต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
Boxes Test of Equality of Covariance, Sig. = .048			
ภาพภูมิทัศน์ C-(1) (รูปแบบการจัดระเบียบ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.23	.431
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.35	.078
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.58	.004*
ภาพภูมิทัศน์ C-(2) (รูปแบบเรขาคณิต)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.47	.041
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.38	.130
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.85	.000*
ภาพภูมิทัศน์ C-(3) (รูปแบบสวนสาธารณะ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.23	.519
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.67	.002*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.90	.000*

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ D พบว่า กลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มคนในพื้นที่ให้คะแนนความสวยงามตัวแทนในรูปแบบการจัดระเบียบและรูปแบบสวนสาธารณะไม่ต่างกัน แต่คิดต่างกันในการภาพตัวแทนรูปแบบเรขาคณิตอย่างมีนัยยะสำคัญ (Sig.=.040) ทั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มคนในพื้นที่ให้คะแนนภาพตัวแทนทั้ง 3 ภาพ สูงกว่าอีกทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความสวยต่ำที่สุด เช่นเดียวกับภาพภูมิทัศน์ B และภาพภูมิทัศน์ C ดังแสดงในตารางที่ 5-7

ตารางที่ 5- 7 ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ D

Post Hoc (Games Howell) *Boxes Test of Equality of Covariance, Sig. = .020*		ค่าความต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
ภาพภูมิทัศน์ D-(1) (รูปแบบการจัดระเบียบ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.15	.684
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.50	.006*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.65	.002*
ภาพภูมิทัศน์ D-(2) (รูปแบบเรขาคณิต)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.50	.040*
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.07	.918
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.57	.002*
ภาพภูมิทัศน์ D-(3) (รูปแบบสวนสาธารณะ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.20	.582
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.45	.047*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.65	.001*

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ E พบว่า กลุ่มคนในพื้นที่และกลุ่มคนทั่วไปให้คะแนนความสวยงามตัวแทนทั้ง 3 รูปแบบไม่ต่างกัน และกลุ่มคนทั่วไปยังคิดไม่ต่างกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์ในภาพตัวแทนรูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบสวนสาธารณะ ในขณะที่ภาพตัวแทนทั้ง 2 รูปแบบนี้ กลุ่มคนในพื้นที่และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นคิดต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ทั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มักให้คะแนนความสวยต่ำกว่าทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 5-8

ตารางที่ 5- 8 ผลการทดสอบความต่างรายคู่ของภาพภูมิทัศน์ E

Post Hoc (Games Howell) *Boxes Test of Equality of Covariance, Sig. = .000*		ค่าความต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
ภาพภูมิทัศน์ E-(1) (รูปแบบการจัดระเบียบ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	.02	.992
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.45	.013*
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.43	.084
ภาพภูมิทัศน์ E-(2) (รูปแบบเรขาคณิต)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.42	.094
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.10	.855
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.52	.002*
ภาพภูมิทัศน์ E-(3) (รูปแบบสวนสาธารณะ)	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มคนในพื้นที่	-.18	.688
	กลุ่มคนทั่วไป x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.37	.154
	กลุ่มคนในพื้นที่ x กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	.55	.016*

*ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้สามารถสรุปผลจากการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย การสรุปองค์ประกอบที่สร้างผลกระทบในภูมิภาคบุรีรัมย์จตุรมองสำคัญและการสรุปผลกระทบเชิง ทิศน์ของบริเวณทั้ง 5 จุดมอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านคุณภาพเชิงทัศน์ในปัจจัยต่างๆ ที่เกิดจาก การพัฒนาและขยายตัวของชุมชนเมือง รวมไปถึงการสรุปแนวทางการลดผลกระทบที่เป็นไปได้ของ องค์ประกอบที่สร้างผลกระทบในจตุรมองสำคัญต่างๆ อีกทั้งยังได้การสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์และส่วนสุดท้ายคือการสรุปแนว ทางการการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ของศาลากลางแห่งนี้ นอกจากนี้ได้สรุปกระบวนการวิจัยเพื่อ นำไปปรับใช้กับกรณีศึกษาอื่นๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการวิจัยและดำเนินการต่อไปโดยมี การสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 สรุปองค์ประกอบที่สร้างผลกระทบในภูมิภาคบุรีรัมย์จตุรมองสำคัญของศาลากลาง จังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จากการศึกษาองค์ประกอบที่สร้างคุณภาพเชิงทัศน์หรือมีผลต่อคุณภาพเชิงทัศน์ ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญ คือ กลุ่มอาคาร โบราณสถานของศาลากลางจังหวัดแห่งนี้ พื้นที่ลานเอนกประสงค์ด้านฝั่งทิศตะวันตกที่ติด กับแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนภายในและโดยรอบเขตโบราณสถานอันได้แก่ ถนนพระราชาราชูร์ ด้านทิศเหนือ ถนนพระราชาราชูร์ 19 ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ และพระราชาราชูร์ 29 ด้านทิศตะวันตก แม่น้ำเจ้าพระยา หอนาฬิกา ต้นไม้ใหญ่ภายในเขตโบราณสถานแห่งนี้ และท่าเรือนนทบุรี และเมื่อนำมาวิเคราะห์การมองเห็นได้และความอ่อนไหวเชิงทัศน์ บริเวณจตุรมองสำคัญของทั้ง 5 จุดมอง โดยทำการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย พื้นที่ด้านทิศเหนือ พื้นที่ด้านทิศตะวันออก พื้นที่ด้านทิศตะวันตก และพื้นที่ระหว่างกลุ่ม อาคารโบราณสถานหรือบอร์คอร์ทกลางบริเวณลานจอดรถหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี ทำ ให้ทราบว่าพื้นที่ภายในบอร์คอร์ทกลางของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้บริเวณหน้าโรงเรียน

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

อนุบาลนนทบุรีหรือบริเวณจุดมอดสำคัญ E และพื้นที่ด้านทิศใต้ที่มีองค์ประกอบของภูมิทัศน์ตั้งแต่ถนนพระราชราษฎร์ 29 ลานเอนกประสงค์ ท่าเรือนนทบุรี แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณด้านหน้าลานเอนกประสงค์ ไปจนท่าเรือข้างฟากเทศบาลบางศรีเมืองหรือบริเวณจุดมอดสำคัญ A และจุดมอดสำคัญ B นั้น เป็นพื้นที่ที่มีความสามารถในการมองเห็นองค์ประกอบที่มีคุณค่าได้ทั้งในระยะใกล้ ระยะกลาง และระยะไกล รวมทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพอยู่ในระดับสูงหรือเรียกได้ว่าเป็นพื้นที่ที่คนจำนวนมากสามารถมองเห็นความงามขององค์ประกอบที่สำคัญหรือมีคุณค่าได้ดีที่สุด รองลงมาคือพื้นที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือบริเวณหน้าท่าเรือนนทบุรีหรือจุดมอดสำคัญ C เป็นจุดมอดที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้ชัดเจน โดยมีองค์ประกอบสำคัญอื่นๆ คือ กลุ่มต้นไม้ใหญ่และอาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เป็นฉากหลัง เพิ่มความโดดเด่นให้แก่ทิวทัศน์ซึ่งมีคุณค่าและความงามเช่นเดียวกับกลุ่มอาคารโบราณสถาน นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นที่ด้านทิศเหนือบริเวณพื้นที่ว่างหน้ากลุ่มอาคารโบราณสถานและประตูทางเข้าเขตโบราณสถานด้านทิศเหนือหรือจุดมอดสำคัญ C นั้น ยังเป็นพื้นที่ที่มีความสามารถในการมองเห็นได้ในระยะใกล้และระยะกลาง รวมทั้งยังความอ่อนไหวเชิงทัศนียภาพระดับสูงเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพเชิงทัศนียภาพของศาลากลางแห่งนี้ พบว่า มีองค์ประกอบหรือลักษณะทั้งภายในและพื้นที่โดยรอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนียภาพทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มอาคารใหม่ของโรงเรียนอนุบาล ที่สร้างขึ้นในภายหลังซึ่งอยู่ในเขตโบราณสถานแห่งนี้ 2) การจัดพื้นที่ลานจอดรถภายในและรอบข้างเขตโบราณสถาน รวมทั้งอาคารท่าเรือนนทบุรีที่สร้างขึ้นในภายหลังและก่อให้เกิดการบดบังกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ 3) โครงสร้างอื่นๆ เช่น ป้าย เสาและสายไฟฟ้า ถังขยะ และตู้โทรศัพท์ เป็นต้น และ 4) ความไม่เป็นระเบียบของการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งภายในและทางเดินเท้าที่ติดกับศาลากลางแห่งนี้ เช่น การตั้งหาบเร่แผงลอยและตลาดกลางคืนบริเวณทางเท้าริมรั้ว รวมทั้งภายในพื้นที่เขตศาลากลางแห่งนี้ โดยองค์ประกอบดังกล่าวเกิดจากเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเมืองทำให้คุณภาพเชิงทัศนียภาพบริเวณจุดมอดสำคัญทั้ง 5 นั้นถูกลดทอนคุณค่าและความงามไปอย่างมาก

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / recv : 05082562 09:10:24 / seq : 9

6.1.2 สรุปผลกระทบเชิงทัศนบริเวณจุดมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จากการศึกษาปัญหาคุณภาพเชิงทัศนของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) พบว่า ลักษณะของผลกระทบเชิงทัศนบริเวณจุดมมองสำคัญทั้ง 5 จุดมมอง มี 4 ลักษณะ ได้แก่ การรบกวน การบดบัง การคุกคามและความแปลกแยก ซึ่งมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบแตกต่างกันออกไปตามจุดมมองสำคัญนั้นๆ โดยจุดมมองสำคัญ A จุดมมองสำคัญ B และจุดมมองสำคัญ C นั้นอยู่ด้านทิศใต้ซึ่งเป็นบริเวณที่มีผู้คนผ่านเป็นจำนวนมากและยังสามารถสื่อให้เห็นถึงความงามของศาลากลางจังหวัดแห่งนี้ได้มากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นที่เปิดโล่งรวมทั้งความกว้างของแม่น้ำเจ้าพระยาและลานเอนกประสงค์ทำให้สามารถมองเห็นองค์ประกอบที่มีคุณค่าแห่งนี้ได้ดีในทุกระยะของการมองเห็นได้ แต่ด้วยองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศน เช่น ในจุดมมองสำคัญ A หรือบริเวณท่าเรือข้ามฟากเทศบาลบางศรีเมืองที่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลเกิดการรบกวนและบดบังจากอาคารท่าเรื่อนนทบุรี จากซุ้มศาลาบริเวณทางเข้าลานเอนกประสงค์ด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี และจากแพร้านอาหารบริเวณมุมของลานเอนกประสงค์ด้านทิศใต้เมื่อมองไปยังหอนาฬิกาและกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้

ส่วนจุดมมองสำคัญ B หรือบริเวณลานเอนกประสงค์หน้าพิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรีที่สามารถมองเห็นได้ในระยะกลางนั้น เกิดการรบกวน การบดบัง การคุกคามและความแปลกแยกจากจากซุ้มศาลาบริเวณทางเข้าลานเอนกประสงค์ด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี รถยนต์ที่มาจอดบริเวณลานจอดรถด้านหน้าพิพิธภัณฑสถาน โครงสร้างอื่นๆ เช่น เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า ตู้โทรศัพท์ รวมทั้งการจัดตลาดโต้รุ่งบนริมทางเท้าบริเวณด้านหน้ากลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ด้านทิศตะวันตก และจุดมมองสำคัญ C หรือบริเวณทางเข้า-ออกท่าเรื่อนนทบุรีที่สามารถมองเห็นได้ในระยะกลางเกิดจากผลกระทบเชิงทัศนของทั้ง 4 ลักษณะเช่นเดียวกับจุดมมองสำคัญ B

ในขณะที่จุดมมองสำคัญ D หรือบริเวณประตูทางเข้า-ออกศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 2 (สวนใหญ่) ในด้านทิศเหนือ นั้น เป็นมุมมองที่อยู่ในระยะกลาง มีลักษณะการรบกวนและการบดบังจากการจอดรถยนต์บริเวณลานจอดรถด้านหน้ากลุ่มอาคารโบราณสถาน อีกทั้งโครงสร้างอื่นๆ เช่น การตั้งต้นท์เพื่อบังแสงแดดสำหรับรถยนต์ เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า ที่ต่อเข้าอาคารโบราณสถานด้านทิศตะวันออก รวมทั้งถังขยะและป้อมยาม เป็นต้น และจุด

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / revv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

มองสุดท้ายคือจุดมองสำคัญ E หรือจุดมองสำคัญหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรีที่สามารถมองเห็นได้ในระยะกลางและยังเป็นพื้นที่ว่างขนาดใหญ่ระหว่างกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ โดยลักษณะที่ก่อให้เกิดการผลกระทบเชิงทัศนนั้นคือ การรบกวนและการบดบังจากพื้นที่ลานจอดรถยนต์ที่อยู่บริเวณคอร์ทกลางแห่งนี้ รวมทั้งการคุกคามและแปลกแยกจากสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น แท่นปูนกั้นระหว่างลานจอดรถและถนนที่ตัดผ่านภายในเขตโบราณสถาน และเสาที่กั้นทางเข้า-ออกลานจอดรถยนต์ เป็นต้น

6.1.3 สรุปแนวทางการลดผลกระทบที่เป็นไปได้ขององค์ประกอบที่สร้างผลกระทบเชิงทัศน ในจุดมองสำคัญ

จากการศึกษาแนวทางการลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ต่อทรัพยากรเชิงทัศนที่สำคัญ พบว่า มี 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การเลือกพื้นที่ตั้งขององค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศนที่เหมาะสม การใช้รูปทรง การใช้ลักษณะเด่นของพืชพรรณ และสภาพภูมิประเทศที่กลืนไปกับภูมิทัศน์และบริบทของพื้นที่นั้นๆ 2) การย้าย การลด และการจำกัดพื้นที่ที่เหมาะสมขององค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงทัศน และ 3) การลดความขัดแย้งโดยการ นำรูปทรง เส้น สี และผิวสัมผัสที่มีอยู่ในภูมิทัศน์เดิมมาปรับใช้กับองค์ประกอบที่จะสร้างขึ้นใหม่ได้ โดยแนวทางการลดผลกระทบที่เป็นไปได้ในจุดมองสำคัญทั้ง 5 จุดมอง มีดังนี้ จุดมองสำคัญ A เป็นการนำหลักการจากแนวทางการลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ต่อทรัพยากรเชิงทัศนที่สำคัญในข้อที่ 1) โดยการเลือกใช้ลักษณะเด่นของพืชพรรณมาปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณลานเอนกประสงค์ที่อยู่ด้านหน้าฝั่งทิศตะวันตกของกลุ่มอาคารโบราณสถานนี้ อีกทั้งยังมีวิวัฒนาการที่ช่วยส่งเสริมความงามและความโดดเด่นให้แก่องค์ประกอบที่สำคัญเมื่อจากจุดมองท่าเรือเทศบาลบางศรีเมือง นอกจากนี้ยังได้นำหลักการใน 2) มาปรับใช้ โดยการขยับอาคารท่าเรือนนทบุรีและร้านอาหารด้านทิศใต้ของกลุ่มอาคารไปยังมุมด้านทิศเหนือของลานเอนกประสงค์ เพื่อลดการรบกวนและบดบังหอนาฬิกาและกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้เช่นกัน

เนื่องจากจุดมองสำคัญ B และจุดมองสำคัญ C นั้นถึงแม้ว่าภูมิทัศน์จะมีความแตกต่างกันทั้ง 2 จุดมอง มีองค์ประกอบและลักษณะผลกระทบที่คล้ายกัน เช่น การรบกวนและบดบังของเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า พื้นที่จอดรถริมถนน หาบเร่แผงลอยและตลาดใต้ร่ม เป็นต้น อีกทั้งจุดมองทั้ง 2 นั้นอยู่ด้านทิศตะวันตกและมองเห็นได้ด้วยระยะกลาง

รวมทั้งมีความอ่อนไหวเชิงทัศนระดับสูงเช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า สามารถนำแนวทางการลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ต่อทรัพยากรเชิงทัศนที่สำคัญมาปรับใช้กับทั้ง 2 จุดมองได้ดังนี้ การจัดระเบียบการใช้พื้นที่ทางเดินเท้ารวมทั้งพื้นที่จอดรถริมถนนพระราชาราชฎูร์ และถนนพระราชาราชฎูร์ 29 ใหม่ โดยการย้ายหาบเร่แผงลอยไปยังมุมของลานเอกประสงค์ด้านทิศเหนือ ซึ่งอยู่บริเวณด้านหน้าท่าเรือนนทบุรีที่ขยับมาจากที่เดิมแล้ว และจำกัดพื้นที่จอดรถรวมทั้งจัดให้มีพื้นที่จอดรถในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงหรือบริเวณริมถนนนนทบุรี 1 ซึ่งมีระยะที่สามารถเดินถึงศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ได้ รวมทั้งการนำโครงสร้างของสาธารณูปโภค เช่น สายไฟฟ้า สายอินเทอร์เน็ต และสายโทรศัพท์ลงใต้ดิน เป็นต้น นอกจากนี้การลดความขัดแย้งขององค์ประกอบที่สำคัญกับพื้นที่ตาดแข็งของลานเอกประสงค์ที่ใช้รองรับการจัดงานตามประเพณีของจังหวัดที่จัดเพียงน้อยครั้งโดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวหรือการจัดให้มีต้นไม้ด้วยการออกแบบภูมิทัศน์ใหม่ ซึ่งนอกจากจะใช้ประโยชน์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ยังเป็นการเพิ่มความดึงดูดและความน่าสนใจต่อกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้อีกด้วย โดยการออกแบบภูมิทัศน์นั้นควรคำนึงถึงรูปทรง เส้น สี และผิวสัมผัสที่มีอยู่ในภูมิทัศน์เดิมมาปรับใช้กับองค์ประกอบที่จะสร้างขึ้นใหม่ ของรวมทั้งการเลือกใช้ลักษณะพืชพรรณพื้นถิ่นที่เหมาะสม

ส่วนแนวทางการลดผลกระทบที่เป็นไปได้ในจุดมองสำคัญ D ได้นำหลักการในข้อ 2) เพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์ โดยการนำต้นไม้บังแดดสำหรับรถยนต์ออก รวมทั้งปรับลดพื้นที่จอดรถให้อยู่ด้านหน้าทางเข้า-ออกของศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 2 (สวนใหญ่) เท่านั้น ส่วนพื้นที่ว่างถัดจากนั้นไปสามารถลดพื้นที่ตาดแข็งและปรับภูมิทัศน์โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวหรือการนำกระบวนการออกแบบภูมิทัศน์เข้ามาช่วยออกแบบพื้นที่ว่าง เช่น การปลูกต้นไม้ใหญ่ ไม้พุ่มหรือสนามหญ้า รวมทั้งการใช้ลักษณะรูปทรง เส้น สี และผิวสัมผัสที่มีอยู่ในภูมิทัศน์เดิม มาปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อลดผลกระทบจากการบดบังของรถยนต์ที่จอดในลานจอดรถที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหลักการที่นำมาใช้กับจุดมองสำคัญ D นี้คือหลักการเดียวกับที่ได้นำมาปรับใช้กับจุดมองสำคัญ E เนื่องลักษณะขององค์ประกอบที่ส่งผลกระทบเชิงทัศนหรือลานจอดรถบริเวณพื้นที่ว่างก่อนถึงกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ที่มีความคล้ายกัน โดยต่างกันที่การย้าย การลด และการจำกัดพื้นที่ขององค์ประกอบที่ส่งผลกระทบเชิงทัศน เช่น การนำเสาเปิด-ปิดที่กั้นทางเข้า-ออก และแผ่นปูนที่กั้นระหว่าง

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ลานจอดรถและถนนภายในเขตโบราณสถานแห่งนี้ ออก เพื่อเป็นการลดการรบกวนและการบดบัง เพิ่มความสง่างามต่อกลุ่มอาคารอนุรักษ์แห่งนี้

6.1.4 สรุปแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จากผลสรุปองค์ประกอบที่สร้างผลกระทบในภูมิทัศน์และผลกระทบเชิงทัศนศาสตร์รวมทั้งแนวทางที่เป็นไปได้ขององค์ประกอบที่สร้างผลกระทบเชิงทัศนศาสตร์บริเวณจุดมมองสำคัญทั้ง 5 จุดมมองของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ได้แล้วจึงได้เสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ในรูปแบบต่างๆ โดยให้สอดคล้องกับประวัติความเป็นมา รวมทั้งลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ โดยได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ออกเป็น 3 รูปแบบ โดยรูปแบบแรกคือ *แนวทางการจัดระเบียบ* มีแนวคิดมาจากการการนำวิธีการลดผลกระทบเชิงทัศนศาสตร์มาใช้โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือออกแบบใหม่ รูปแบบที่สอง คือ *รูปแบบเรขาคณิต* และรูปแบบสุดท้าย คือ *รูปแบบสวนสาธารณะ* โดยทั้งสองรูปแบบนี้มีแนวคิดมาจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) และอยู่ในช่วงยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 6) ซึ่งในยุคสมัยนี้ได้มีการนำสวนสาธารณะเข้ามาในเมืองไทยในหลายรูปแบบทั้งสิ้นในรูปแบบวังที่มีลักษณะรูปทรงเรขาคณิต และสวนในรูปแบบธรรมชาติหรือสวนสาธารณะ ที่มีการเลียนแบบสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับสวนลุมพินีที่มีการออกแบบวางผังที่ผสมผสานลักษณะสวนแบบอังกฤษและสวนแบบฝรั่งเศสเข้าด้วยกัน

6.1.5 สรุปความคิดเห็นของคนทั่วไป คนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ที่มีต่อแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

จากผลการศึกษาทัศนคติต่อการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) บริเวณทั้ง 5 จุดมมองสำคัญ พบว่า คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่ากลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้มีความสวย และควรอนุรักษ์และรักษาโครงสร้างและรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของอาคารไว้ นอกจากนี้ยังให้ความเห็นว่าภูมิทัศน์โดยรอบและใกล้เคียงโบราณสถานแห่งนี้ไม่สะอาดเนื่องจากมีการตั้งหาบเร่แผงลอยและร้านค้าตลาดได้รุ่มบริเวณทางเดินเท้า รวมทั้งสภาพอากาศที่ร้อนโดยเฉพาะพื้นที่

บริเวณลานเอนกประสงค์ด้านทิศตะวันตกจึงควรปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงารวมทั้งความสวยงามด้วย

นอกจากนี้ *รูปแบบสวนสาธารณะ* เป็นแนวทางที่ได้รับการประเมินว่ามีความสวยงามสูงสุด รองลงมาคือ *รูปแบบเรขาคณิต* และ *รูปแบบการจัดระเบียบ* ตามลำดับ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มักประเมินความสวยงามของภาพตัวแทนภูมิทัศน์ต่ำกว่ากลุ่มคนทั่วไปและคนในพื้นที่ ดังนั้น *รูปแบบสวนสาธารณะ* จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สามารถนำไปศึกษาและพัฒนาต่อได้ดีที่สุดและเป็นแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศน์ที่สามารถช่วยลดผลกระทบเชิงทัศน์ได้ ทั้งนี้สามารถทำได้ด้วยการเพิ่มร่มเงาหรือปลูกต้นไม้ใหญ่เพิ่มมากขึ้น การคัดเลือกพรรณพืชท้องถิ่นที่เข้ากับลักษณะของสภาพภูมิศาสตร์ของสถานที่ที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งการปรับลดพื้นที่ลาดเชิงบริเวณลานเอนกประสงค์หรือในพื้นที่ว่างในเขตโบราณสถานแห่งนี้ให้มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมความโดดเด่น ส่งงานให้กับจุดมองสำคัญของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้อีกด้วย และสามารถใช้ประโยชน์ของพื้นที่หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ได้ในหลากหลายมิติ เช่น ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายของคนในพื้นที่และการสร้างคุณภาพของภูมิทัศน์ให้มีความน่าสนใจทำให้ผู้ที่พบเห็นผ่านไป-มา อยากที่จะเข้ามาชื่นชมความงามของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ เป็นต้น

นอกจากนี้การขยับท่าเรือไปบริเวณมุมของลานเอนกประสงค์ด้านทิศเหนือเพื่อให้เกิดพื้นที่ว่างริมแม่น้ำเป็นการเปิดมุมมองให้สามารถมองเห็นองค์ประกอบที่สำคัญของภูมิทัศน์ได้ การจัดการนำสายไฟฟ้า สายสื่อสารต่างๆ ลงใต้ดิน และการจัดระเบียบพื้นที่สำหรับร้านค้าหาบเร่แผงลอยริมทางเท้าบริเวณใกล้กับเขตโบราณสถานก็มีส่วนสำคัญในการลดผลกระทบจากการรบกวน การคุกคาม การบดบัง และความแปลกแยกได้ ซึ่งแนวทางที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการจัดการทรัพยากรเชิงทัศน์ของโบราณสถานริมแม่น้ำอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การจัดการที่เป็นรูปธรรมจะสามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรเชิงทัศน์ที่มีคุณค่าของประเทศให้ประสบความสำเร็จได้ โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครนนท์ จังหวัดนนทบุรี และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาและกำหนดแนวทางการจัดการโบราณสถานแห่งนี้ด้วย

4202781752

CT :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

การศึกษาครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงปัญหาด้านคุณภาพเชิงทัศนที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการขยายตัวของเมืองและชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวน บดบัง และลดทอนความสวยงามของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ไปเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงควรปรับปรุงภูมิทัศน์ของกลุ่มอาคารโบราณสถานแห่งนี้ให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และมีความสวยงาม เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาและเป็นสถานที่ที่สามารถพักผ่อนหย่อนใจของทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มคนในพื้นที่ ที่นอกจากจะได้ประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมแล้ว การปรับปรุงภูมิทัศน์ในครั้งนี่ยังช่วยปลูกจิตสำนึกของคนในพื้นที่ให้รู้สึกรัก และหวงแหนสมบัติอันล้ำค่าแห่งนี้อีกด้วย

6.2 สรุปกระบวนการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้กับกรณีศึกษาอื่นๆ

การศึกษาในครั้งนี้สามารถนำกระบวนการวิจัยการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ไปปรับใช้กับแหล่งทรัพยากรเชิงทัศนที่เป็นแหล่งโบราณสถานริมน้ำอื่นๆ ได้ แต่ควรทำการปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการก่อนนำไปใช้ เช่น การรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ ในการวิจัยนี้ใช้เพียงภาพถ่ายดาวเทียมจากโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ Google Earth Pro เท่านั้น โดยสามารถนำโปรแกรม ARCGIS เพื่อสร้างข้อมูลเชิงพื้นที่และใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ระยะการมองเห็นได้ ซึ่งจะเพิ่มความแม่นยำของการเก็บข้อมูลได้มากขึ้น หรือการลงสำรวจพื้นที่ศึกษาควรวางแผนเพื่อให้ไม่ตรงกับวันที่มีการใช้พื้นที่จัดงานแสดง เนื่องจากอาจทำให้การถ่ายภาพจุดมองสำคัญไม่ตรงตามความเป็นจริง เป็นต้น ในส่วนของการนำเสนอแนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนที่มาจากแนวความคิดเพื่อบรรเทาผลกระทบเชิงทัศนที่เกิดขึ้นต่อศาลากลางจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งการนำที่มาจากประวัติศาสตร์ของโบราณสถานแห่งนี้ ทำให้ได้แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ในรูปแบบการจัดระเบียบ รูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบสวนสาธารณะ ซึ่งหากนำไปใช้กับโบราณสถานแห่งอื่นๆ อาจจะไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่สำคัญของภูมิทัศน์นั้นๆ ได้ ดังนั้นจึงควรกำหนดแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่เข้ากับประวัติศาสตร์และความเป็นสถานที่แห่งนั้นๆ ด้วย ในด้านการศึกษาทัศนคตินั้น ผู้ตอบแบบสอบถามควรมีคนในชุมชนหรือคนในพื้นที่ คนทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพเชิงทัศนหรือด้านการออกแบบภูมิทัศน์ รวมทั้งการกำหนดจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่มากพอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและไม่เกิดความลำเอียง เป็นต้น

นอกจากนี้หากมีการนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ศึกษาอื่นควรมีการศึกษาในมุมมองอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์ หรือด้านศิลปะวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อหาแนวทางที่เป็น

4202781752

CD :Thesis 5873308525 thesis / rev: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ประโยชน์สูงสุดและผู้คนยอมรับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมทั้งการเน้นให้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาทัศนคติจะช่วยส่งเสริมกลุ่มคนเหล่านี้รู้สึกถึงคุณค่า ความงาม ก่อให้เกิดความผูกพันและหวงแหนโบราณสถานแห่งนี้ อันจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนของโบราณสถานแห่งนี้ให้เป็นป็นรูปธรรมมากขึ้น

6.3 แนวทางในการวิจัยในอนาคต

การศึกษานี้เป็นจุดเริ่มต้นของการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพเชิงทัศนกับโบราณสถานที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้สามารถคาดการณ์ปัญหาด้านกายภาพของสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งได้นำวิธีการทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้ผลการประเมินด้านความงามมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางในการวิจัยต่อไปนี้

1) การศึกษาผลกระทบเชิงทัศนของพื้นที่โดยรอบเขตศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เช่น ความกลมกลืนของลักษณะด้านสถาปัตยกรรม รูปทรง สี ขนาด ความสูง ของกลุ่มอาคารพาณิชย์ที่อยู่ฝั่งตรงข้ามด้านทิศเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเชิงทัศนสูง และมีมุมมองที่น่าสนใจ เป็นต้น ทั้งนี้ยังสามารถนำไปกำหนดเขตจัดการเชิงทัศนของมุมมองที่น่าสนใจอื่นๆ ได้

2) การศึกษาลักษณะของพืชพรรณ ที่เป็นองค์ประกอบเดิมรวมทั้งที่จะสร้างใหม่ เพื่อช่วยลดผลกระทบเชิงทัศน ที่จุดมองสำคัญต่างๆ ได้ เช่น การศึกษาชนิดของต้นไม้และรูปทรงที่เหมาะสมกับแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น

โดยผลการวิจัยตามแนวทางดังที่กล่าวข้างต้นน่าจะเป็นประโยชน์ และนำไปสู่การกำหนดนโยบาย การจัดการเขตพื้นที่ของแหล่งโบราณสถาน รวมทั้งการวางแผนและการวางผังการออกแบบภูมิทัศน์ของโบราณสถานแห่งนี้ เพื่อรักษาความงามและคุณค่าไม่ให้สูญหายไปตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปของเมืองได้

บรรณานุกรม

- Arnold Berleant. (1997). *Living in Landscape Toward an Aesthetics of Environment*: The University Press of Kansas.
- Ervin H. Zube, Robert O. Brush, & Julius Gy Fabos. (1975). *Landscape Assessment: Value, Perception, and Resources* The United States of America: Dowden, Hutchinson & Ross, Inc.
- Mehmet Kivanc Ak. (2013). Visual Quality Assessment Methods in Landscape Architecture Studies. from IntechOpen Limited
https://www.researchgate.net/publication/311675261_Visual_Quality_Assessment_Methods_in_Landscape_Architecture_Studies
- Richard C. Sardon, James F. Palmer, & John P. Fellenman et al. (1986). *Foundations for Visual Project Analysis*. New York: McGraw-Hill.
- Simon Bell. (1999). *Landscape Pattern Perception and Process*. London: E & FN Spon.
- The Landscape Institute Management & Assessment. (2005). *Guidelines for Landscape and Visual Impact Assessment*. New York: Spon Press.
- United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, UNESCO. (2013). International World Heritage Expert Meeting on Visual Integrity 6 to 9 March 2013 Agra, India. . from United Nations Educational Scientific and Cultural Organization <http://whc.unesco.org/uploads/events/documents/event-992-12.pdf>
- เดชา บุญค้ำ. (2538). การปฏิบัติวิชาชีพอภูมิสถาปัตย์กรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลนครนนทบุรี. (2559). ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า). Retrieved 7 กันยายน 2561
<https://www.nakornnont.go.th/room2/>
- กองนโยบายและแผนงาน, กลุ่มงานวิจัย 2. (2555). รายงานการศึกษา โบราณสถานขึ้นทะเบียนในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2554. Retrieved 7 กันยายน 2561, from สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร
http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/strategy/DATA54/AN_BKK54.pdf
- กองวิชาการและแผนงานเทศบาลนครนนทบุรี. (2559). รายงานกิจการเทศบาลนครนนทบุรี ประจำปี 2559 (Nonthaburi City of Tomorrow). Retrieved 7 กันยายน 2561
<https://www.nakornnont.go.th/blog/publication>

- บัณฑิต จุลาสัย. (2547). การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม: ด้านสุนทรียภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนันฐิติ. (2552). การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี. (2561). ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า). In สื่อนิทรรศการห้องที่ 2 พิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี: เทศบาลนครนนทบุรี.
- พิศาล บุญผูก. (2560). นนทบุรีศรีมหานคร (*Nonhaburi, Stories of a City*): โครงการพัฒนาและเผยแพร่สารสนเทศจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนนทบุรีศึกษา เพื่อนส่งเสริมบริการห้องสมุดสู่ชุมชน: สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2548).ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ.2548. Retrieved 7 กันยายน 2561] <http://pvnweb.dpt.go.th/nonhaburi/index.php/2548/2548>
- รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาลินี สุขสว่าง. (2550). โครงการศึกษาทัศนคติต่อภูมิสถาปัตยกรรมของโรงไฟฟ้าวังน้อย (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Ed.).
- รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาลินี สุขสว่าง. (2555). คู่มือการประเมินผลกระทบทางสายตาจากสิ่งก่อสร้างอาคาร. . กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- รุจิโรจน์ อนามบุตร สินีนาถ ศุภรัตน์เมธี สุพิชมา เมืองศรี วิลลัญญา สงค์อิม และนวิภาพ ทักษยศ. (2559). คู่มือแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพื่อลดผลกระทบด้านภูมิทัศน์. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร. (2550). คู่มือการดูแลรักษาโบราณสถาน (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: โรงพิมพ์วารสารส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- สุพิชมาย์ เมืองศรี. (2553). แนวทางการปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนบริเวณมุมมองสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในเขตเมืองเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ภาคผนวก

420281752

CU ThesIs 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ประกอบด้วย

1. ชุดแบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยจัดพิมพ์ลงบนกระดาษขนาด A4 แบบสองด้าน (หน้า-หลัง) เพื่อให้มีจำนวนแผ่นที่น้อยที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกว่าการตอบแบบสอบถามมีจำนวนน้อยและใช้เวลาไม่มากในการตอบแบบสอบถาม
2. สมุดภาพแบบจำลองแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) โดยจัดพิมพ์ลงบนกระดาษขนาด A4 แบบด้านเดียว เพื่อง่ายและสะดวกต่อการพิจารณาภาพบนสมุดภาพ

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

จุดประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ดังกล่าวที่มีต่อการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณดังกล่าวต่อไป

สถานที่สอบถาม: _____ วันที่สอบถาม: _____ กลุ่มคนทั่วไป เฉพาะผู้มีสิทธิ์

ผู้สอบถาม: _____ เวลาที่สอบถาม: _____ กลุ่มคนในพื้นที่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการเข้าถึงและการรับรู้ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

- 1.1 ท่านเคยเห็นศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) หรือไม่ ไม่เคย (ให้ตอบข้อ 1.2) เคย (ให้ตอบข้อ 1.3- 1.12)
- 1.2 เพราะเหตุใด ท่านจึงไม่เคยเห็นศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
- ไม่รู้จัก ใกล้ สถานที่ไม่ดึงดูดใจ ไม่มีกิจกรรมน่าสนใจ
- สภาพแวดล้อมไม่ดี อื่นๆโปรดระบุ.....
- 1.3 ท่านมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) บ่อยเพียงใด
- 1 ครั้ง/ สัปดาห์ 2-3 ครั้ง/ สัปดาห์ มากกว่า 3 ครั้ง/ สัปดาห์ ไม่แน่นอน
- 1.4 วันที่ท่านมักมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
- วันธรรมดา วันเสาร์-อาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ เฉพาะช่วงที่มีกิจกรรม
- 1.5 ท่านเดินทางมาศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เดิน
- รถโดยสาร สามล้อ อื่นๆโปรดระบุ.....
- 1.6 ช่วงเวลาที่ท่านมักมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
- 5.00-9.00 น. 9.01-12.00 น. 12.01-13.00 น. 13.01- 16.00 น.
- 16.01- 20.00 น. ไม่แน่นอน เพราะ.....
- 1.7 วัตถุประสงค์ในการมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- มาติดต่อธุระที่ปี ส่วนไหนโปรดระบุ..... มาทำเรื่อง ถ่ายรูป พักผ่อน
- สำคัญบริเวณใกล้เคียง ซื้อของบริเวณใกล้เคียง นั่งเรือโดยสารผ่านประจำ อื่นๆโปรดระบุ.....
- 1.8 ในแต่ละครั้ง ท่านใช้เวลาบนเท้าใดในการทำกิจกรรมบริเวณศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
- ไม่เกิน 30 นาที 30- 60 นาที 1-2 ชั่วโมง 2 ชั่วโมงขึ้นไป
- 1.9 ท่านคิดว่าในปัจจุบัน ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) มีความสวยงามมากน้อยเพียงใด
☐	☐	☐	☐	☐
ไม่สวยอย่างมาก	ไม่สวย	ปานกลาง	สวย	สวยอย่างมาก
- 1.10 ท่านชื่นชอบสิ่งใดในภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
-
- 1.11 ท่านไม่ชื่นชอบสิ่งใดในภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
-
- 1.12 ท่านอยากให้เป็นภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) อย่างไร/ ให้เป็นอย่างไร
-

ส่วนที่ 2 การประเมินแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ระดับความชอบ ภาพที่	ไม่สวยอย่างมาก	ไม่สวย	ปานกลาง	สวย	สวยอย่างมาก
2.1 ภาพภูมิทัศน์ 01-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.2 ภาพภูมิทัศน์ 01-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.3 ภาพภูมิทัศน์ 01-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.4 ภาพภูมิทัศน์ 02-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.5 ภาพภูมิทัศน์ 02-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.6 ภาพภูมิทัศน์ 02-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.7 ภาพภูมิทัศน์ 03-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.8 ภาพภูมิทัศน์ 03-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.9 ภาพภูมิทัศน์ 03-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.10 ภาพภูมิทัศน์ 04-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.11 ภาพภูมิทัศน์ 04-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.12 ภาพภูมิทัศน์ 04-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.13 ภาพภูมิทัศน์ 05-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.14 ภาพภูมิทัศน์ 05-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.15 ภาพภูมิทัศน์ 05-3	[]	[]	[]	[]	[]

ส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 3.1 เพศ [] ชาย [] หญิง
- 3.2 อายุ [] 18 -24 [] 25 - 40 [] 41-60 [] มากกว่า 60 ปี
- 3.3 การศึกษาสูงสุด
 [] ประถมศึกษา [] มัธยมศึกษา [] ปวช./ ปวส. []ปริญญาตรี
 [] ปริญญาโท/ เอก [] อื่นๆ
- 3.4 อาชีพ
 [] นักเรียน/ นักศึกษา [] ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย [] ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
 [] พนักงานบริษัทเอกชน
 [] สถาปนิกกรรมและการออกแบบสภาพแวดล้อม [] อื่นๆ โปรดระบุ
- 3.5 รายได้/ เดือน
 [] ต่ำกว่า 5,000 บาท [] 5,001- 15,000 บาท [] 15,001-25,000 บาท
 [] 25,001- 50,000 บาท [] 50,001- 100,000 บาท [] มากกว่า 100,000 บาท
- 3.6 ท่านอาศัยในเขตใดของจังหวัดนนทบุรี
 [] ภายในเขตเทศบาล [] เขตอื่น โปรดระบุ [] จังหวัดอื่น โปรดระบุ

ขอบพระคุณที่ช่วยตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

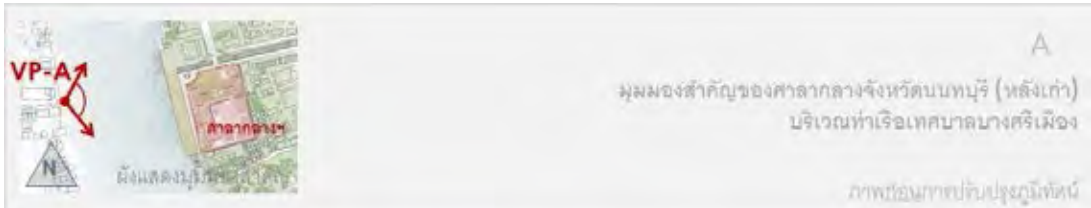
สมุดภาพประกอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์
บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์
หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

420281752

CD IThesis 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ภาพชั้นภาพปรีนปฏุนิมิตต์ A(1)

ภาพชั้นภาพปรีนปฏุนิมิตต์ A(2)

ภาพชั้นภาพปรีนปฏุนิมิตต์ A(3)

ภาพมุมมองพื้นที่ปลูกต้นไม้ 8(1)

ภาพมุมมองพื้นที่ปลูกต้นไม้ 8(2)

ภาพมุมมองพื้นที่ปลูกต้นไม้ 8(3)

ภาคผนวก ข
การประมวลผลทางสถิติจากแบบสอบถาม

ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการเข้าถึงและการรับรู้ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

หมายเหตุ ก หมายถึง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

420281752

CU Thesais 5873308525 thesais / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการเข้าถึงและการรับรู้ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

1.1 ท่านเคยเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) หรือไม่

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ไม่เคย	27	0	29	56
เคย	13	40	11	64
n	40	40	40	120

1.2 เพราะเหตุใด ท่านจึงไม่เคยเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ไม่รู้จัก	14	0	14	28
ไกล	20	0	9	29
สถานที่ไม่ดึงดูดใจ	2	0	4	6
ไม่มีกิจกรรมน่าสนใจ	3	0	1	4
สภาพแวดล้อมไม่ดี	1	0	0	1
อื่นๆ	0	0	1	1
n	40	0	29	69

1.3 ท่านมา/ผ่านศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) บ่อยเพียงใด

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
1 ครั้ง/ สัปดาห์	0	2	0	2
2-3 ครั้ง/ สัปดาห์	0	0	0	0
มากกว่า 3 ครั้ง/ สัปดาห์	0	8	0	8
ไม่แน่นอน	0	30	11	41
n	0	40	11	51

1.4 วันที่ทำน้มา/ผ่านศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
วันธรรมดา	0	16	4	20
วันเสาร์-อาทิตย์	0	13	4	17
วันหยุดนักขัตฤกษ์	0	1	1	2
เฉพาะช่วงที่มีกิจกรรม	0	10	2	12
n	0	40	11	51

1.5 ท่านเดินทางมาศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
รถยนต์ส่วนบุคคล	0	17	9	26
รถจักรยานยนต์	0	3	0	3
รถจักรยาน	0	1	0	1
เดิน	0	0	0	0
รถโดยสาร	0	13	0	13
สามล้อ	0	0	0	0
อื่นๆ	0	6	2	8
n	0	40	11	51

1.6 ช่วงเวลาที่ทำน้มา/ผ่านศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
5.00-9.00 น.	0	1	0	1
9.01-12.00 น.	0	4	0	4
12.01-13.00 น.	0	0	0	0
13.01- 16.00 น.	0	7	1	8
16.01- 20.00 น.	0	16	7	23
ไม่แน่นอน	0	12	3	15
n	0	40	40	51

1.7 วัตถุประสงค์ในการมา/ผ่านศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
มาติดต่อธุระที่นี่	0	0	0	0
มาทำเรื่อง	0	6	1	7
ถ่ายรูป	0	1	2	3
พักผ่อน	0	7	0	7
ค้าขายบริเวณใกล้เคียง	0	1	0	1
ซื้อของบริเวณใกล้เคียง	0	16	7	23
นั่งเรือโดยสารผ่านประจำ	0	2	1	3
อื่นๆ	0	7	0	7
n	0	40	11	51

1.8 ในแต่ละครั้ง ท่านใช้เวลานานเท่าใดในการทำกิจกรรมบริเวณศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ไม่เกิน 30 นาที	0	8	4	12
30- 60 นาที	0	15	3	18
1-2 ชั่วโมง	0	6	4	10
2 ชั่วโมงขึ้นไป	0	11	0	11
n	0	40	11	51

1.9 ท่านคิดว่าในปัจจุบัน ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มีความสวยงามมากน้อยเพียงใด

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ไม่สวยอย่างมาก	1	5	1	7
ไม่สวย	3	15	7	25
ปานกลาง	5	11	3	19
สวย	3	6	0	9
สวยอย่างมาก	1	3	0	4
ไม่ตอบ	0	0	29	0
n	13	40	11	64

1.10 ท่านชื่นชอบสิ่งใดในภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
สถาปัตยกรรม	6	18	10	34
ภูมิทัศน์โดยรอบ	0	10	0	10
ต้นไม้ใหญ่	0	5	0	5
n	6	33	10	49

1.11 ท่านไม่ชื่นชอบสิ่งใดในภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ความไม่สะอาด	0	14	2	16
ร้อน	1	10	1	12
ที่จอดรถไม่เพียงพอ	1	1	0	2
ไม่เป็นระเบียบ	0	5	5	10
n	2	30	8	40

1.12 ท่านอยากให้ปรับปรุงภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) อย่างไร/ ให้เป็นอย่างไ

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
โครงสร้างอาคาร	2	6	8	16
เพิ่มต้นไม้ให้ร่มเงา	0	5	0	5
เพิ่มต้นไม้สวยงาม	0	2	0	2
จัดระเบียบร้านค้า	0	7	1	8
ดูแลความสะอาด	1	10	1	12
n	3	33	10	46

ส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

3.1 เพศ

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ชาย	19	22	21	62
หญิง	21	18	19	58
n	40	40	40	120

3.2 อายุ

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
18-24 ปี	1	1	0	2
25-40 ปี	24	23	30	77
41-60 ปี	13	13	10	36
มากกว่า 60 ปี	2	3	0	5
n	40	40	40	120

3.3 การศึกษาสูงสุด

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ประถมศึกษา	0	4	0	4
มัธยมศึกษา	1	4	0	5
ปวช./ ปวส.	5	2	0	7
ปริญญาตรี	29	22	9	60
ปริญญาโท/ เอก	5	8	31	44
อื่นๆ	0	0	0	0
n	40	40	40	120

3.4 อาชีพ

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
นักเรียน/นักศึกษา	0	0	0	0
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	12	11	0	23
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	5	11	0	16
พนักงานบริษัทเอกชน	21	13	0	34
สถาปัตยกรรมและ - การออกแบบสภาพแวดล้อม	0	0	38	38
อื่นๆ	2	5	2	9
n	40	40	40	120

3.5 รายได้/ เดือน

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ต่ำกว่า 5,000 บาท	1	4	0	5
5,001- 15,000 บาท	8	7	0	15
15,001-25,000 บาท	7	9	2	18
25,001- 50,000 บาท	14	14	21	49
50,001- 100,000 บาท	5	5	14	24
มากกว่า 100,000 บาท	5	1	3	9
n	40	40	40	120

3.6 ทำนอาศัยในเขตใดของจังหวัดนนทบุรี

Crosstab	กลุ่มคนทั่วไป	กลุ่มคนในพื้นที่	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ทั้งหมด
ภายในเขตเทศบาล	0	30	1	31
เขตอื่น	0	10	6	16
จังหวัดอื่น	40	0	33	73
n	40	40	40	120

ภาคผนวก ค

เอกสารรับรองการพิจารณาจริยธรรมในคน กลุ่มสถาบัน ชุดที่ 2

ประกอบด้วย

1. ใบรับรองโครงการวิจัย
2. บันทึกข้อความ
3. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

4202781752

CU Thesais 5873308525 thesais / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาคารจามจุรี 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
 โทรศัพท์ : 0 2218 3210-11 E-mail: curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 003/2562

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 007/62 การปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์กลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ผู้วิจัยหลัก นางสาวชวลิตา บุญณณี

หน่วยงาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยยึดหลัก ของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The International conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม ธีระพันธ์ นริโกศล

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

ประธานคณะกรรมการ

ลงนาม ณิชากร ตรีรัตน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัย แรงผลสัมฤทธิ์)

กรรมการและเลขานุการ

รูปแบบการพิจารณาทบทวน: แบบกรณียกเว้น

วันที่รับรอง: 7 มีนาคม 2562

วันหมดอายุ: 6 มีนาคม 2563

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย
2. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
3. ประวัติของผู้วิจัย
4. เอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ และขั้นตอนการวิจัย ประกอบแบบเสนอ

เลขที่โครงการ	007/62
วันที่รับรอง	07 มี.ค. 2562
วันหมดอายุ	06 มี.ค. 2563

เงื่อนไข

1. ผู้วิจัยรับทราบว่าเป็นการมีจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย/ขอรับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องหยุด เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่พร้อมนำใบคำกรั้ 1 เดิม พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากมีเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี สัมทบรายฉบับสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-13) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ยื่นบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานในการปิดโครงการ
8. โครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติโครงการโดยการพิจารณาทบทวนแบบกรณียกเว้น (Exemption review) ปฏิบัติได้ตามเงื่อนไข ข้อ 1,6 และ 7 เท่านั้น

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์

และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์ 0 2218 3210

ที่ ศช 0512.2.2.1(จว.2)/ 24 /2562

วันที่ 7 มีนาคม 2562

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

เรียน นางสาวชาลิสา บุญณณี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ใบรับรองโครงการวิจัย
 2. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
 3. แบบสอบถาม
 4. สมุดภาพประกอบแบบสอบถามความคิดเห็น

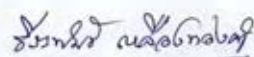
ตามที่ท่านได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ในการนี้กรรมการผู้ทบทวนหลักได้เห็นสมควรให้โครงการวิจัยของท่านเข้ารับการพิจารณาแบบกรณียกเว้น (Exemption review) โดยให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ดังนี้

โครงการวิจัยเลขที่ 007/62 เรื่อง การปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) (VISUAL QUALITY IMPROVEMENT OF THE OLD NONTHABURI CITY HALL) ของ นางสาวชาลิสา บุญณณี แม้จะมีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และมีภาพประกอบแบบสอบถามกับคน 3 กลุ่ม แต่ผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่มไม่ใช่คนที่อยู่ในบุคคลกลุ่มเปราะบาง และคำถามก็ไม่ได้มีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัว และไม่มีความเสี่ยงต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีการระบุชื่อและข้อมูลส่วนตัวที่เกินความจำเป็น นอกจากนี้แบบสอบถามยังมีข้อความไม่มาก ใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที จากการพิจารณาทบทวนเอกสารประกอบการพิจารณาทั้งหมด มีความเห็นว่าควรออกใบรับรองแบบกรณียกเว้น (Exemption Review)

อย่างไรก็ตาม ขอให้ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงและให้ข้อมูลเพิ่มเติมตามความเห็นและ/หรือข้อสังเกตของกรรมการ 7 ข้อดังต่อไปนี้

1. ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ระบุรายละเอียดว่าจะสุ่ม (random) อย่างไร นับทุกๆ คนที่ 10 ที่เดินผ่าน หรือ จับฉลาก (ในกรณีผู้เชี่ยวชาญ) หรือใช้สุ่มแบบสะดวกมากกว่าจะใช้แบบ random
2. เกณฑ์การคัดเลือกระบุว่า ไม่เลือกคนที่ตั้งครรภ์และผู้ป่วยจิตเวช เนื่องจากเป็นกลุ่มเปราะบาง จริงๆ แล้วในกรณีนี้สตรีมีครรภ์ไม่ถือเป็นกลุ่มเปราะบาง ส่วนผู้ป่วยจิตเวช (ซึมเศร้า เป็นต้น) ไม่ใช่สิ่งที่ผู้วิจัยจะสามารถวินิจฉัยเองได้ และการถามว่าคุณเป็นผู้ป่วยจิตเวชหรือไม่ เพื่อคัดกรองก็ไม่น่าจะเป็นคำถาม สร้างความอึดอัดใจ/ไม่สบายใจให้กับผู้ถูกถาม
3. เพื่อพิทักษ์สิทธิ์ ผู้วิจัยควรจะเน้นเรื่องการขอความยินยอมโดยสมัครใจ ไม่ใช่การชักจูงเพื่อกดดันให้เข้าร่วม แม้จะได้รับยกเว้นการลงนามในหนังสือให้ความยินยอมก็ตาม

4. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง มีถ้อยคำที่เป็นภาษาวิชาการอยู่ เช่น คุณภาพเชิงทัศน์ ควรตัดออกและเปลี่ยนให้เป็นคำที่ผู้อ่านทั่วไป ชาวบ้าน/ผู้ที่มีการศึกษาไม่สูง สามารถเข้าใจได้ง่าย
5. ข้อ 3 ในเอกสารข้อมูล ประโยคพิมพ์ผิด กรุณาตรวจสอบ และแก้ไขให้เรียบร้อย
6. ต้องบอกถึงประโยชน์ต่อผู้สอบแบบสอบถามโดยตรง หากไม่มีประโยชน์โดยตรง และไม่มีคำตอบแทน/ของที่ระลึกให้ ต้องเขียนด้วย
7. ควรระวังการสะกดคำภาษาไทยให้ถูกต้อง ในเอกสารที่ส่งมาให้คณะกรรมการพิจารณา
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)
ประธานกรรมการ

ผู้ประสานงาน : นางสาวณัฐธิดา ศรีภูมิพันธุ์ โทร. 02-218-3210

420281752

CT_Thesis 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)
 จุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวิจัยผลกระทบของศาลากลางใหม่ที่มีต่อ ภาพปรากฏภูมิสถาปัตย์และการก่อสร้าง ศาลากลางนครพนม จังหวัดนครพนม จากกรณีศึกษาวิจัย

สถานที่สอบถาม _____ วันที่สอบถาม _____ กลุ่มคนทั่วไป ทุกปี /
 ผู้สอบถาม _____ เวลาที่สอบถาม _____ กลุ่มคนในพื้นที่
 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการเข้าถึงและการรับรู้ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

1.1 ท่านเคยเห็นศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) หรือไม่ ไม่เคย (ให้ตอบข้อ 1.2) เคย (ให้ตอบข้อ 1.3- 1.12)

1.2 เพราะเหตุใด ท่านจึงไม่เคยเห็นศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

ไม่รู้จัก โกล สถานที่ไม่ดึงดูดใจ ไม่มีกิจกรรมน่าสนใจ

สภาพแวดล้อมไม่ดี อื่นๆโปรดระบุ.....

1.3 ท่านมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) บ่อยเพียงใด

1 ครั้ง/ สัปดาห์ 2-3 ครั้ง/ สัปดาห์ มากกว่า 3 ครั้ง/ สัปดาห์ ไม่แน่นอน

1.4 วันที่ท่านมีกมมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

วันธรรมดา วันเสาร์-อาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ เฉพาะช่วงที่มีกิจกรรม

1.5 ท่านเดินทางมาศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เดิน

รถโดยสาร ตามล้อ อื่นๆโปรดระบุ.....

1.6 ช่วงเวลาที่ท่านมีกมมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

5.00-9.00 น. 9.01-12.00 น. 12.01-13.00 น. 13.01- 16.00 น.

16.01- 20.00 น. ไม่แน่นอน เพราะ.....

1.7 วัตถุประสงค์ในการมาผ่านศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

มาติดต่อธุระที่มี ส่วนไหนโปรดระบุ..... มาทำเรื่อง ถ่ายรูป พักผ่อน

คำขายบริเวณใกล้เคียง ชื่อของบริเวณใกล้เคียง นั่งเรือโดยสารผ่านประจำ อื่นๆโปรดระบุ.....

1.8 ในแต่ละครั้ง ท่านใช้เวลานานเท่าใดในการทำกิจกรรมบริเวณศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

ไม่เกิน 30 นาที 30- 60 นาที 1-2 ชั่วโมง 2 ชั่วโมงขึ้นไป

1.9 ท่านคิดว่าในปัจจุบัน ภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) มีความสวยงามมากน้อยเพียงใด

☐	☐	☐	☐	☐
ไม่สวยอย่างมาก	ไม่สวย	ปานกลาง	สวย	สวยอย่างมาก

1.10 ท่านชื่นชอบสิ่งใดในภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

.....

1.11 ท่านไม่ชื่นชอบสิ่งใดในภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า)

.....

1.12 ท่านอยากให้ปรับปรุงภูมิทัศน์ศาลากลางจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) อย่างไร/ ให้เป็นอย่างไร

เลขที่โครงการ 007/62
 วันที่รับรอง 07 มี.ค. 2562
 วันหมดอายุ 06 มี.ค. 2563

ส่วนที่ 2 การประเมินแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณมณเฑียรสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ระดับความชอบ ภาพที่	ไม่สวยอย่างมาก	ไม่สวย	ปานกลาง	สวย	สวยอย่างมาก
2.1 ภาพภูมิทัศน์ 01-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.2 ภาพภูมิทัศน์ 01-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.3 ภาพภูมิทัศน์ 01-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.4 ภาพภูมิทัศน์ 02-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.5 ภาพภูมิทัศน์ 02-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.6 ภาพภูมิทัศน์ 02-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.7 ภาพภูมิทัศน์ 03-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.8 ภาพภูมิทัศน์ 03-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.9 ภาพภูมิทัศน์ 03-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.10 ภาพภูมิทัศน์ 04-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.11 ภาพภูมิทัศน์ 04-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.12 ภาพภูมิทัศน์ 04-3	[]	[]	[]	[]	[]
2.13 ภาพภูมิทัศน์ 05-1	[]	[]	[]	[]	[]
2.14 ภาพภูมิทัศน์ 05-2	[]	[]	[]	[]	[]
2.15 ภาพภูมิทัศน์ 05-3	[]	[]	[]	[]	[]

ส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 3.1 เพศ [] ชาย [] หญิง
- 3.2 อายุ [] 18 -24 [] 25 - 40 [] 41-60 [] มากกว่า 60 ปี
- 3.3 การศึกษาสูงสุด
 [] ประถมศึกษา [] มัธยมศึกษา [] ปวช./ ปวส. []ปริญญาตรี
 [] ปริญญาโท/ เอก [] อื่นๆ
- 3.4 อาชีพ
 [] นักเรียน/ นักศึกษา [] ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย [] ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
 [] พนักงานบริษัทเอกชน
 [] สถาปนิก/ วิศวกรและการทำงานแบบสภาพแวดล้อม [] อื่นๆ โปรดระบุ
- 3.5 รายได้/ เดือน
 [] ต่ำกว่า 5,000 บาท [] 5,001- 15,000 บาท [] 15,001-25,000 บาท
 [] 25,001- 50,000 บาท [] 50,001- 100,000 บาท [] มากกว่า 100,000 บาท
- 3.6 ท่านอาศัยในเขตใดของจังหวัดนนทบุรี
 [] ภายในเขตเทศบาล [] เขตอื่น โปรดระบุ

เลขที่โครงการ: 007/62
 วันที่รับรอง: 07 มี.ค. 2562
 วัตถุประสงค์: 06 มี.ค. 2562

ขอพระคุณที่ช่วยตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

สมุดภาพประกอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิ
ทัศน์บริเวณมุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ชุดแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขที่โครงการ	007/62
วันที่รับรอง	07 มิ.ย. 2562
วันหมดอายุ	06 มิ.ย. 2563

420281752

VP2

มุมมองสำคัญของตาลากลางจังหวัดนันทบุรี (หลังเก่า)
บริเวณหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์จังหวัดนันทบุรี

02

ภาพก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

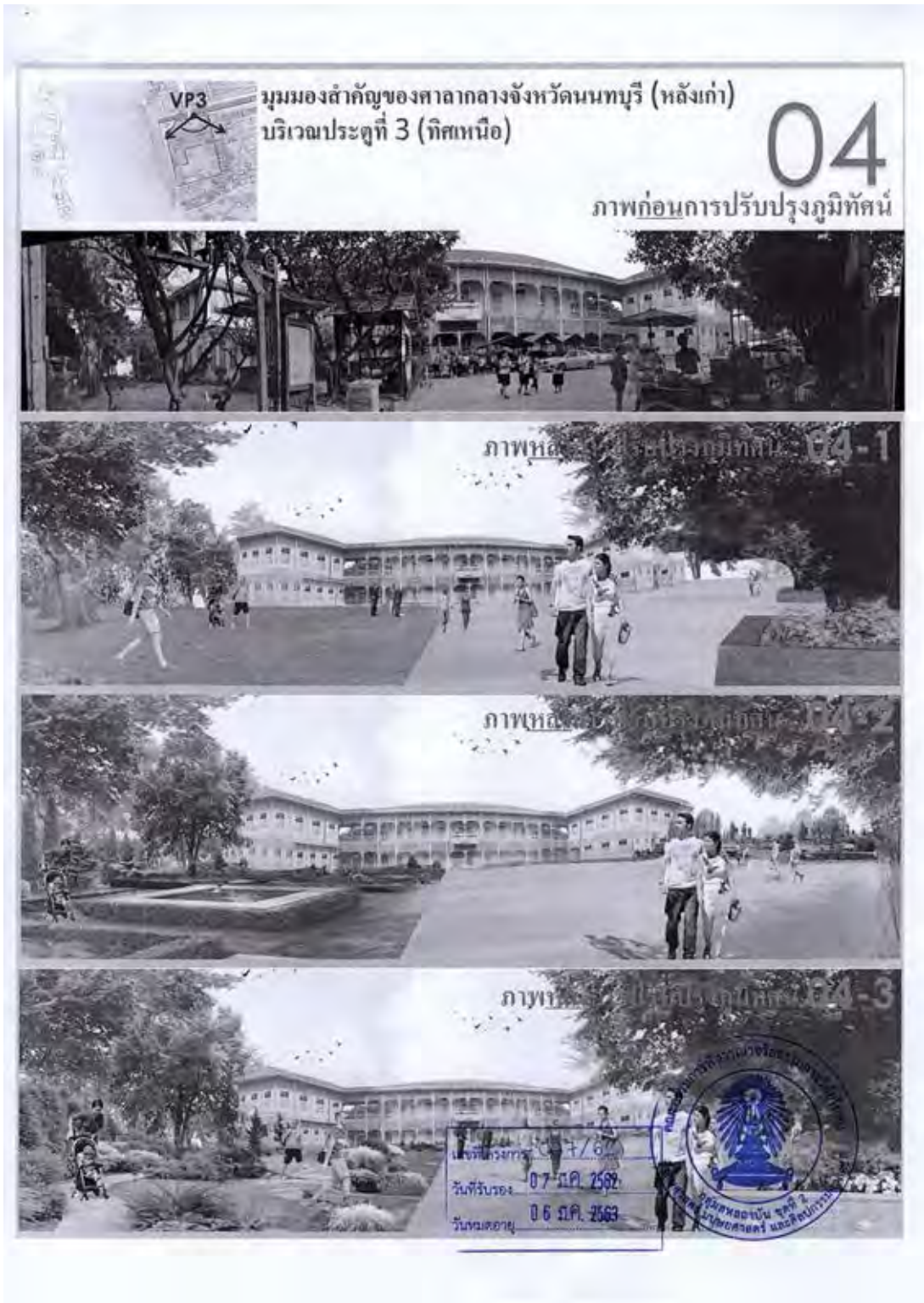
ภาพหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ 02-1

ภาพหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ 02-2

ภาพหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ 02-3

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
ชั้นปีที่ 2
วันที่ 07 มี.ค. 2562
วันทศอายุ 06 มี.ค. 2563

มุมมองสำคัญของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
บริเวณหน้าโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี

VP5

05

ภาพก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

AF 04-07

เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การปรับปรุงคุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)
 ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชาลิสา บุญณมี ตำแหน่ง นิสิศระดับปริญญาโท
 สถานที่ติดต่อผู้วิจัย (ที่ทำงาน) ภาควิชาภูมิสถาปัตย์กรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 (ที่บ้าน) 748/ 62 เซลรัตนวิเศษ ถนนรัตนวิเศษ ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
 โทรศัพท์ (ที่ทำงาน) 02-2184403
 โทรศัพท์มือถือ 061-562-9415 อีเมล chalisa.bmn@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้ อย่างละเอียดรอบคอบ ท่านสามารถสอบถามได้ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือขอข้อมูลเพิ่มเติมได้

2. โครงการวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมโดยรอบวิคมีที่สามารถมองเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) และทำการวิเคราะห์และคัดเลือกหาจุดมุมมองที่มีความสำคัญต่อศาลากลางฯ เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบศาลากลางฯ รวมทั้งศึกษาทัศนคติความชอบ/ไม่ชอบ ต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ของกลุ่มคนทั่วไปที่ไม่เคยเห็นหรือรู้จักศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มาก่อน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และกลุ่มคนที่งัดที่ผ่านหรือสามารถมองเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เป็นประจำ ที่อาศัยหรือทำงานอยู่ในละแวกใกล้เคียงศาลากลางฯ หรือผู้ที่เดินทางโดยสารเรือข้ามฟากและเรือด่วนเจ้าพระยาที่ท่าเรือนนทบุรีเป็นประจำ รวมทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านปรับปรุงคุณภาพของภูมิทัศน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้คือ ท่านจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาสภาพแวดล้อมของแหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่าและสวยงามแห่งนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเมืองที่ทุกคนอาศัยอยู่ร่วมกัน อีกทั้งท่านสามารถแสดงความคิดเห็นโดยตรงต่อปัญหาด้านภูมิทัศน์โดยรอบของศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) ที่เกิดจากการพัฒนาและขยายตัวของชุมชนเมืองในปัจจุบันทั้งในส่วนที่ท่านชอบและไม่ชอบ รวมทั้งการได้แสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ของศาลากลางฯ แห่งนี้ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นกรอบการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมโดยรอบศาลากลางฯ ของเทศบาลนครนนทบุรี รวมทั้งเป็นแนวทางต่อโบราณสถานอื่นๆ ต่อไปอีกด้วย

3. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เนื่องจากท่านอยู่ในกลุ่มคนที่ คือผู้ที่รู้จักและผ่านศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) เป็นประจำ หรืออยู่ในกลุ่มคนทั่วไป คือ ท่านที่ไม่เคยผ่านหรือเห็นศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า) มาก่อน หรือท่านอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้ทั้งสิ้นประมาณ 90-120 คน ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น 1 อาทิตย์ ระหว่างวันที่ 6 - 13 มีนาคม 2562

เลขที่โครงการ	007 / 62
วันที่รับรอง	07 มี.ค. 2562
วันที่มอบหมาย	06 มี.ค. 2562

AF 04- 07

4. หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอให้ท่านตอบแบบสอบถาม ในประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลการเข้าถึงและการรับรู้ภูมิทัศน์ของศาลากลางฯ ความคิดเห็น ความชอบ/ไม่ชอบ ต่อภูมิทัศน์ก่อนการปรับปรุงและหลังการปรับปรุงของศาลากลางจังหวัดคนโทบุรี (หลังเก่า) ตามที่ปรากฏในภาพ และข้อมูลส่วนบุคคล (โดยไม่ระบุชื่อ) ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 3-5 นาที ซึ่งมีคำถาม 3 ส่วน ทั้งหมด 33 ข้อ

5. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเอกสารการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม และจะดำเนินการทำลายข้อมูลตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่านภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัยภายในเดือน เมษายน 2562

6. ท่านอาจรู้สึกอึดอัด หรืออาจรู้สึกไม่สบายใจอยู่บ้างกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

7. ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นภาพรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น

8. การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และจะได้รับคืนสองจำนวน 1 แห่ง เพื่อเป็นการตอบแทนที่ท่านสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0 2218 3210-11 อีเมล cure2.ch1@chula.ac.th

 นางสาว ชัยลา มุขมณี
 ผู้วิจัยหลัก
 11 / สี.ศ. 82

 อ.ดร. วาตสินี สุวีระสุกิจ
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 14 / สี.ศ. 62

5 ชั้น มหิดลวิทยานุสรณ์
 100 มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ

เลขที่โครงการ 007 / 62
 วันที่รับรอง 07 ธ.ค. 2562
 วันหมดอายุ 06 ธ.ค. 2563

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
 กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ชาลิสสา บุญมณี
วัน เดือน ปี เกิด	18 มีนาคม 2525
สถานที่เกิด	บุรีรัมย์
วุฒิการศึกษา	หลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
ที่อยู่ปัจจุบัน	319/5-6 หมู่ที่ 1 ถนนสนามม้า ตำบลนิคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ 31150

420281752

CD :Thesis 5873308525 thesis / recv: 05082562 09:10:24 / seq: 9